

NLB BANKA A.D. BANJA LUKA

**FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA GODINU KOJA SE
ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2023. GODINE**

SADRŽAJ

Strana

Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora za pripremu i odobravanje godišnjih
finansijskih izvještaja

Izvještaj nezavisnog revizora

Izvještaj o dobitku ili gubitku i ostalom ukupnom rezultatu 1

Izvještaj o finansijskom položaju 2

Izvještaj o promjenama na kapitalu 3 - 4

Izvještaj o tokovima gotovine 5

Napomene uz finansijske izvještaje 6 – 96

Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora za pripremu i odobravanje godišnjih finansijskih izvještaja

Uprava Banke dužna je pripremiti finansijske izvještaje za svaku poslovnu godinu, koji daju istinit i vjeran prikaz finansijskog položaja Banke, te rezultata njenog poslovanja i novčanog toka u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj, te ima odgovornost za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućuju pripremanje finansijskih izvještaja s opravdanom tačnošću. Uprava ima opštu odgovornost za poduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni kako bi joj omogućili očuvanje imovine Banke, te sprečavanje i otkrivanje prevara i ostalih nepravilnosti.

Uprava je odgovorna za odabir takvih računovodstvenih politika koje će biti u skladu sa važećim računovodstvenim standardima i za njihovu dosljednu primjenu, donošenje razumnih i razboritih odluka i procjena, te pripremanje finansijskih izvještaja na principu neograničenosti vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka da će Banka nastaviti s poslovanjem neprimjerena.

Uprava je dužna podnijeti na usaglašavanje Nadzornom odboru godišnje finansijske izvještaje Banke, nakon čega Nadzorni odbor odobrava podnošenje godišnjih finansijskih izvještaja Skupštini akcionara na usvajanje.

Finansijski izvještaji na stranama od 7. do 96. odobreni su od strane Uprave za objavu, kao i za podnošenje Nadzornom odboru, 18. aprila 2024. godine te ih, potvrđujući ovo, potpisuju:

U ime i za NLB banku a.d. Banja Luka:


Ljiljana Krsman
Član Uprave


Martin Mavrič
Član Uprave


Živko Šiftar
Član Uprave


Goran Babić
Predsjednik
Uprave



Izveštaj nezavisnog revizora

Akcionarima NLB Banke a.d. Banja Luka

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja NLB Banke a.d. Banja Luka („Banka“), koji obuhvataju izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2023. godine, izvještaj o dobitku ili gubitku i ostalom ukupnom rezultatu, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o tokovima gotovine za tada završenu godinu, te napomene uz finansijske izvještaje, uključujući i sažetak materijalnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i objektivno prikazuju finansijski položaj Banke na dan 31. decembra 2023. godine i njenu finansijsku uspješnost i njene novčane tokove za tada završenu godinu u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju u odjeljku *Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izvještaja*. Nezavisni smo od Banke u skladu s *Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom)* i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Republici Srpskoj i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Izvještaj nezavisnog revizora

Akcionarima NLB Banke a.d. Banja Luka (*nastavak*)

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom prosuđivanju, od najveće važnosti za našu reviziju finansijskih izvještaja za tekući period. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Umanjenje vrijednosti kredita i plasmana komitentima

Na dan 31. decembra 2023. godine, bruto vrijednost datih kredita i plasmana komitentima: 1.126,0 miliona KM, pripadajuće umanjenje vrijednosti: 35,7 miliona KM i gubici od umanjenja vrijednosti priznati u izvještaju o dobiti ili gubitku za tada završenu godinu: 0,4 miliona KM (31. decembar 2022.: bruto vrijednost datih kredita i plasmana komitentima: 1.056,6 miliona KM, pripadajuće umanjenje vrijednosti: 32,8 miliona KM i gubici od umanjenja vrijednosti priznati u izvještaju o dobiti ili gubitku za tada završenu godinu: 0,0 miliona KM).

Vidjeti Značajne računovodstvene politike, Napomenu 3.24 Ključne računovodstvene procjene i prosuđivanja, Napomenu 18 Krediti i plasmani komitentima, te Napomenu 4.2.3 Kreditni rizik.

Ključno revizijsko pitanje

Umanjenje vrijednosti predstavlja najbolju procjenu Uprave o očekivanim kreditnim gubicima (eng. „ECLs“) unutar kredita i plasmana komitentima (zajedno, „kreditni“, „izloženost“) na izvještajni datum. Usredotočili smo se na navedeno područje s obzirom da određivanje iznosa umanjenja vrijednosti zahtjeva kompleksne i subjektivne procjene i pretpostavke od strane Uprave.

Banka obračunava ispravke vrijednosti za kreditne gubitke u skladu sa zahtjevima Agencije za bankarstvo Republike Srpske („ABRS“), koja objedinjuje zahtjeve MSFI 9 „Finansijski instrumenti“ sa propisanim minimalnim zahtjevima za rezervisanje od strane ABRS-a.

Umanjenje vrijednosti prihodujućih izloženosti (Nivo kreditnog rizika 1 i Nivo kreditnog rizika 2 po hijerarhiji računovodstvenog okvira) i Nivo kreditnog rizika 3 za pojedinačne izloženosti ispod 100 hiljada KM određuju se temeljem tehnika modeliranja koje se oslanjaju na ključne parametre kao što su vjerovatnost nastanka statusa neispunjenja obaveza (eng. PD), izloženost u trenutku statusa neispunjenja obaveza (eng. EAD) i gubitak zbog nastanka statusa neispunjenja obaveza (eng. LGD), uzimajući u obzir istorijsko iskustvo, prepoznavanje izloženosti kod kojih je došlo do značajnog pogoršanja kreditnog kvaliteta i informacije o predviđanjima budućih kretanja (zajedno „kolektivno umanjenje vrijednosti“)

Kako je naša revizija adresirala pitanje

Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, obavljene, gdje je to bilo primjenjivo, uz pomoć naših stručnjaka za upravljanje finansijskim rizicima („FRM“) i informacione tehnologije („IT“), između ostalog, uključivale su:

- Pregled Bančinih metodologija umanjenja vrijednosti te procjenu njihove usklađenosti sa relevantnim zahtjevima regulatornog okvira i okvira za finansijsko izvještavanje. Kao dio toga, identifikovali smo relevantne modele, pretpostavke i izvore podataka, i procijenili da li su modeli, pretpostavke, podaci i njihova primjena odgovarajući u kontekstu navedenih zahtjeva. Takođe smo preispitali adekvatnost nivoa detalja same metodologije sagledavanjem faktora relevantnih za Banku;
- Postavljanje relevantnih pitanja osoblju banke zaduženom za upravljanje kreditnim rizikom, finansije i informacione tehnologije kako bi se steklo razumjevanje procesa rezervisanja, IT aplikacija koje se koriste u tom procesu, ključnih izvora podataka i pretpostavki koje se koriste u modelu ECL-a. Takođe, ocjenjivanje i testiranje kontrolnog okruženja informacionih tehnologija banke u vezi sa bezbjednošću podataka i pristupom.
- Testiranje dizajna, implementacije i operativne efikasnosti odabranih internih kontrola vezanih uz odobravanje, evidentiranje i praćenje kredita, uključujući one kontrole koje se odnose na identifikaciju značajnog povećanja kreditnog rizika, gubitaka i nastanka neispunjavanja obaveza, primjerenost klasifikacije izloženosti na prihodujuće i neprihodujuće, izračun dana kašnjenja, procjenu kolaterala i izračun umanjenja vrijednosti.

Izvještaj nezavisnog revizora Akcionarima NLB Banke a.d. Banja Luka (*nastavak*)

Ključna revizijska pitanja (*nastavak*)

Ključno revizijsko pitanje (*nastavak*)

Očekivani kreditni gubici za Niko kreditnog rizika 3 (neprihodujuće) izloženosti (jednako ili iznad 100 hiljada KM) procjenjuju se na individualnoj osnovi temeljem analize diskontovanih novčanih tokova. Ovaj proces uključuje subjektivnost i oslanjanje na niz značajnih pretpostavki, uključujući i očekivane prilive od realizacije pripadajućeg kolaterala i minimalnog perioda potrebnog za prodaju kolaterala, kao i specifična pravila ABRS-a u pogledu primjene različitih stopa gubitaka.

Iako je kreditno okruženje u 2023. godini odražavalo otežavajuće uslove, uz rast kamatnih stopa radi suzbijanja inflacije i usporavanje ekonomskih aktivnosti stavljaajući pritisak na dužnike, prognoze za 2024. godinu ostaju neizvjesne.

Uzimajući u obzir sve gore navedene faktore, uključujući značajno veću neizvjesnost procjene koja proizilazi iz trenutnih nestabilnih ekonomskih izgleda, smatrali smo da je umanjene vrijednosti datih kredita i potraživanja povezano sa značajnim rizikom materijalno pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima, te je zahtjevalo našu povećanu pažnju tokom revizije.

U skladu s tim, smatrali smo da je ovo područje ključno revizijsko pitanje.

Kako je naša revizija adresirala pitanje (*nastavak*)

- Za umanjene vrijednosti koje se računaju na kolektivnoj osnovi:
 - Preispitivanje ključnih parametara rizika (PD, EAD i LGD) koji se primjenjuju u kolektivnom ECL modelu, pozivajući se na istorijske ostvarene gubitke Banke zbog nastanka neispunjenja obaveza, a takođe uzimaju u obzir eventualna potrebna prilagođavanja kako bi se uključile očekivane promjene u okolnostima;
 - Pribavljanje relevantnih informacija o predviđanjima budućih kretanja i makroekonomskim projekcijama korištenim od strane Banke u procjeni očekivanih kreditnih gubitaka i nezavisna procjena tih informacija potvrđujući navode Uprave ispitivanjem javno dostupnih informacija;
 - Procjena ključnih slojeva ECL modela koji koristi Banka (eng. ECL model overlays) koje koristi Banka, primjenom našeg znanja o industriji i našeg razumijevanja trenutnog makro-ekonomskog okruženja;
- Za umanjene vrijednosti koja se računaju na individualnom nivou:
 - za odabrani uzorak izloženosti, uzimajući u obzir poslovanje klijenta, tržišne uslove i istorijat plaćanja; kritičko procjenjivanje postojanja bilo kakvih pokretača za razvrstavanje u Nivo kreditnog rizika 2 ili Nivo kreditnog rizika 3, pozivanjem na prateću dokumentaciju (kreditne datoteke) i kroz razgovor s kreditnim službenicima i osobljem za upravljanje kreditnim rizikom.
- Za umanjene vrijednosti u cjelini:
 - Razmatranje adekvatnosti priznatih očekivanih kreditnih gubitaka u odnosu na različite minimalne zahtjeve za rezervisanja propisane od strane ABRS;
 - Kritičko procjenjivanje adekvatnosti cjelokupnih rezervacija za umanjene vrijednosti, uključujući udio bruto neprihodujućih izloženosti u ukupnim bruto kreditima i pokrivenosti neprihodujućih izloženosti rezervacijama.
 - Ispitivanje da li objave u finansijskim izvještajima Banke u vezi sa umanjemem vrijednosti i objave povezane s kreditnim rizikom na odgovarajući način uobziruju relevantne kvantitativne i kvalitativne zahtjeve primjenjivog okvira finansijskog izvještavanja.

Ostala pitanja

Finansijski izvještaji Banke za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine, su revidirani od strane drugog revizora koji je izrazio nemodifikovano mišljenje na finansijske izvještaje 19. aprila 2023. godine.

Izveštaj nezavisnog revizora Akcionarima NLB Banke a.d. Banja Luka (*nastavak*)

Ostale informacije

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije sadrže Godišnji izvještaj ali ne uključuju finansijske izvještaje i naš revizorski izvještaj o njima. Ostale informacije se očekuju da nam budu dostupne nakon datuma izdavanja revizorskog izvještaja.

Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije i mi nećemo izraziti bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima.

U vezi s našom revizijom finansijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije i, u provođenju toga, razmotriti jesu li ostale informacije značajno protivrječne finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane.

Kada pročitamo ostale informacije, ukoliko zaključimo da iste sadrže materijalno značajnu grešku, dužni smo da ovu stavku komuniciramo onima koji su zaduženi za upravljanje.

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za nadzor za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje finansijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj, i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako uprava ili namjerava likvidirati Banku ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Banka.

Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izvještaja

Naši su ciljevi steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške i izdati izvještaj revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni iskazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajni, ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajno pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške; oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajno pogrešnog prikaza nastalog usljed prevare je veći od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.

Izveštaj nezavisnog revizora Akcionarima NLB Banke a.d. Banja Luka (*nastavak*)

Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)

- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Banke.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti Upravinog korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranom djelokrugu i vremenskom rasporedu revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

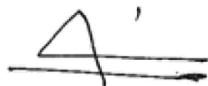
Mi takođe dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima vezanim za nezavisnost i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koje se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i s toga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvještaju nezavisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprečava javno objavljivanje pitanja ili, kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba komunicirati u našem izvještaju nezavisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice njihove objave nadmašile dobrobit javnog interesa od takvog saopštavanja.

Angažovani partner u reviziji, koja je rezultovala ovim izvještajem nezavisnog revizora je Vedran Vukotić.

KPMG B-H d.o.o. za reviziju
Podružnica Banja Luka
Ovlašteni revizori

Svetozara Markovića 5
78000 Banja Luka
Bosna i Hercegovina



Manal Bećirbegović
Izvršni direktor

18. april 2024. godine



Vedran Vukotić
Ovlašteni revizor

NLB BANKA A.D. BANJA LUKA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023.
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)

Izveštaj o dobitku ili gubitku i ostalom ukupnom rezultatu za period koji se završava na dan 31. decembra 2023. godine (Bilans uspjeha)

	Napomena	Godina završena 31. decembra	
		2023.	2022.
Prihodi od kamata po efektivnoj kamatnoj stopi	5a	70.724	51.395
Prihodi od kamata koji se ne obračunavaju po efektivnoj kamatnoj stopi	5a	271	311
Prihodi od kamata		70.995	51.706
Rashodi kamata	5b	(6.846)	(5.556)
Neto prihodi od kamata		64.149	46.150
Prihodi od naknada i provizija	6a	42.082	37.524
Rashodi od naknada i provizija	6b	(15.246)	(12.417)
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija		26.836	25.107
Neto prihod od kursnih razlika	7	3.606	3.429
Ostali prihodi iz poslovanja	9	1.069	920
Ukupni operativni prihodi		95.660	75.606
Neto rashod efekta modifikacije		(1.022)	(89)
Neto (gubici)/dobici od ispravki vrijednosti i rezervisanja finansijskih instrumenata	13a	(232)	(766)
Neto (gubici)/dobici od ostalih rezervisanja	13b	112	160
Neto gubici od promjene vrijednosti ne-finansijske imovine	8	(91)	(18)
Troškovi zaposlenih	10	(22.345)	(20.185)
Troškovi amortizacije	21a,b	(3.493)	(3.285)
Administrativni i opšti troškovi poslovanja	11	(10.774)	(9.304)
Ostali rashodi iz poslovanja	12	(3.802)	(1.220)
Ukupni operativni rashodi		(41.647)	(34.707)
Dobit prije oporezivanja		54.013	40.899
Porez na dobit	14	(4.892)	(3.568)
Promjene na odloženim porezima	14	65	116
Neto dobit		49.186	37.447
Ostali ukupni rezultat			
Stavke koje naknadno mogu biti reklasifikovane u bilans uspjeha u budućim periodima			
Neto gubici od fer vrednovanja HOV vrednovanih kroz ostali ukupan rezultat		(5.451)	(5.725)
Efekti ispravki vrijednosti HOV kroz ostali ukupan rezultat	20	(547)	(162)
Odloženi porezi po osnovu stavki ostalog finansijskog rezultata	14	600	589
Stavke koje neće biti reklasifikovane u bilans uspjeha u budućim periodima			
Aktuarski dobiti		4	302
Odloženi porezi po osnovu stavki ostalog ukupnog rezultata	14	3	3
Ukupan finansijski rezultat		43.795	32.454
Osnovna/razređena zarada po akciji	15	0,79	0,60

Računovodstvene politike i ostale napomene na stranama od 12 do 96 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

NLB BANKA A.D. BANJA LUKA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023.
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)

Izvjestaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2023. godine
(Bilans stanja)

	<u>Napomena</u>	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Aktiva			
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne Banke	16	128.622	152.087
Obavezna rezerva kod Centralne Banke		179.116	169.204
Finansijska imovina po amortizovanom trošku			
Kredit i plasmani bankama – ekvivalenti gotovine	17	172.635	116.070
Kredit i plasmani komitentima	18	1.090.364	1.023.803
Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku	19a	63.869	7.084
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	19b	352.805	439.526
Nekretnine i oprema	21a,b	38.598	34.246
Nematerijalna ulaganja	21a	2.740	2.531
Investicione nekretnine	21a	347	347
Akontacije poreza na dobit		-	26
Ostala aktiva	22	7.071	7.200
Odložena poreska sredstva	14	3.283	2.599
Stalna sredstva namijenjena prodaji	23	126	206
		<u>2.039.576</u>	<u>1.954.929</u>
Ukupna aktiva			
Pasiva			
Obaveze			
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku			
Depoziti banaka	24	3.274	55.880
Depoziti komitenata	25	1.644.534	1.558.146
Obaveze po uzetim kreditima	26	136.067	118.860
Subordinirani dug	27	20.016	8.036
Rezervisanja	29	7.457	7.392
Odložene poreske obaveze	14	795	781
Obaveze za porez na dobit		1.305	103
Ostale obaveze	28	12.879	10.041
		<u>1.826.327</u>	<u>1.759.239</u>
Ukupne obaveze			
Kapital			
Akcionarski kapital	30	62.003	62.003
Emisiona premija		157	157
Rezerve banke		63.002	63.002
Revalorizacione rezerve po osnovu promjene vrijednosti osnovnih sredstava		3.452	3.481
Efekti vrednovanja finansijske imovine kroz ostali ukupan rezultat	20	(6.901)	(1.503)
Aktuarski gubici		70	66
Zadržana dobit		42.248	31.004
Neraspoređena dobit		49.218	37.480
		<u>213.249</u>	<u>195.690</u>
Ukupan kapital i rezerve		213.249	195.690
Ukupna pasiva		2.039.576	1.954.929

Računovodstvene politike i ostale napomene na stranama od 12 do 96 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

NLB BANKA A.D. BANJA LUKA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023.

(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)

Izveštaj o promjenama na kapitalu za period koji se završava na dan 31.12.2023. godine

	Akcionarski kapital	Emisiona premija	Rezerve banke	Zadržana dobit	Revalorizacione rezerve po osnovu nekeretnina	Aktuarski dobiti po osnovu MRS 19	Efeti vrednovanja HOV kroz ostali finansijski rezultat	Neraspoređena dobit	Ukupno
Stanje na dan 01.januar 2023	62.003	157	63.002	31.004	3.481	66	(1.503)	37.480	195.690
Prenos na zadržanu dobit	-	-	-	11.244	-	-	-	(11.244)	-
Isplaćene dividende	-	-	-	-	-	-	-	(26.236)	(26.236)
Ukupno stavke kapitala	-	-	-	11.244	-	-	-	(37.480)	(26.236)
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	-	-	-	49.186	49.186
Smanjenje revalorizacionih rezervi po osnovu fer vrednovanja osnovnih sredstava	-	-	-	-	(32)	-	-	32	-
Promjene na odloženim porezima	-	-	-	-	3	-	-	-	3
Realizovana dobit	-	-	-	-	(29)	-	-	32	3
Dobici/Gubici od fer vrednovanja									
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	-	-	-	-	-	(5.451)	-	(5.451)
Promjene na odloženim porezima	-	-	-	-	-	-	545	-	545
Efeti ispravki vrijednosti HOV	-	-	-	-	-	-	(547)	-	(547)
Promjene na odloženim porezima	-	-	-	-	-	-	55	-	55
Stavke koja naknadno mogu biti reklasifikovane u bilansu uspjeha u budućim periodima	-	-	-	-	-	-	(5.398)	-	(5.398)
Aktuarski dobiti po osnovu MRS 19	-	-	-	-	-	4	-	-	4
Ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	(29)	4	(5.398)	49.218	43.795
Stanje na dan 31.decembar 2023	62.003	157	63.002	42.248	3.452	70	(6.901)	49.218	213.249

*Banka je isplatila dividendu u 2023. godini u iznosu KM 26.236 hiljada, cijena po akciji KM 423,14 (2022: KM 425,42 po akciji)

Računovodstvene politike i ostale napomene na stranama od 12 do 96 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

NLB BANKA A.D. BANJA LUKA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023.

(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)

Izveštaj o promjenama na kapitalu za period koji se završava na dan 31.12.2022. godine

	Akcionarski kapital	Emisiona premija	Rezerve banke	Zadržana dobit	Revalorizacione rezerve po osnovu nekretnina	Aktuarski dobiti/gubici po osnovu MRS 19	Efekti vrednovanja HOV kroz ostali finansijski rezultat	Neraspoređena dobit	Ukupno
Stanje na dan 01.januar 2022.	62.003	157	63.002	19.699	3.511	(236)	3.795	37.682	189.613
Prenos na zadržanu dobit	-	-	-	11.305	-	-	-	(11.305)	-
Isplaćene dividende	-	-	-	-	-	-	-	(26.377)	(26.377)
Ukupno stavke kapitala	-	-	-	11.305	-	-	-	(37.682)	(26.377)
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	-	-	-	37.447	37.447
Smanjenje revalorizacionih rezervi po osnovu fer vrednovanja osnovnih sredstava	-	-	-	-	(33)	-	-	33	-
Promjene na odloženim porezima	-	-	-	-	3	-	-	-	3
Realizovana dobit	-	-	-	-	(30)	-	-	33	3
Dobici/Gubici od fer vrednovanja									
Finansijska sredstva po fer vrijednosti/ ukupan rezultat	-	-	-	-	-	-	(5.725)	-	(5.725)
Promjene na odloženim porezima	-	-	-	-	-	-	573	-	573
Efekti ispravki vrijednosti HOV	-	-	-	-	-	-	(162)	-	(162)
Promjene na odloženim porezima	-	-	-	-	-	-	16	-	16
Stavke koja naknadno mogu biti reklasifikovane u bilansu uspjeha u budućim periodima									
	-	-	-	-	-	-	(5.298)	-	(5.298)
Aktuarski gubici po osnovu MRS 19	-	-	-	-	-	302	-	-	302
Ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	(30)	302	(5.298)	37.480	32.454
Stanje na dan 31.decembar 2022.	62.003	157	63.002	31.004	3.481	66	(1.503)	37.480	195.690

Računovodstvene politike i ostale napomene na stranama od 12 do 96 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

NLB BANKA A.D. BANJA LUKA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023.
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)

Izveštaj o tokovima gotovina za period koji se završava na dan 31. decembra 2023. godine

	Period završen 31.decembra	
	2023.	2022.
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi od kamata	71.204	53.431
Odlivi po osnovu plaćenih kamata	(5.976)	(6.315)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	44.304	39.024
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(13.122)	(9.666)
Naplaćena prethodno ispravljena potraživanja	2.729	306
Odlivi po osnovu zarada i troškova	(47.719)	(44.499)
Plaćen porez na dobit	(3.647)	(4.084)
Poslovni priliv prije promjena na poslovnim sredstvima i obavezama	47.773	28.197
Promjene na poslovnim sredstvima i obavezama		
Neto povećanje/smanjenje kredita i plasmana komitentima Banke	(66.483)	(97.753)
Neto povećanje/smanjenje obavezne rezerve kod Centralne Banke	(9.913)	(12.676)
Neto povećanje/smanjenje depozita banaka	(52.451)	52.770
Neto povećanje/smanjenje depozita komitenata	86.431	72.962
Neto novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti	(5.357)	43.500
Novčani tokovi iz aktivnosti investiranja		
Odlivi za nabavku osnovnih sredstava	(8.093)	(1.253)
Prilivi po osnovu ulaganja u HOV	599.239	496.842
Odlivi po osnovu ulaganja u HOV	(567.629)	(634.811)
Neto novčani tokovi iz aktivnosti investiranja	23.517	(139.222)
Novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja		
Povećanje obaveza po uzetim kreditima i subordiniranim obavezama	43.719	22.610
Smanjenje obaveza po uzetim kreditima i subordiniranim obavezama	(14.788)	(13.581)
Primljene dividende	4	4
Isplaćene dividende	(26.236)	(26.376)
Odlivi po osnovu MSFI 16	(530)	(354)
Neto novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja	2.169	(17.697)
Kursne razlike po osnovu preračuna gotovine i ekvivalenata gotovine	2.057	2.122
Neto povećanje/smanjenje novčanih sredstava	33.100	(111.297)
Novčana sredstva na početku godine	268.157	379.454
Novčana sredstva na kraju godine (Napomena 35)	301.257	268.157

Računovodstvene politike i ostale napomene na stranama od 12 do 96 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

1. OSNIVANJE I POSLOVNA POLITIKA BANKE

Krajnji vlasnik Banke je NLB d.d. Ljubljana koja je vlasnik 99,85% akcija sa pravom glasa.

Banka je počela sa radom na osnovu odluke Agencije za bankarstvo Republike Srpske broj 03-622-I/98.

Banka je registrovana u Republici Srpskoj za obavljanje platnog prometa i kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu i u skladu sa propisima Republike Srpske, dužna je da posluje na principima likvidnosti, solventnosti i rentabilnosti.

Banka posjeduje sertifikat za osiguranje depozita na osnovu ugovora koji je zaključila sa Agencijom za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine.

Na dan 31. decembra 2023. godine, Banka se sastojala od Centrale i sedam filijala. Centrala Banke se nalazi u Banjaluci, u ulici Milana Tepića broj 4.

Filijale: Banja Luka: Kralja Petra I Karađorđevića broj 85 A; Bijeljina: Patrijarha Pavla broj 1; Prijedor: Kralja Petra I Oslobođioca broj 1; Doboj: Svetog Save broj 20; Istočno Sarajevo: Karađorđeva broj 13; Foča: Mome Kočovića broj 5; Trebinje: Svetosavska broj 3.

Na dan 31. decembar 2023. godine Banka je imala 512 zaposlenih (31. decembar 2022: 496).

Nadzorni odbor Banke na dan 31. decembra 2023. godine funkcionisao je i radio u sastavu: Andreas P. Burkhardt, predsjednik; Damir Kuder, zamjenik predsjednika; Hedvika Usenik, član; Dragan Gligorić, član i Dragan Kovačević, član.

Odbor za reviziju Banke na dan 31. decembra 2023. godine funkcionisao je i radio u sastavu: Tatjana Jamnik Skubic, predsjednica Odbora za reviziju; Polona Kurtevski, član; Mirko Ilić, član.

Članovi Uprave Banke na dan 31. decembra 2023. godine bili su: Goran Babić, Predsjednik Uprave; Marjana Usenik, član i Ljiljana Krsman, član. Od 01. januara 2024. godine Marjana Usenik je razriješena dužnosti, dok su za članove Uprave Banke imenovani: Živko Šiftar nadležan za upravljanje rizicima, kreditnu analizu, naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom i praćenje usklađenosti Banke, kao i Martin Mavrič nadležan za upravljanje platnim sistemima, informacionim tehnologijama, investicijama, nabavkom i opštim poslovima.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD

2.1. Izjava o usaglašenosti

Finansijski izvještaji Banke pripremljeni su u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj („RS“), koja se zasniva na Zakonu o računovodstvu i reviziji RS, Zakonu o bankama RS i podzakonskim propisima Agencije za bankarstvo RS (u daljem tekstu „ABRS“) donesenim na osnovu spomenutih zakona.

- Zakon o računovodstvu i reviziji RS propisuje pripremu finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“).
- Zakon o bankama RS propisuje pripremu godišnjih finansijskih izvještaja u skladu sa prethodno spomenutim Zakonom o računovodstvu i reviziji RS, ovim zakonom, te podzakonskim aktima donesenim na osnovu oba zakona.
- Agencija za bankarstvo RS je usvojila Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Odluka“), koja se primjenjuje od 1. januara 2020. godine i koja je rezultirala određenim razlikama proisteklim iz izračuna ispravki vrijednosti za kreditne gubitke zbog primjene minimalnih stopa koje su propisane Odlukom, a koje nisu zahtijevane MSFI 9: „Finansijski instrumenti“ („MSFI 9“). Odluka ima uticaj i na vrednovanje nefinansijske imovine proistekle iz kreditnih poslova (stečena materijalna imovina čije je vrednovanje u djelokrugu drugih relevantnih MSFI).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.1. Izjava o usaglašenosti (nastavak)

Na dan 31. decembar 2023. godine, Banka je u skladu sa odredbama Odluke formirala neto niže ispravke vrijednosti za kreditne gubitke u iznosu od KM 835 hiljada (31. decembra 2022. više za KM 82 hiljade) u odnosu na iznos dobijen izračunom koji je rezultat internog modela Banke, prema zahtjevima MSFI 9. Navedena razlika proizašla je iz sljedećih razloga:

- primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 23. Odluke za izloženosti u fazi kreditnog rizika 1 (bez sektora države i javnih institucija) – razlika u iznosu od KM 1.789 hiljade (31. decembar 2022: KM 1.494 hiljada), od čega se KM 213 hiljada (31. decembar 2022: KM 271 hiljada) bruto odnosi na ispravke vrijednosti po osnovu finansijskih sredstava koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat,
- primjene različitih parametara za izloženosti u fazi kreditnog rizika 1 prema državi i javnim institucijama kojima je umanjena ispravka vrijednosti u iznosu od KM 3.331 hiljada (31. decembra 2022: KM 2.097 hiljada) od čega se KM 2.335 hiljada (31. decembar 2022: KM 1.697 hiljada) odnosi na ispravke vrijednosti po osnovu finansijskih sredstava koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat.
- primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 24. Odluke za izloženosti u fazi kreditnog rizika 2 – razlika u iznosu od KM 707 hiljada (31. decembra 2022: KM 685 hiljada),

Zasnovano na zahtjevima navedene odluke, Banka je u 2023. godini, računovodstveno otpisala KM 41 hiljada zastarjelih potraživanja koja su 100% ispravljena duže od dvije godine (2022: KM 47 hiljada).

Dodatno, na dan 31. decembra 2023. godine, Banka je u skladu sa navedenom Odlukom izvršila niže vrednovanje hartija od vrijednosti u iznosu od KM 420 hiljada (31. decembar 2022: KM 2.951 hiljada više) u odnosu na vrijednost te imovine po internom modelu Banke razvijenom u skladu sa zahtjevima MSFI 9, sa uticajem na odložene poreske obaveze u iznosu od KM 42 hiljada (31. decembar 2022: KM 295 hiljada).

2.2. Promjene u prezentaciji finansijskih izvještaja

U cilju bolje prezentacije usklađenosti sa primjenjivim računovodstvenim standardima, Banka je 2023. godine u odnosu na objavljene izvještaje za 2022. godinu izvršila reklasifikaciju iznosa kako slijedi:

- Iznos od KM1.307 hiljada koji se odnosi prihod po osnovu kupoprodaje deviza reklasifikovan je iz Prihoda po osnovu naknada i provizija u Neto prihod od kursnih razlika.
- Iznos od KM 169.204 hiljada koji se odnosi na obaveznu rezervu kod Centralne Banke reklasifikovan iz Novčanih sredstava i sredstava kod centralne banke u posebnu poziciju Obavezna rezerva kod Centralne Banke.

Dodatno, u finansijskim izvještajima sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine Obavezna rezerva kod Centralne banke u iznosu od KM 169.204 hiljada i u iznosu od KM 156.527 hiljada na 01. januar 2022. godine je pogrešno obuhvaćena u poziciji gotovina i ekvivalenti gotovine u Izvještaju o tokovima gotovine, tako da je Banka prilagodila stanje gotovine i ekvivalenata gotovine na početku i kraju 2022. godine. Posljedično je iznos novčanih tokova iz poslovnih aktivnosti prilagođen (odliv) za KM 12.676 hiljada.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.3. Usvajanje novih i revidiranih standarda

Sljedeći novi standardi, tumačenja i dopune postojećih standarda, koji mogu biti primjenljivi na Banku:

Datum primjene	Novi standardi ili izmjene
1. januar 2023.	MSFI 17 Ugovori o osiguranju (novi standard koji zamjenjuje MSFI 4) Početna primjena MSFI 17 i MSFI 9 – Usporedne informacije (izmjene MSFI 17)
1. januar 2023.	Izmjene MRS 1 prezentacija finansijskih izvještaja and MSFI Izjava o praksi 2 Objave računovodstvenih politika
1. januar 2023.	Dopune MRS 8 Računovodstvene politike, promjene u računovodstvenim procjenama i greške
23. maj 2023.	Izmjene i dopune MRS-a 12 porezi na dobit.

Novi standard MSFI 17 Ugovori o osiguranju zamijenio je MSFI 4 Ugovori o osiguranju. Primjenjuje se na godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. Primjena ovog standarda u Republici Srpskoj je odgođena do 2027. godine. Ne očekuje se da će ovaj novi standard kao i njegove izmjene dovesti do bilo kakvih značajnijih promjena u Banci.

Ugovor o osiguranju je ugovor prema kojem jedna strana (emitent) prihvata značajan rizik osiguranja od druge strane (ugovarača osiguranja) pristankom da obešteti osiguranika u slučaju određenog neizvjesnog budućeg događaja (osiguranog događaja) negativno utiče na osiguranika.

Banka je procijenila relevantne kriterijume da li izdati ugovori predstavljaju ugovor o osiguranju i uticaj MSFI 17 Ugovori o osiguranju na Banku u sljedećim oblastima poslovanja:

- Finansijske garancije
- Garancije za dobro izvršenje
- Kreditne kartice i drugi načini plaćanja i
- Ugovori o osiguranju.

Ugovori o finansijskoj garanciji su izvan opsega MSFI 17, osim ako izdavalac nije ranije izričito izjavio da takve ugovore smatra ugovorima o osiguranju i koristi računovodstvene smjernice koje se primenjuju na ugovore o osiguranju. Banka je odlučila da tretira finansijske garancije u skladu sa MSFI 7, MSFI 9 i MRS 32.

Garancije za dobro izvršenje koje izdaje Banka ne mogu se smatrati ugovorima o osiguranju u okviru MSFI 17, jer osnovna karakteristika definicije ugovora o osiguranju nije ispunjena s obzirom da u ovim poslovima postoji samo redovni kreditni rizik čije je postojanje uslovljeno nastankom nekog događaja, a ne rizikom osiguranja.

Kreditne kartice i drugi načini plaćanja. Neki ugovori o kreditnim karticama zadovoljavaju definiciju ugovora o osiguranju jer Banka vrši plaćanja vlasniku kartice u okolnostima koje ispunjavaju definiciju rizika osiguranja. Npr. ako vlasnik kartice koristi karticu za kupovinu robe ili usluga za koje se ispostavi da su neispravne ili nisu isporučene, ili ako je vlasnik kartice 'prevaren' da izvrši nevažeće plaćanje. Ugovorne cijene Banke ne odražavaju procjenu rizika osiguranja pojedinačnog klijenta, te se MSFI 17 ne primjenjuje na ugovor u cijelosti.

Ugovori o osiguranju: Banka obavlja poslove osiguranja uvijek kao agent, a ne kao principal (kao što je definisano u MSFI 15), te stoga nema prenosa rizika osiguranja.

Izmjene MRS 1 pružaju smjernice za primjenu prosudbi o značajnosti na objave računovodstvenih politika. Posebno, izmjene i dopune MRS-a 1 zamjenjuju zahtjev za objavom „značajnih“ računovodstvenih politika sa zahtjevom za objavu „materijalnih“ računovodstvenih politika. Takođe, dodate su smjernice i ilustrativni primjeri radi pomoći kod primjene koncepta materijalnosti prilikom prosudbi o objavama računovodstvenih politika. Uprava Banke procjenjuje da ove izmjene nemaju značajnog uticaja na finansijske izvještaje.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.3. Usvajanje novih i revidiranih standarda (nastavak)

Izmjene MRS 8 uvode novu definiciju računovodstvenih procjena, pri čemu se iste definišu kao novčani iznosi u finansijskim izvještajima podložni neizvjesnosti mjerenja. Takođe, izmjene i dopune pojašnjavaju promjene u računovodstvenim procjenama i njihovo razlikovanje u odnosu na promjene računovodstvenih politika i ispravljanje grešaka. Uprava Banke procjenjuje da ove izmjene nemaju značajnog uticaja na finansijske izvještaje.

Izmjene MRS 12, izuzetak inicijalnog priznavanja ne primjenjuje se na transakcije koje kod inicijalnog priznavanja dovode do jednakih iznosa oporezivih i odbitnih privremenih razlika. Izuzetak se primjenjuje samo ako priznavanje imovine i obaveza po najmu (ili obaveze i imovine za demontažu) dovodi do oporezivih i odbitnih privremenih razlika koje nisu jednake Uprava Banke procjenjuje da ove izmjene nemaju značajnog uticaja na finansijske izvještaje.

Izmjene takođe predviđaju dodatne zahtjeve za objavljivanjem u vezi s izloženošću subjekta porezima na dobit drugog stuba (Pillar 2). Pravila modela drugog stuba uopšteno se primjenjuju na multinacionalne grupe čiji prihod u njihovim konsolidovanim finansijskim izvještajima premašuje 750 miliona eura u najmanje dvije od četiri prethodne fiskalne godine.

Sljedeći novi standardi, tumačenja i dopune postojećih standarda koje je izdao IASB još nisu na snazi i Banka ih nije ranije usvojila:

Datum primjene	Novi standardi ili izmjene
1.januar 2024.	Izmjene MSFI 16 Zakupi
1.januar 2024.	Izmjene i dopune MRS 1 Presentacija finansijskih izvještaja
1.januar 2024.	Dopune MRS 7 i MSFI 7
1.januar 2025.	Izmjene MRS 21

Izmjene i dopune MSFI 16 Zakupi zahtijevaju od prodavca-zakupca da odredi plaćanja zakupa ili revidirane naplate zakupa tako da prodavac-zakupac ne priznaje dobit ili gubitak u vezi sa pravom korištenja koje je zadržao prodavac-zakupac nakon datuma početka. Izmjene i dopune ne utiču na dobit ili gubitak priznate od strane prodavca-zakupca u vezi sa djelimičnim ili potpunim raskidom zakupa.

Izmjene MRS 1 pojašnjavaju zahtjeve za klasifikaciju obaveza na tekuće i dugoročne. Ne očekuje se da će ove promjene rezultirati značajnim promjenama unutar Banke, jer su imovina i obaveze Banke prikazane u opadajućem redoslijedu likvidnosti.

Dopune MRS 7 i MSFI 7 opisuju karakteristike aranžmana za koje se od entiteta traži da pruži informacije. U dodacima se navodi da aranžmani koji su isključivo kreditna poboljšanja entiteta ili instrumenti koje entitet koristi za direktno podmirenje iznosa koji se duguju dobavljaču nisu ugovori o finansiranju dobavljača. Od entiteta će se tražiti da objelodane informacije u napomenama koje omogućavaju korisnicima finansijskih izvještaja da procijene kako finansijski aranžmani dobavljača utiču na obaveze i tokove novca subjekta i da shvate efekat finansijskih aranžmana dobavljača na izloženost subjekta riziku likvidnosti i kako bi entitet mogao biti pogođen, ako mu aranžmani više ne bi bili dostupni. Dodati su novi zahtjevi za otkrivanje podataka.

Izmjene MRS 21 uvode zahtjeve za procjenu kada je valuta konvertibilna u drugu valutu, a kada nije. Izmjene i dopune zahtijevaju od entiteta da ocijeni tekući kurs kada zaključi da valuta nije konvertibilna u drugu valutu. Dodati su novi zahtjevi za otkrivanje podataka.

Ne očekuje se da će ove promjene dovesti do značajnih promjena u poslovanju i finansijskim izvještajima Banke.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)**2.4. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja**

Finansijski izvještaji su pripremljeni prema konvenciji istorijskog troška, modifikovanom revalorizacijom finansijskih sredstava koji su vrednovani po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (FVOSD) i finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Priprema finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj zahtijeva upotrebu procjena i pretpostavki koje utiču na iskazane iznose sredstava i obaveza, objavljivanje potencijalnih sredstava i obaveza na dan finansijskih izvještaja, kao i iskazane iznose prihoda i rashoda. Iako se ove procjene zasnivaju na najboljem znanju uprave o trenutnim događajima i aktivnostima, stvarni rezultati se mogu razlikovati od tih procjena. Računovodstvene procjene i osnovne pretpostavke se redovno pregledaju. Izmjene računovodstvenih procjena priznaju se u periodu u kojem je procjena izmijenjena. Ključne računovodstvene procjene i prosudbe u primjeni računovodstvenih politika objelodanjene su u napomeni 3.24.

2.5. Koncept nastavka poslovanja

Finansijski izvještaji su pripremljeni na bazi koncepta nastavka poslovanja koji podrazumijeva da će Banka nastaviti sa poslovanjem u predvidljivoj budućnosti.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primjenjene za sastavljanje finansijskih izvještaja navedene su u daljem tekstu. Navedene politike su konzistentno primjenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata

Prihodi i rashodi kamata za sve finansijske instrumente koji se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti i finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (MSFI 9) priznaju se u bilansu uspjeha za sve kamate na obračunskoj osnovi primjenom metode efektivne kamatne stope. Prihodi od kamata na sva sredstva za trgovanje i finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, priznaju se primjenom ugovorne kamatne stope. Metoda efektivne kamatne stope koristi se za izračun bruto knjigovodstvene vrijednosti finansijskog sredstva ili amortizovanog troška finansijske obaveze i za raspodjelu prihoda od kamata ili rashoda za kamate u relevantnom periodu. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procijenjene buduće gotovinske isplate ili prilive tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta, ili kraćeg perioda (kada je primjereno) na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva ili finansijske obaveze. Prihodi od kamata uključuju kupone zarađene na investicije sa fiksnim prinosom i hartije od vrijednosti kojima se trguje, kao i akumulirane popuste i premije na hartije od vrijednosti. Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve naknade i troškove koje su ugovorne strane platile ili primile i sve transakcione troškove, ali isključuju buduće gubitke po osnovu kreditnog rizika.

Prihodi od kamata izračunavaju se primjenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskih sredstava. Izuzetak su kamatni prihodi po osnovu izloženosti koje su bile početno priznate kao obezvrijeđene (POCI) kod kojih se kamatni prihodi izračunavaju upotrebom kreditno prilagođene efektivne kamatne stope na amortizovani trošak finansijskog sredstva po priznavanju njihovu otplaćenu vrijednost ili izloženosti slabog kreditnog kvaliteta (Faza 3) kod kojih se kamatni prihodi isključuju iz bilansa uspjeha. Za izloženosti za koje postoji neizvjesnost naplate kamatnih prihoda (potraživanja u fazi 3) odgađa se priznanje tih prihoda u bilansu uspjeha do njihove naplate. Ta potraživanja po osnovu kamata Banka evidentno vodi do njihove naplate (vanbilansna evidencija).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.2. Prihodi i rashodi od provizija i naknada**

Naknade ili komponente naknada koje su povezane sa izvršenjem određenog posla se priznaju pošto se ispune odgovarajući kriterijumi.

Prihode po osnovu naknada čine naknade po osnovu unutrašnjeg i deviznog platnog prometa, elektronskog bankarstva, kartičarskog poslovanja, po osnovu garancijskog poslovanja i ostale slične naknade. Prihodi po osnovu naknada priznaju se u bilansu uspjeha kada je usluga ili roba primljena od strane kupca i kada je izvjesno da značajan povrat u iznosu kumulativnih priznatih prihoda se neće desiti. Kada se usluga pruža tokom vremena, naknada se priznaje u skladu sa ugovornim odredbama.

Prihodi od naknada i provizija se priznaju u iznosu koji odražava naknadu na koju Banka očekuje da će imati pravo u zamjenu za pružanje usluga. Obaveze izvršenja, kao i vrijeme njihovog ispunjenja, identifikuju se i utvrđuju na početku ugovora. Ugovori o prihodima Banke ne uključuju višestruke obaveze izvršenja. Banka je principal u svojim aranžmanima prihoda jer obično kontroliše usluge prije nego što ih prenese na korisnika.

Naknade i provizije koje su sastavni dio efektivne kamatne stope finansijske imovine i obaveza prikazane su u okviru prihoda ili rashoda od kamata.

Rashode od naknada čine rashodi naknada koje Banka plaća Centralnoj Banci Bosne i Hercegovine (CBBIH) za poslove unutrašnjeg platnog prometa, troškovi SWIFT-a, troškovi kartičarskog poslovanja, naknade za osiguranje depozita banaka i druge slične naknade.

3.3. Prihod od dividendi

Dividende se priznaju kada se uspostavi pravo akcionara na naplatu dividendi.

3.4. Troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su troškovi kamata i drugi troškovi koji nastaju u vezi sa pozajmljivanjem sredstava. Navedeni troškovi se priznaju kao rashod u periodu u kome su nastali.

3.5. Preračunavanje deviznih iznosa**a) Funkcionalna i valuta prikazivanja**

Stavke uključene u finansijske izvještaje se odmjeravaju korištenjem valute primarnog privrednog okruženja u kom Banka posluje (funkcionalna valuta).

Finansijski izvještaji su prikazani u konvertibilnim markama (KM) koji predstavlja funkcionalnu valutu i valutu prikazivanja.

b) Transakcije i stanja

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva CBBIH važećih na dan transakcije.

Sredstva, obaveze i potencijalne obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja preračunati su u KM po zvaničnom kursu koji je važio na taj dan.

Kursne razlike, nastale kao rezultat preračunavanja monetarnih stavki, knjižene su u korist prihoda ili na teret rashoda.

Centralna banka Bosne i Hercegovine provodi politiku kursa na principu valutnog odbora prema kojem je KM vezan za EUR u odnosu 1 EUR = 1,95583 KM.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.6. Nekretnine i oprema**

Nekretnine su iskazane po fer vrijednosti utvrđenoj na osnovu procjene ovlaštenog procjenitelja, umanjenoj za ispravku vrijednosti i eventualno umanjenje vrijednosti.

Procjena vrijednosti nekretnina Banke se sprovodi na osnovu tržišne vrijednosti imovine koja je u upotrebi. Procjena od strane ovlaštenog nezavisnog procjenitelja vrši se svakih 3 do 5 godina. Procjene se izvode s dovoljno učestalosti tako da se knjigovodstvena vrijednost imovine materijalno ne razlikuje od primijenjenog principa fer vrijednosti na datum bilansa stanja.

U finansijskim godinama kada se ne rade procjene vrijednosti od strane ovlaštenog nezavisnog procjenitelja, prije izrade godišnjeg izvještaja Banka ocjenjuje da li postoje znaci koji bi ukazivali na smanjenje/povećanje vrijednosti nekretnina na tržištu. Ocjena se donosi na osnovu internih i eksternih informacija. Ukoliko se procijeni da je vrijednost nekretnina na tržištu promijenjena, vrši se procjena nadoknadive vrijednosti.

Procjenu nadoknadive vrijednosti vrši komisija koju čine zaposleni u Banci a formira se po odluci Uprave Banke. Član komisije je zaposleni u Banci sa licencom ovlaštenog procjenitelja.

Ukoliko je obračunata nadoknadiva vrijednost viša od knjigovodstvene to predstavlja dokaz da sredstva nisu obezvređena. Ukoliko je nadoknadiva vrijednost niža od knjigovodstvene, Banka iskazuje umanjenje vrijednosti nekretnina kao rashod ili umanjenje revalorizacionih rezervi ukoliko je u prethodnom periodu bilo utvrđeno povećanje.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo ukoliko je primjenljivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano odmjeriti.

Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha finansijskog perioda u kome su nastali.

Kada se knjigovodstvena vrijednost sredstva poveća kao rezultat revalorizacije građevinskih objekata to povećanje se direktno pripisuje kapitalu kao revalorizaciona rezerva. Povećanje se priznaje kao prihod u bilansu uspjeha do onog iznosa do kojeg se stornira revalorizaciono smanjenje istog sredstva, koje je prethodno priznato kao rashod u bilansu uspjeha. Kada se knjigovodstvena vrijednost sredstva smanji kao rezultat revalorizacije to smanjenje se priznaje kao rashod. Smanjenje se direktno knjiži na teret stavke revalorizacionih rezervi do iznosa postojećih revalorizacionih rezervi koje se odnose na to sredstvo.

Revalorizacione rezerve koje su sastavni dio kapitala i koje se odnose na nekretnine, postrojenja i opremu se direktno prenose na neraspoređenu dobit kada se sredstvo isknjiži. To može obuhvatiti i prenos cjelokupnih revalorizacionih rezervi kada se sredstvo povuče iz upotrebe ili otuđi.

Zemljište se ne amortizuje. Amortizacija drugih sredstava se obračunava na nabavnu ili ranije procijenjenu vrijednost primjenom proporcionalne metode kako bi se raspodjelila njihova nabavna ili revalorizovana vrijednost do njihove rezidualne vrijednosti tokom njihovog procijenjenog vijeka trajanja.

Vijek trajanja i metoda amortizacije provjeravaju se na kraju svake poslovne godine. Ukoliko se utvrdi da se procjena vijeka trajanja osnovnog sredstva razlikuje od ranije procjene potrebno je izvršiti promjenu stopa amortizacije.

Banka u 2023. godini nije mijenjala računovodstvenu procjenu kojom je definisala raspone amortizacionih stopa za određene grupe sredstava. Amortizacione stope za pojedinačna sredstva se nisu mijenjale, i u okviru su navedenih raspona. Primjenom godišnjih stopa utvrđenih od strane rukovodstva Banke na sva osnovna sredstva tokom 2023. i 2022. godine obračun amortizacije se vršio kako slijedi:

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Građevinski objekti	2% - 3%	2% - 3%
Ulaganja u tuđe objekte	5% - 25%	5% - 25%
Računarska oprema	12.5% - 50%	12,5% - 50%
Nameštaj i ostala oprema	10% - 20%	10% - 20%
Motorna vozila	15% - 20%	15% - 20%

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Nekretnine i oprema (nastavak)

Dobici i gubici po osnovu prodaje osnovnih sredstava utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti sredstava i iskazuju se u bilansu uspjeha u okviru prihoda ili rashoda od prodaje osnovnih sredstava.

3.7. Nematerijalna ulaganja

a) Licence

Stečene licence za računarski softver se iskazuju po istorijskoj nabavnoj vrijednosti.

Naknadno se umanjuju za amortizaciju, koja se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se troškovi licenci raspodijelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe, te eventualna obezvređenja.

b) Računarski softver

Stečene licence računarskih softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu softvera. Ovi troškovi se amortizuju tokom njihovog procijenjenog vijeka upotrebe.

Izdaci vezani za razvoj i direktno povezani sa identifikovanim i unikatnim softverskim proizvodima koje kontroliše Banka i koji će vjerovatno generisati ekonomsku korist veću od troškova duže od godinu dana priznaju se kao nematerijalna ulaganja. Direktni troškovi obuhvataju troškove radne snage tima koji je razvio softver, kao i odgovarajući dio pripadajućih režijskih troškova.

Troškovi povezani s razvojem ili održavanjem softverskih programa koji ne zadovoljavaju kriterijume za priznavanje nematerijalne imovine priznaju se kao rashod kada nastanu.

Troškovi razvoja računarskog softvera priznati kao sredstvo amortizuju se tokom njihovog procijenjenog korisnog vijeka upotrebe (5 godina).

3.8. Investicione nekretnine

Dio građevinskih objekata koji se ne koriste za obavljanje djelatnosti Banka izdaje u zakup sa ciljem ostvarenja prihoda od zakupnine. Ovi objekti se vode u bilansu stanja kao investicione nekretnine i ne amortizuju se.

Investiciona nekretnina priznaje se kao sredstvo samo kada je vjerovatno da će ekonomske koristi od te nekretnine priticati i da se cijena koštanja može pouzdano izmjeriti.

Investicione nekretnine se mjere po fer vrijednosti, efekti vrednovanja su uključeni u bilans uspjeha.

3.9. Zalihe

Kratkotrajnu imovinu Banke čine zalihe kancelarijskog materijala, zalihe sitnog inventara i sitan inventar u upotrebi. Zalihe se vode u skladu sa MRS 2 Zalihe.

Zalihe se inicijalno vrednuju po nabavnoj vrijednosti uvećanoj za troškove nabavke i umanjenoj za dobijene popuste i vode se po metodi prosječnih cijena.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.10. Sredstva stečena naplatom potraživanja**

Banka može da vrši djelimičnu ili potpunu naplatu potraživanja sticanjem materijalne aktive.

U skladu sa Odlukom Agencije za bankarstvo Republike Srpske o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka u slučaju da banka stečenu materijalnu imovinu nema namjeru koristiti u vlastite svrhe, prilikom početnog priznanja izvršit će njeno evidentiranje po nižoj od sljedećih vrijednosti:

1. Iznosa neto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja. U slučaju da je visina knjigovodstveno evidentiranih očekivanih kreditnih gubitaka jednaka visini potraživanja, banka će stečenu materijalnu imovinu evidentirati po tehničkoj vrijednosti u iznosu od 1 KM.

2. Procijenjenoj fer vrijednosti od strane nezavisnog procjenitelja umanjenoj za očekivane troškove prodaje. Troškovi prodaje jesu troškovi koji su direktno povezani sa prodajim kao, npr. troškovi notara, porez, sudske takse i slično.

Naknadno vrednovanje vrši se u zavisnosti od grupe u koje je sredstvo klasifikovano.

Banka klasifikuje stečenu materijalnu aktivu prema njenoj namjeni: kao osnovno sredstvo za obavljanje djelatnosti, kao investiciona nekretnina, kao zaliha ili kao sredstvo namijenjeno prodaji.

Banka vrši procjenu fer vrijednosti stečene materijalne aktive u skladu sa Metodologijom za procjenu vrijednosti nekretnina i pokretne imovine Banke.

Umanjenje vrijednosti priznaje se kao rashod od usklađivanja vrijednosti u bilansu uspjeha.

Banka stečenu materijalnu imovinu priznaje u svojim finansijskim izvještajima kada nadležni sud donese Rješenje o dosudi ili drugi ekvivalentan dokument, te isto postane pravosnažno ili na datum kada stekne imovinu vansudskom nagodbom.

Banka neće iskazati prihod prilikom sticanja materijalne imovine sve do njene prodaje.

Banka vrši naknadnu procjenu stečene materijalne imovine od strane nezavisnog procjenitelja u skladu sa svojim internim aktima i o tome vodi odgovarajuću vanbilansnu evidenciju, osim u slučajevima kada njena evidentna vrijednost iznosi 1KM.

U slučaju da Banka ne proda stečenu materijalnu imovinu u roku od tri godine od datuma početnog priznavanja, izvršit će njeno svođenje na 1 KM.

Razlika između tržišne vrijednosti i knjigovodstvene vrijednosti od 1 KM se priznaje kao prihod u bilansu uspjeha.

3.11. Zakupi

Zakupi se u računovodstvenim izvještajima Banke iskazuju u skladu sa MSFI 16 - Zakupi.

Ugovorom o zakupu prenosi se pravo kontrole upotrebe datog sredstva u određenom periodu u zamjenu za odgovarajuću naknadu. Smatra se da je pravo na korištenje identifikovane imovine preneseno ako zakupac, tj. korisnik zakupa u periodu korištenja ima pravo na sve ekonomske koristi od korištenja određenog sredstva i pravo da upravlja određenom imovinom. Pravo na ekonomske koristi i pravo upravljanja imovinom procenjuje se u kontekstu prava na korišćenje u zavisnosti od toga kako je definisano u ugovoru.

Zakupodavac

Zakupi u kojima svi značajni rizici i koristi od vlasništva nad imovinom koja je predmet zakupa snosi zakupodavac tretiraju se kao operativni zakup. U izvještaju o finansijskom položaju zakupodavac ima priznatu imovinu koja je predmet operativnog zakupa i potraživanja za zakupninu za tekući period na koji se zakup odnosi.

U bilansu uspjeha, davalac zakupa priznaje zakupnine iz operativnog zakupa kao prihod po linearnoj osnovi. Ostali troškovi nastali prilikom ostvarivanja prihoda od zakupa priznaju se kao rashod u periodu u kojem su nastali.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.11 Zakupi (nastavak)**

Zakupi u kojima sve značajne rizike i koristi od vlasništva nad sredstvom snose primaoci zakupa tretiraju se kao finansijski lizing (zakup). Na dan početka zakupa, davalac zakupa priznaje u izvještaju o finansijskoj poziciji potraživanja koja predstavljaju neto ulaganje u zakup, koje se sastoji od budućih (fiksni i varijabilni) zakupnina, moguće otkupne vrijednosti sredstva, moguće kazne za otkazivanje zakupa i moguće garancije za nenaplaćenu preostalu vrijednost zakupnina diskontovanih kamatnom stopom koja se koristi za zakup.

Korisnik zakupa (zakupac)

Zakupac, na dan početka zakupa, priznaje sredstvo koje predstavlja pravo korišćenja i obavezu za zakup koja predstavlja sadašnju vrednost budućih zakupnina.

Izuzetak su kratkoročni zakupi (do jedne godine) i zakupi za koje je predmet zakupa male vrijednosti (do 5.000 EUR). U ovim slučajevima, zakupnina predstavlja trošak linearno raspoređen tokom trajanja zakupa.

Početno priznavanje

Zakupac mjeri imovinu koja predstavlja pravo korišćenja na dan početka zakupa po nabavnoj vrijednosti, koja uključuje:

- iznos prvobitnog mjerenja obaveze za zakup,
- plaćanje zakupnine izvršene na ili prije početka zakupa, minus primljeni podsticaji za zakup,
- početni direktni troškovi nastali kod zakupca i
- procjenu troškova koje će zakupac imati u demontiranju i uklanjanju sredstva koje je predmet zakupa, obnavljanju lokacije na kojoj se nalazi ili vraćanjem sredstva u stanje koje je zahtijevano ugovorom o zakupu. Zakupac preuzima obavezu za te troškove na datum početka zakupa ili kao posljedicu korišćenja sredstva tokom određenog perioda.

Trajanje zakupa je period u kojem se zakup ne može otkazati i kada zakupac ima pravo da koristi imovinu koja je predmet zakupa, uključujući:

- periode koji podliježu mogućnosti obnavljanja zakupa, ako je sasvim izvjesno da će zakupac koristiti ovu opciju, i
- periode za koje se primjenjuje mogućnost raskida ugovora o zakupu, ako je sasvim izvjesno da zakupac neće koristiti ovu opciju.

Na dan otpočinjanja zakupa, zakupac mjeri obavezu za budući zakup po sadašnjoj vrijednosti zakupnine, koja još nije uplaćena na taj datum. Zakupnine se diskontuju po kamatnoj stopi, koja predstavlja internu transfernu cijenu za depozite fizičkih lica na dan početka zakupa uzimajući u obzir rok dospjeća i valutu.

U slučaju da je interna transferna cena za depozite fizičkih lica za relevantni rok dospjeća i i valutu negativna, u obzir se uzima vrijednost 0%.

Banka zakupac mjeri sredstvo koje predstavlja pravo korišćenja upotrebom modela nabavne vrijednosti i amortizuje ga u periodu ugovorenog ili procijenjenog perioda trajanja zakupa. Banka zakupac odvojeno priznaje kamate po osnovu obaveza iz zakupa.

Kod naknadnog mjerenja zakupa Zakupac mjeri obavezu po osnovu zakupa tako da:

- Poveća knjigovodstvenu vrijednost za iznos kamata na obaveze iz zakupa,
- Smanji knjigovodstvenu vrijednost za iznos izvršenih plaćanja po osnovu zakupnina,
- Ponovo izmjeri knjigovodstvenu vrijednost zbog mogućih izmjena korištenih pretpostavki ili izmjena odredbi ugovora o zakupu.

Izuzetak su kratkoročni zakupi (do jedne godine) i zakupi za koje je predmet zakupa male vrijednosti (do 5.000 EUR). U ovim slučajevima, zakupnina predstavlja trošak linearno raspoređen tokom trajanja zakupa. Pravo korišćenja u bilansu stanja je uključeno u poziciju Nekretnine i oprema (Napomena 21.b).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.12. Stalna sredstva namijenjena prodaji**

U stalna sredstva namijenjena za prodaju svrstavaju se stalna sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja i stalna sredstva koja su po odluci rukovodstva Banke namijenjena prodaji.

Banka klasifikuje sredstva u ovu grupu sredstava ako se njihova knjigovodstvena vrijednost može povratiti prevashodno prodajom a ne daljim korištenjem, ako su sredstva dostupna za prodaju, prodaja je izvjesna i kada se očekuje da će se prodaja okončati u periodu od godinu dana. Izuzetno, prodaja se može produžiti na period duži od godinu dana kada se takva prodaja smatra opravdanom ili ako je odlaganje prodaje uzrokovano okolnostima koje su izvan kontrole Banke, a postoji dovoljno dokaza da je Banka i dalje posvećena planu prodaje.

Ova sredstva se iskazuju kao posebna pozicija u bilansu stanja.

Na stalna sredstva namijenjena prodaji Banka ne vrši obračun amortizacije.

Sredstva namijenjena prodaji se iskazuju po nižoj vrijednosti od knjigovodstvene vrijednosti prije razvrstavanja kao stalna sredstva namijenjena prodaji ili poštene vrijednosti umanjene za troškove prodaje. Dobici ili gubici po osnovu prodaje utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju u bilansu uspjeha u okviru ostalih prihoda ili rashoda iz poslovanja Banke.

3.13. Umanjenje vrijednosti nefinansijskih sredstava

Za sredstva koja podliježu amortizaciji provjera da li je došlo do umanjenja njihove vrijednosti vrši se kada događaj ili izmijenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva.

Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti.

Nadoknadiva vrijednost je vrijednost veća od fer vrijednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i upotrebne vrijednosti. Za svrhu procjene umanjenja vrijednosti sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi.

Banka vrši utvrđivanje obezvređenja jednom godišnje. Procjena fer vrijednosti bazirana je na trenutnim cijenama na aktivnom tržištu za slične nekretnine na istoj lokaciji i u približno istom stanju. Za manje aktivna tržišta cijene iz bliske prošlosti prilagođene su kako bi odražavale sve promjene u ekonomskim uslovima od dana kada se dogodila transakcija po tim cijenama.

3.14. Finansijska sredstva

Računovodstvene politike za priznavanje, klasifikaciju i mjerenje finansijskih instrumenata i ispravke vrijednosti finansijskih sredstava usklađene su sa MSFI 9 osim u djelovima koje eksplicitno propisuje Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka.

Klasifikacija i mjerenje finansijskih sredstava

Iz perspektive klasifikacije i mjerenja, sva dužnička finansijska sredstva procjenjuju se na osnovu kombinacije poslovnog modela Banke za upravljanje imovinom i karakteristika ugovorenih novčanih tokova. Kategorije mjerenja finansijskih sredstava:

- Finansijska imovina mjerena po amortizovanom trošku,
- Finansijska sredstva vrednovana po fer vrijednosti kroz ostalu ukupni rezultat (FVOSD),
- Finansijska sredstva vrednovana po fer vrednosti kroz bilans uspjeha (FVPL).

Finansijska imovina se mjeri po amortizovanom trošku ako se drži u okviru poslovnog modela u svrhu naplate prema ugovorenim novčanim tokovima ("držati za naplatu") i ako se tokovi gotovine odnose samo na plaćanje glavnice i kamate na ostatak duga po glavnici.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.14. Finansijska sredstva (nastavak)****Klasifikacija i mjerenje finansijskih sredstava (nastavak)**

Dužnička finansijska imovina se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat ako se drži u okviru poslovnog modela u svrhu naplate i prodaje prema ugovorenim novčanim tokovima ("držati za naplatu i prodaju") i ako se tokovi gotovine odnose samo na plaćanje glavnice i kamate na ostatak duga po glavnici. Ova sredstva priznaju se po fer vrijednosti u aktivni. Dobici i gubici, osim kamatni prihodi obračunati metodom efektivne kamatne stope, očekivanih kreditnih gubitaka i konverzije stranih valuta, priznaju se u ostalom ukupnom rezultatu, sve dok se finansijsko sredstvo ne prestane priznavati. Prilikom prestanka priznavanja finansijskog sredstva, kumulativni dobiti i gubici prethodno priznati u ostalom ukupnom rezultatu se reklasifikuju u bilans uspjeha.

Instrumenti kapitala koji se ne drže za trgovanje mogu se kod početnog priznavanja neopozivo odrediti kao FVOSD, bez naknadne reklasifikacije dobitaka ili gubitaka u bilans uspjeha.

Sva ostala finansijska sredstva se obavezno mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, uključujući finansijsku imovinu u okviru drugih poslovnih modela, kao što su finansijska sredstva koja se priznaju po fer vrijednosti ili se drže za trgovanje i finansijska sredstva sa ugovorenim novčanim tokovima koji nisu isključivo plaćanje glavnice i kamate na ostatak duga po glavnici.

MSFI 9 i Odluka ABRS također uključuje opciju određivanja finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha ako to eliminiše ili značajno smanjuje nejednakost mjerenja ili priznavanja koja bi inače nastala iz mjerenja sredstava ili obaveza ili priznavanja dobitaka ili gubitaka po različitim osnovama.

Procjena poslovnog modela

Banka je odredila svoj poslovni model zasnovan na faktorima koji se mogu posmatrati za različite portfolije, kao što su:

- kako se ocjenjuju performanse poslovnog modela i finansijska imovina koja se drži u okviru tog poslovnog modela,
- rizike koji utiču na performanse poslovnog modela, a naročito na način na koji se upravlja tim rizicima,
- način na koji se upravlja poslovanjem (na primjer, da li je naplata zasnovana na fer vrijednosti imovine ili prikupljanju ugovornih novčanih tokova),
- očekivana učestalost, vrijednost i vrijeme prodaje.

Procjena poslovnog modela zasniva se na razumno očekivanim scenarijama bez uzimanja u obzir scenarija "najgoreg slučaja" i "stresnog slučaja" i može se sumirati na sljedeći način:

- Dati krediti i depoziti su uključeni u poslovni model "držati za naplatu", jer je primarna namjera Banke za kreditni portfolio da naplati ugovorene novčane tokove.
- Dužničke hartije od vrednosti Banka vodi po poslovnom modelu "držati za naplatu i prodaju" s ciljem naplate prema ugovornim novčanim tokovima i prodaje finansijske imovine, te čini dio likvidnih rezervi Banke ili „držati za naplatu“ u zavisnosti od odabira poslovnog modela prilikom ulaganja i prethodnog ponašanja Banke sa sličnim instrumentima (istorijska prodaja pre dospelja i slično)

Pregled instrumenata sa karakteristikama ugovorenih novčanih tokova (SPPI test - isključivo plaćanje glavnice i kamate na ostatak duga po glavnici)

Drugi korak u klasifikaciji finansijske imovine u portfolijima koji se "drže za naplatu" i "drže za naplatu i prodaju" odnosi se na procjenu da li su ugovoreni gotovinski tokovi u skladu s SPPI testom. Iznos glavnice odražava fer vrijednost pri inicijalnom priznavanju, umanjen kroz naknadne promjene, npr. zbog otplate. Kamata mora uzeti u obzir samo vremensku vrijednost novca, kreditni rizik, druge osnovne rizike pozajmljivanja i profitnu maržu koja je u skladu sa osnovnim karakteristikama kreditiranja.

Ako novčani tokovi uvode više od minimalne izloženosti riziku ili volatilnosti koji nije u skladu sa osnovnim kreditnim karakteristikama, finansijsko sredstvo se obavezno priznaje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Banka je pregledala portfolio unutar modela "držati do naplate" i "držati za naplatu i prodaju" za standardizovane proizvode na nivou uzorka proizvoda i za nestandardizovane proizvode na nivou pojedinačne izloženosti. Banka je uspostavila proceduru identifikacije SPPI-a kao dio redovnog procesa investiranja sa definisanim odgovornostima za primarnu i sekundarnu kontrolu. Poseban naglasak stavljen je na nove i nestandardizovane karakteristike ugovora o kreditima.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.14. Finansijska sredstva (nastavak)**

Zaključno sa 31. decembrom 2023. godine, Banka nema identifikovane izloženosti koje nisu prošle SPPI test.

Računovodstvena politika za modifikovana finansijska sredstva

Računovodstvena politika za modifikovana finansijska sredstva razlikuje modifikaciju ugovorenih novčanih tokova koji nastaju iz komercijalnih razloga i onih koji nastaju zbog finansijskih poteškoća klijenta. Značajne modifikacije dovode do događaja za prestanak priznavanja dok izmjene koje nisu značajne (gdje izloženost rizicima ostaje uglavnom ista) ne dovode do prestanka priznavanja. Pored kvalitativnih faktora, Banka utvrđuje da li je izvršena modifikacija značajna analizom efekta modifikacije. Ukoliko je efekat modifikacije, odnosno razlika između Sadašnje vrijednosti preostalih novčanih tokova diskontovanih primjenom originalne EKS i Sadašnje vrijednosti izmijenjenih novčanih tokova diskontovanih primjenom originalne EKS veća od 10% smatra se da je modifikacija značajna.

Ukoliko je modifikacija značajna, Banka prestaje priznavati originalnu stavku finansijske aktive i počinje priznavati novu stavku. Novo finansijsko sredstvo se početno priznaje po fer vrijednosti. Razlika između ugovorenih novčanih tokova i fer vrijednosti se prikazuje kao dobitak ili gubitak od prestanka priznavanja. Pri tom Banka utvrđuje da li nova stavka finansijske aktive predstavlja POCI imovinu. Ukoliko se radi o značajnoj modifikaciji, a pri tom je finansijska imovina raspoređena u fazi 3, tada se radi o POCI imovini.

Za novo finansijsko sredstvo potrebno je izvesti SPPI test na dan priznavanja i razvrstati ga u određenu grupu u zavisnosti od rezultata SPPI testa.

Ukoliko modifikacija nije značajna, Banka nastavlja sa priznavanjem postojeće stavke finansijske aktive uz knjiženje efekata modifikacije.

Efekat modifikacije koji nastaje kao rezultat promjene prethodno ugovorenih karakteristika (razlika koja nastaje između sadašnje vrijednosti prethodno ugovorenih novčanih tokova i sadašnje vrijednosti modifikovanih novčanih tokova) evidentiraju se kao umanjjenje bruto izloženosti finansijskog sredstva („diskont“).

Kvalitativni kriterijumi i prestanak priznavanja

- a) Modifikacije novčanih tokova koje se ne klasifikuju za prestanak priznavanja:
- Nemaju značajan kvantitativni efekat
 - djelimičan otpis duga,
 - djelimična naplata iz kolaterala i restrukturiranje ostatka duga,
 - produženje roka otplate ili odlaganje otplate potraživanja,
 - smanjenje kamatne stope i/ili ostalih troškova,
 - niži iznos potraživanja, kao rezultat ugovorom definisanog odricanja od duga i vlasničkog restrukturiranja,
 - preuzimanje druge imovine (uključujući likvidaciju kolaterala) radi potpune ili djelimične otplate,
 - objedinjavanje sredstava (gdje restrukturirani kredit nosi isti rizik kao sredstva koja su objedinjena),
 - uključenje kovenanti, koje imaju za cilj zaštitu Banke od kreditnog rizika, pri čemu restrukturirano sredstvo prolazi SPPI test,
 - osnovica za utvrđivanje ugovorenih novčanih tokova se promijenila isključivo zbog reforme referentne kamatne stope i ekonomski je ekvivalentna prethodnoj osnovici (tj. osnovici prije promjene),
 - druge aktivnosti, u kojima restrukturirani kredit predstavlja iste rizike kao kredit prije
- b) Kvalitativne promjene inicijalno ugovorenih uslova koje se kvalifikuju za prestanak priznavanja:
- zamjena duga za kapital,
 - promjena valute,
 - restrukturirano sredstvo ne prolazi SPPI test,
 - inicijalni dužnik je zamijenjen novim, koji nije povezano lice sa inicijalnim dužnikom (definicija po MRS 24) - važi samo za pravna lica
 - druge aktivnosti, u kojima restrukturirani kredit ne predstavlja iste rizike kao kredit prije
 - spajanje više partija u jednu (gdje restrukturiran kredit ne nosi isti rizik kao partije koje su se spojile).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.14. Finansijska sredstva (nastavak)****Restrukturiranje kredita**

Restrukturiranje kredita vrši se u skladu sa poslovnom politikom Banke. Cilj restrukturiranja kredita jeste da omogući korisniku kredita adekvatnu otplatu u skladu sa njegovim mogućnostima, a Banci efikasniju naplatu potraživanja. U tom smislu restrukturiranje obuhvata prijedlog izmjene ugovorenih uslova prilikom odobravanja kredita. Restrukturiranje se vrši u slučajevima kad se procijeni da klijent ima problema sa vraćanjem kredita i kada se procijeni da prema prvobitnom ugovoru kredit neće biti vraćen u dogovorenom roku.

Ukoliko ugovorom o restrukturiranju dolazi do značajnih promjena novčanih tokova, tada prestaje priznanje starog i priznaje se novo finansijsko sredstvo.

Novo priznato sredstvo se tretira kao finansijsko sredstvo umanjeno u početnom priznavanju.

Restrukturirano sredstvo se klasifikuje u bonitetnu grupu C ili niže.

Ukoliko ugovorom o restrukturiranju ne dolazi do značajnih promjena karakteristika novčanih tokova učinci se priznaju kao dobit ili gubitak od modificovanih finansijskih sredstava.

Računovodstveni otpis

Računovodstveni otpis je prenos bilansne izloženosti u vanbilansnu evidenciju, pri čemu banka zadržava pravo na dalje preduzimanje mjera za naplatu potraživanja od dužnika.

Banka vrši računovodstveni otpis, tj. prenos u vanbilans bilansnih izloženosti dvije godine nakon što je knjigovodstveno evidentirala očekivanje kreditne gubitke u visini od 100% bruto knjigovodstvene vrijednosti te izloženosti i istu proglasila u potpunosti dospjelom.

Banka će u vanbilansnoj evidenciji voditi detaljnu evidenciju o izloženostima za koje je izvršila računovodstveni otpis. Banka takođe vodi evidenciju o svim aktivnostima koje preduzima u cilju naplate navedenih potraživanja.

Trajni otpis

Trajni otpis jeste otpis bilansne ili vanbilansne izloženosti koji dovodi do prestanka priznavanja cijele izloženosti ili njenog dijela u poslovnim knjigama banke (bilansnoj i vanbilansnoj evidenciji).

Trajni otpis Banka vrši kada se završe sve pravne radnje u vezi sa naplatom potraživanja ili Banka zaključi da dalje vođenje postupka nije isplativo. Trajni otpis znači isknjižavanje iz knjigovodstvene evidencije (bilansne ili vanbilansne).

3.15. Ispravke vrijednosti finansijskih sredstava**Očekivani kreditni gubici**

MSFI 9 i Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka zahtijeva model očekivanog gubitka, zahtijevajući od Banke da prizna ne samo kreditne gubitke koji su već nastali, već i gubitke koji se očekuju u budućnosti. Umanjenja za očekivane kreditne gubitke (ECL) su potrebne za sve kredite i ostala dužnička finansijska sredstva koja se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, zajedno sa kreditima i ugovorima o finansijskim garancijama.

Ispravke vrijednosti se zasnivaju na očekivanim kreditnim gubicima vezanim za vjerovatnoću neispunavanja obaveza (PD) u narednih 12 mjeseci, osim ako nije došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja, u kom slučaju se ispravka zasniva na vjerovatnoći neispunavanja obaveza tokom trajanja finansijskog sredstva (LECL). Pri utvrđivanju da li je rizik od neizmirenja obaveza značajno porastao od početnog priznavanja, Banka razmatra razumne i održive informacije koje su relevantne i dostupne bez nepotrebnih troškova. Ovo uključuje i kvantitativne i kvalitativne informacije i analize, zasnovane na istorijskim podacima Banke, iskustvu i stručnoj ocjeni i uključivanje informacija koje se odnose na budućnost.

Klasifikacija po fazama:

Banka ima metodologiju za očekivane kreditne gubitke (ECL) za definisanje kriterijuma za klasifikaciju u faze, kriterijume prelaza između faza, izračunavanje indikatora rizika i validaciju modela. Banka klasifikuje finansijske instrumente u fazu 1, fazu 2 i fazu 3, na osnovu primijenjene metodologije ispravki vrijednosti kao što je opisano u nastavku:

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.15. Ispravke vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)

- Faza 1 - kvalitetni portfolio: bez značajnog povećanja kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja, Banka priznaje ispravku vrijednosti na osnovu 12-mjesečnog perioda,
- Faza 2 – nedovoljno kvalitetni portfolio: značajno povećanje kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja, Banka priznaje ispravku vrijednosti tokom vijeka trajanja, i
- Faza 3 - nekvalitetni portfolio: Banka priznaje ispravke vrijednosti tokom vijeka trajanja za ovu finansijsku imovinu. Definicija neispunjenja obaveza ("default"-a) je usklađena sa EBA smjernicama.

Pretpostavka značajnog povećanja kreditnog rizika:

- Kašnjenje u otplati obaveza u materijalno značajnom iznosu duže od 30 dana,
- Restrukturirani status finansijskog instrumenta,
- Povećanje PD parametra,
- Pogoršanje internog ili eksternog kreditnog rejtinga dužnika,
- Pogoršanje finansijskih pokazatelja dužnika ili grupe povezanih lica kojoj pripada (pokazatelj likvidnosti, značajan gubitak, finansijske obaveze/EBITDA i slično),
- Prelazak na listu izloženosti koje je potrebno posebno pratiti od strane Banke (watch/intensive care lista),
- Račun dužnika je blokiran.

Kriterijumi prelaska zasnovani na dugom rejtingu (Kriterijume dugog rejtinga trebalo bi razmotriti za sva pravna lica (preduzeća, institucije ili centralne vlade) kod kojih je dugi rejting bio dostupan kada je finansijski instrument nastao):

Rejting prilikom odobravanja	Trenutni rejting	NKR na osnovu rejtinga	Dodatni okidač	Konačni NKR
AAA	AA ili A	1	Postoji	2
AA	A ili BBB	1	Postoji	2
A	BBB ili BB	1	Postoji	2
BBB	BB ili B	1	Postoji	2
BB	B ili CCC	1	Postoji	2
AAA	BBB ili C	2	Nema uticaj	2
AA	BB ili C	2	Nema uticaj	2
A	B ili C	2	Nema uticaj	2
BBB	CCC ili C	2	Nema uticaj	2
BB	CC ili C	2	Nema uticaj	2
B	C	2	Nema uticaj	2
D do E	AAA do C	2	Nema uticaj	2
AAA do C	D do E	3	Nema uticaj	3
D do E	D do E	3	Nema uticaj	3

Za preostalu finansijsku imovinu i za sve izloženosti prema fizičkim licima, SICR se zasniva na skali kratkog rejtinga:

Rejting prilikom odobravanja	Trenutni rejting	NKR na osnovu rejtinga	Dodatni uslov	Konačni NKR
A, B	A ili B	1	Postoji	2
C	C	1	Postoji	2
A, B	C	2	Nema uticaj	2
D, E	A do C	2	Nema uticaj	2
A do E	D ili E	3	Nema uticaj	3

Metodologija kreditnog rejtinga za banke zavisi od postojanja ili nepostojanja rejtinga od međunarodnih agencija za kreditiranje Fitch, Moody's ili S&P. Rejtinzi se postavljaju na osnovu prosječnog međunarodnog kreditnog rejtinga. Ako nema međunarodnih kreditnih rejtinga, klasifikacija se bazira na internoj metodologiji Banke.

Obračun grupnih ispravki vrijednosti i rezervisanja se vrši množenjem EAD-a (izloženost po default-u) na kraju svakog meseca sa odgovarajućim PD i LGD. Obračun se radi po tri scenarija, prosječan, optimističan, pesimističan od kojih se svaki ponderiše. Ispravke vrijednosti i rezervisanja čine zbir ponderisanih scenarija. Izloženost po default-u (EAD) se određuje kao zbir bilansne izloženosti i vanbilansne izloženosti pomnožene sa CCF (faktor konverzije kredita).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.15. Ispravke vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)

Dobijeni rezultati za svaki mjesec se diskontuju na sadašnju vrijednost.

Očekivani kreditni gubitak (ECL) za finansijsku imovinu Faze 1 se obračunava na osnovu 12-mjesečnih PD (vjerovatnoća neizmirenja obaveza) ili kraćih perioda PD, ako je rok dospijea finansijskog sredstva kraći od 1 godine. Dvanaestomjesečni PD već uključuje efekat makroekonomskog uticaja.

Od strane regulatora Agencije za bankarstvo Republike Srpske, Banci je naloženo da primijeni fiksne vrijednosti LGD parametra, te da iste primjenjuje sve dok se valjanost razvijenog modela, ne potvrdi od strane Agencije. Banka primjenjuje fiksne vrijednosti LGD parametra od 31. maja 2023. godine, i to:

- 1) 45% za izloženosti obezbijeđene prihvatljivim kolateralom,
- 2) 75% za izloženosti koje nisu obezbijeđene prihvatljivim kolateralom.

Shodno Odluci ABRS; minimalna stopa očekivanih kreditnih gubitaka za fazu 1 iznosi:

- za izloženosti sa niskim rizikom, izloženosti prema centralnim vladama i bankama sa kreditnom procjenom priznate vanjske insitucije: 0,1% izloženosti
- za ostale izloženosti: 0,5%

LECL za finansijsku imovinu Faze 2 izračunava se na osnovu PD tokom vijeka trajanja (LPD), jer se njihov kreditni rizik značajno povećao od njihovog inicijalnog priznavanja. Ovaj proračun se takođe temelji na budućoj procjeni koja uzima u obzir broj ekonomskih scenarija kako bi prepoznala vjerovatnoću gubitaka povezanih sa predviđenim makroekonomskim prognozama. Shodno Odluci ABRS; minimalna stopa očekivanih kreditnih gubitaka za Fazu 2 iznosi 5% izloženosti.

Za finansijske instrumente u Fazi 3 primjenjuje se isti tretman kao i za one koji se smatraju kreditno oslabljenim u skladu sa MSFI 9. Izloženosti ispod praga materijalnosti dobijaju grupne ispravke vrijednosti i rezervisanja koristeći PD od 100%. Finansijski instrumenti će biti preklasifikovani iz Faze 3 ako više ne ispunjavaju kriterije kreditno oslabljenih nakon perioda oporavka.

Za restrukturirane izloženosti i izloženosti kupljene ili novoformirane kreditno obezvrijeđene finansijske instrumente (POCI) period oporavka iznosi 12 mjeseci od datuma restrukturiranja. Za nerestrukturirane izloženosti, period oporavka iznosi 6 mjeseci od datuma prestanka statusa neizmirenja obaveza.

Poseban tretman se odnosi na kupljene ili novoformirane kreditno obezvrijeđene finansijske instrumente (POCI), pri čemu se samo kumulativne promjene u očekivanim gubicima tokom životnog vijeka od početnog priznavanja priznaju kao ispravku vrijednosti.

Shodno Odluci ABRS, minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka za Fazu 3 iznose:

	Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubici za izloženosti	
		obezbijeđene prihvatljivim kolateralom	koje nisu obezbijeđene prihvatljivim kolateralom
1.	do 180 dana	15%	15%
2.	od 181 do 270 dana	25%	45%
3.	od 271 do 365 dana	40%	75%
4.	od 366 do 456 dana	60%	85%
5.	Od 457 do 730 dana	60%	100%
6.	od 731 do 1460 dana	80%	100%
7.	preko 1460 dana	100%	100%

Informacije vezane za budućnost

Banka uključuje informacije koje se odnose na budućnost kako u procjeni značajnog povećanja kreditnog rizika, tako i kod mjerenja očekivanog kreditnog gubitka (ECL).

Prilikom modelovanja parametara kreditnog rizika, testiraju se makro varijable koje su u relaciji sa stopom default-a. Jednom godišnje u toku procesa određivanja nivoa vrijednosti parametara PD, kreira se dokument koji je prilog Metodologijama za modelovanje parametara kreditnog rizika. Navedeni dokument predstavlja jedan od koraka prilikom modelovanja parametara kreditnog rizika.

Metodologija modelovanja parametara kreditnog rizika u skladu sa MSFI 9, propisuje uključivanje ekonomskih kretanja u modelovanje vrijednosti parametara. Neophodno je da parametri budu uslovljeni kretanjem izabrane makrovarijable.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.15. Ispravke vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)

Informacije vezane za budućnost

Banka koristi godišnje makroekonomske prognoze koje pokrivaju sljedeće varijable: stopu rasta BDP-a (%), stopu nezaposlenosti (%) tromjesečnu i šestomjesečnu euribor stopu (%) i 10-godišnju swap stopu (%). Metodologija scenarija MSFI 9 uključuje više scenarija uspostavljanja i razvoja (tj. osnovni, optimistični i pesimistični). Makroekonomska kretanja su opisana za svaki pojedinačni scenarij. U koracima modelovanja doziju se buduće vrijednosti Z-skora.

Prilikom modelovanja se koriste podaci koji su dobijeni od Eurostata. U slučajevima kada podaci nisu dostupni na Eurostatu koji su primjenjivi za NLB Banku a.d. Banja Luka, podaci su uzeti sa site-a Zavoda za statistiku. U sam proces modelovanja su uključene zaostale vremenske serije makroekonomskih varijabli kao moguće egzogene regresore. Da bi u procesu modelovanja bile uključene potencijalne vremenske zavisnosti i efekti kašnjenja, uključene su varijable do 4 lag-a (zaostatka/kašnjenja). Ovaj izbor odgovara jednoj godini podataka, s obzirom na kvartalnu učestalost odabranog skupa podataka. Uključujući ove varijable sa lag-ovima (zaostacima/kašnjenjima), cilj je da se obuhvati dinamički odnos između varijabli i obuhvate svi odloženi efekti koji se mogu javiti. Treba napomenuti da prilikom konačne izrade nije korištena makrovarijabla stopa nezaposlenosti, korištena je prilikom testiranja modela. Stopa nezaposlenosti nije mogla da se iskoristi, jer nije bilo dovoljno raspoloživih vremenskih serija na kvartalnom nivou za navedenu makro varijablu.

Scenariji MSFI 9 su dizajnirani na način da je razmotreno više mogućih načina razvoja u ekonomiji. Metodologija MSFI 9 scenarija zasniva se na unaprijed utvrđenim ponderima kao odgovarajućim vjerovatnoćama makroekonomskih scenarija. Banka je ovaj MSFI 9 scenario dizajnirala da uključi perspektivni i vjerovatno prilagođen pristup koristeći makroekonomske prognoze za dobijanje očekivanih kreditnih gubitaka.

U pogledu parametara kreditnog rizika, scenariji se razlikuju po visini stope neizvršenja obaveza (prenos sredstava iz statusa uspješnog u nenaplativi status) i stopa gubitaka (procenat izloženosti koji neće biti otplaćen u slučaju neizvršenja obaveza). Primjena 100% vjerovatnoće na svaki od scenarija daje pregled ozbiljnosti ili optimizma koji se odražava u dva preostala scenarija.

Vjerovatnoće ostvarenja scenarija primjenjen u izračunu ECL.a su kako slijedi:

	Optimistični scenario	Osnovni scenario	Pesimistični scenario
U 2023.godini	10%	50%	40%
U 2022.godini	10%	60%	30%

Rezultati za NLB Banku pokazuju sljedeća odstupanja pesimističnog i optimističnog od osnovnog scenarija na dan 31. decembra 2023. godine:

	Optimistični scenario	Osnovni scenario	Pesimistični scenario
Nivo kolektivnih ispravki	81%	100%	190%

Rezultat pokazuje da bi optimistični scenario rezultirao sa 81% osnovnog scenarija, dok bi pesimistični scenario i njegove konzervativne pretpostavke doveli do povećanja od 90% u odnosu na osnovni scenario.

Sve navedeno upućivalo da će nakon inflatornih uticaja u BIH, doći do pada BDP. Ova negativna kretanja bi imala refleksiju i na oba entiteta, koja su u sastavu države. Republički zavod za statistiku RS u maju mjesecu izveo projekciju realnog rasta bruto domaćeg proizvoda (BDP) u prvom kvartalu 2023. godine i u odnosu na isti prethodne godine iznosio je 0,9%. Zaustavljanje inflatornih uticaja se još uvijek ne osjeća, jer je u RS velik uticaj na ličnu potrošnju. Smanjena je potražnja za kreditima, a s obzirom na obezvrijeđenje vrijednosti novca, za očekivati je da će klijenti banaka imati sve veći problem prilikom servisiranja dospelih potraživanja.

Makroekonomski scenariji za korištene varijable korištene u 2023. su kako slijedi (u %):

	Optimistični scenario			Osnovni scenario			Pesimistični scenario		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Realni BDP	2,3	2,9	2,4	1,0	2,0	2,3	0,3	0,9	1,2
Stopa nezaposlenosti	15,0	14,0	14,2	15,2	15,1	14,8	15,9	16,2	16,2
EURIBOR	2,4	2,1	2,2	2,7	2,3	2,3	4,6	4,5	4,6

Makroekonomski scenariji za korištene varijable korištene u 2022. su kako slijedi (u %):

	Optimistični scenario			Osnovni scenario			Pesimistični scenario		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Realni BDP	4,0	4,9	4,6	2,4	2,3	3,0	(0,1)	(0,7)	0,8
Stopa nezaposlenosti	15,4	15,4	14,8	15,3	15,1	14,4	18,3	18,9	18,3

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.15. Ispravke vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)***Informacije vezane za budućnost (nastavak)*

Makro varijabla kojom se modeluje PD parametar za određenu godinu, koristi se prilikom testiranja otpornosti na stres u strateškim dokumentima ICAAP i Plan oporavka. U ICAAP procesu Banka se koristi VaR metodologijom mjerenja kreditnog rizika.

U cilju uspostavljanja cjelokupnog sistema u upravljanju rizicima u Banci tokom identifikacije i testiranja otpornosti na stres rizika kojima je Banka izložena, u 2023. godini kao polazne osnove koristila pretpostavke koje su implementirane prilikom modelovanja parametara kreditnih rizika po IFRS9 standardu za 2023. godinu. Za kreditni rizik kojem je Banka najviše izložena, tokom sprovođenja stres testa korišten je FL PD za definisane homogene grupe. Makro varijabla koja je korištena u testiranju otpornosti na stres je BDP u 2023. godini.

Opšti okvir upravljanja bankarskim rizicima se uspostavlja sa svrhom optimizacije odnosa rizika i prinosa. Banka je institucija u kojoj se nude finansijske usluge i proizvodi za postizanje prihoda koji odgovara riziku koji je spremna da preuzme. Rizik koji se preuzima u poslovanju je definisan kroz Risk apetit. Funkcija upravljanja rizicima se ogleda u tome da aktivno upravlja rizicima, te da prepozna nove izvore rizika, koji bi ugrozili profit ili kapital. Strateške odluke moraju biti koordinisane, a poslovni model usklađen sa Risk apetitom. Sa ciljem da se kvantifikuje optimalan iznos kapitala, neophodno je da se identifikuju, ocjene te kvantifikuju kroz testiranje otpornosti na stres svi rizici kojima je Banka izložena ili bi mogla biti. Metodološki pristup je u anticipiranju prosječnog iznosa gubitka i stope disperzije gubitka oko njegove srednje vrijednosti. Standardna devijacija je glavna mjera odstupanja tj. volatilitnosti oko srednje vrijednosti posmatranog uzorka. Maksimalan iznos gubitka je definisan na osnovu tri faktora: visine izloženosti prema gubitku, vrijednosti standardne devijacije na uzorku i odabranog nivoa povjerenja ili tolerancije. Kasnije u tekstu će biti opisan nivo povjerenja/tolerancije detaljnije. VaR Value at Risk je maksimalna iznos gubitka koji može da nastane pri izabranom nivou tolerancije. U primjeni su dnevni, mjesečni, godišnji VaR-ovi, u zavisnosti od rizika koji mjere. Prilikom mjerenja kreditnog rizika, se koristi godišnji VaR, kod deviznog rizika ili rizika likvidnosti dnevni. Pod nivoom tolerancije se podrazumijeva vjerovatnoća kojom bi gubici probili matematički projektovanu granicu. VaR je dobra mjera nivoa rizika, jer u praksi kvantifikuje rizike na svim nivoima Banke. Banka sprovodi testiranje otpornosti na stres kreditni rizik na osnovu FIRB metodologije (Foundation Internal Ratings Based approach), koji se koristi u ICAAP procesu za izračun internih kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik. Sprovođenje testiranja i kalkulacija VaR-a za kreditni rizik se radi u dva pravca. Jedan se odnosi na na pomjerenje postojećih parametara kreditnog rizika, te uticaj na očekivane kreditne gubitke. Drugi je uticaj kreditnog rizika na kapitalnu adekvatnost Banke.

Ponovni izračun svih parametara vrši se godišnje ili češće, ako se makro okruženje mijenja više nego što je bilo uključeno u prethodne prognoze, u tom slučaju svi parametri se preračunavaju prema novim prognozama.

Knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanom trošku se umanjuju preko računa ispravke vrijednosti, a gubitak se priznaje u poziciji bilansa uspjeha. Smanjenje gubitka se priznaje kao smanjenje ispravke vrijednosti, a dobit se priznaje u istoj poziciji bilansa uspjeha.

Za vanbilansne izloženosti, iznos ECL se priznaje u izvještaju o finansijskoj poziciji u poziciji „Rezervisanja“ i u bilansu uspjeha u poziciji „Rashodi/prihodi od ispravki vrijednosti i rezervisanja.“ ECL za dužničke instrumente koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat ne umanjuju knjigovodstvenu vrijednost ovih finansijskih sredstava u izvještaju o finansijskoj poziciji, koji ostaje po fer vrijednosti. Umjesto toga, iznos ispravki vrijednosti koji je jednak iznosu umanjenja koji bi nastao ako bi se imovina mjerila po amortizovanom trošku priznaje se u ostalom ukupnom rezultatu kao akumulirani iznos obezvređenja. Akumulirani gubitak priznat u ostalom ukupnom rezultatu se reklasifikuje na dobit ili gubitak nakon prestanka priznavanja imovine ili kada se iznos ispravki vrijednosti smanji zbog događaja koji je nastao nakon što je ispravka vrijednosti priznata.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti**

Za potrebe izvještavanja o novčanim tokovima gotovinski ekvivalenti i gotovina obuhvataju stanja sa rokom dospjeća kraćim od tri mjeseca od dana pribavljanja, uključujući i novac i novčana sredstva koja nisu pod ograničenjima Centralne banke, ostale pogodne hartije od vrijednosti, kredite i pozajmice date bankama, dospjela potraživanja od drugih banaka.

Novčana sredstva predstavljaju novčana sredstva u domaćoj i stranim valutama u trezoru i blagajnama Banke, sredstva na računima rezerve kod Centralne banke Bosne i Hercegovine i sredstva na računima kod domaćih i inostranih banaka sa rokom dospjeća do tri mjeseca.

3.17. Rezervisanja po sudskim sporovima

Rezervisanja za odštetne zahtjeve po sudskim sporovima se priznaju kada:

- Banka ima važeću zakonsku ili ugovorenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja;
- kada je u većoj mjeri vjerovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava;
- kada se pouzdano može procijeniti iznos obaveze.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti očekivanih izdataka potrebnih za izmirenje obaveze.

3.18. Primanja zaposlenih**a) Naknade zaposlenim**

Kratkoročne naknade zaposlenima obuhvataju zarade, naknade po osnovu regresa i ostale naknade zarada i sve doprinose vezane za naknade zaposlenima. Kratkoročne naknade zaposlenim priznaju se kao rashod u periodu u kome su nastale.

b) Ostala primanja zaposlenih

Banka obezbjeđuje jubilarne nagrade zaposlenima prema vremenu provedenom na radu u Banci za period od 10, 20, i 30 godina u skladu sa Opštim kolektivnim ugovorom i Pravilnikom o radu Banke. Ovi troškovi se priznaju kao rashod u bilansu uspjeha a rezervacije po navedenom rashodu izračunavaju se na bazi aktuarskog izračuna.

c) Otpremnine

Otpremnine se isplaćuju pri raskidu radnog odnosa u slučaju redovnog penzionisanja ili kada zaposleni prihvati sporazumni raskid radnog odnosa kao višak radne snage u zamjenu za otpremninu.

Banka priznaje otpremninu pri raskidu radnog odnosa kada je evidentno da će: ili raskinuti radni odnos sa zaposlenim u skladu sa detaljno utvrđenim planom bez mogućnosti odustajanja, ili obezbijediti otpremninu za prestanak radnog odnosa kao rezultat ponude u namjeri da se podstakne dobrovoljni raskid radnog odnosa u cilju smanjenja broja zaposlenih.

Otpremnine koje dospijevaju u razdoblju dužem od 12 mjeseci nakon dana bilansa stanja svode se na sadašnju vrijednost.

Rezervacije za otpremnine se iskazuju u Bilansu Stanja u okviru pozicije Rezervisanja u pasivi. Rezervacije za otpremnine u slučaju redovnog penzionisanja izračunavaju se na bazi aktuarskih izračuna. Ove rezervacije se isključivo koriste za obaveze za koje su namijenjene. Na kraju svake godine vrši se provjera ispravnosti obračuna. Dodatna rezervisanja po tom osnovu ili ukidanja rezervisanja prikazuju se preko Bilansa uspjeha osim aktuarskih dobitaka i gubitaka koji se priznaju u okviru ostalog finansijskog rezultata.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.19. Porez na dobit**

Od 01. januara 2016. godine porez na dobit obračunava se u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit (Službeni glasnik RS broj 94/15) i Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit (Službeni glasnik RS broj 1/17 i 58/19).

Procijenjeni mjesečni akontacioni iznos poreza utvrđuje se prema Prijavi akontacije poreza na dobit i plaća se svakog mjeseca.

Konačna poreska osnovica, na koju se primenjuje stopa poreza na dobit od 10% utvrđuje se poreskim bilansom Banke. Poreska osnovica iskazana u poreskom bilansu se obračunava na osnovu ostvarene dobiti za period, prikazane u zakonski propisanom bilansu uspeha, korigovane za razlike definisane poreskim propisima Republike Srpske. Ove korekcije obuhvataju povećanje poreske osnovice za troškove koji se po poreskim propisima ne priznaju i umanjenja za prihode koji se ne uključuju u obračun poreske osnovice.

Odloženi porez na dobit se obračunava i evidentira na privremene razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihovih iznosa iskazanih u finansijskim izvještajima Banke. Odložene poreske obaveze priznaju se za sve oporezive privremene razlike između poreske osnovice sredstava i obaveza na dan bilansa stanja i iznosa iskazanih za svrhe izvještavanja, a što će rezultirati oporezivim iznosima budućih perioda.

Odložena poreska sredstva priznaju se za sve odbitne privremene razlike, neiskorištena poreska sredstva i neiskorištene poreske gubitke.

Odloženo poresko sredstvo se priznaje do iznosa za koji je vjerovatno da će buduća dobit za oporezivanje biti raspoloživa i da će se privremene razlike izmiriti na teret dobiti. Tekući i odloženi porezi se priznaju kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobit perioda.

3.20. Obaveze po uzetim kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, koja je jednaka istorijskom trošku umanjenom za transakcijske troškove. Obaveze po kreditima se naknadno iskazuju po amortizovanoj vrijednosti, sve razlike između priliva sredstava umanjenog za transakcione troškove i iznosa otplata, priznaju se u Bilansu Uspjeha u periodu korištenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope.

Obaveze po kreditima se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Banka nema bezuslovno pravo da odloži izmirenje obaveza za najmanje 12 mjeseci nakon dana bilansa stanja.

3.21. Akcionarski kapital

Uplaćeni akcionarski kapital Banke predstavlja iznos gotovine uplaćene od strane akcionara za sve obične i prioritetne akcije. Akcionarski kapital Banke čine obične akcije.

Dividende od akcija evidentiraju se kao obaveza u periodu u kojem je donijeta odluka o njihovoj isplati.

3.22. Vanbilansne preuzete i potencijalne obaveze*Finansijske i nefinansijske garancije*

Finansijske garancije su ugovori koji zahtijevaju od emitenta da izvrši određena plaćanja kako bi nadoknadio imao gubitak koji je pretrpio zbog toga što određeni dužnik ne izvrši plaćanje u roku, u skladu sa uslovima dužničkih instrumenata. Takve finansijske garancije se daju bankama, finansijskim institucijama i drugim tijelima u ime klijenta za osiguranje kredita, prekoračenja i drugih bankarskih sredstava.

Izdane garancije koje pokrivaju nefinansijske obaveze klijenata predstavljaju obavezu Banke (žirant) da plati ukoliko klijent ne izvrši određene radove u skladu sa uslovima komercijalnog ugovora.

Finansijske i nefinansijske garancije se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, što se obično dokazuje primljenim naknadama. Naknade se amortizuju u bilans uspeha tokom trajanja ugovora primenom proporcionalne metode. Obaveze Banke po garancijama se naknadno mjere po većem od:

- početno mjerenje, umanjeno za amortizaciju izračunatu za priznavanje prihoda od naknada tokom perioda garancije; ili
- ECL rezervisanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.22. Vanbilansne preuzete i potencijalne obaveze (nastavak)***Dokumentarni akreditivi*

Dokumentarni akreditivi predstavljaju pisanu i neopozivu obavezu banke izdavaoca (otvaranja) u ime izdavaoca (uvoznika) da isplati korisniku (izvozniku) vrijednost navedenu u dokumentima u određenom roku:

- ako je akreditiv plativ po viđenju; i
- ako je akreditiv plativ na odloženo plaćanje, banka će platiti prema ugovoru kada i ako korisnik (izvoznik) predoči banci dokumente koji su u skladu sa uslovima i rokovima navedenim u akreditivu.

Obaveza može biti i u obliku potvrde akreditiva, koja se obično vrši na zahtjev ili ovlaštenje banke izdavaoca (otvaranja) i predstavlja čvrstu obavezu banke koja potvrđuje, pored banke izdavaoca, koja samostalno preuzima obavezu prema korisniku pod određenim uslovima.

Ostale potencijalne obaveze i preuzete obaveze

Ostale potencijalne obaveze i preuzete obaveze predstavljaju neiskorišćene kreditne obaveze za odobravanje kredita, nepokrivene akreditive i druge preuzete obaveze.

Nominalne ugovorene vrijednosti garancija, akreditiva i neiskorištenih obaveza po kreditima kod kojih je zajam ugovoren da se daje pod tržišnim uslovima, ne priznaju se u izvještaju o finansijskom položaju.

3.23. Transakcije sa povezanim licima

Prema definiciji MRS 24 povezane strane su strane koje predstavljaju:

- Društva koja direktno ili indirektno putem jednog ili više posrednika kontrolišu izvještajno društvo ili su pod njegovom kontrolom, odnosno koja izvještajno društvo kontrolišu zajedno s drugim subjektima;
- Pridružena društva u kojima Banka ima značajan uticaj a koja nisu ni povezano lice, niti zajedničko ulaganje investitora;
- Fizičke osobe koje direktno ili indirektno imaju pravo glasa u Banci koje im omogućava značajan uticaj na Banku, kao i bilo koji drugi subjekt za koji se očekuje da će uticati ili biti pod uticajem povezane osobe u poslovanju sa Bankom;
- Rukovodioci na ključnim položajima, odnosno osobe koje imaju ovlaštenja i odgovornosti za planiranje, usmjeravanje i kontrolisanje aktivnosti Banke, uključujući direktore i ključno rukovodstvo.

Prilikom posmatranja svake moguće transakcije sa povezanom stranom pažnja je usmjerena na suštinu odnosa, a ne samo na pravni oblik.

3.24. Ključne računovodstvene procjene i prosuđivanja

Banka vrši procjene i pretpostavke o efektima koje će iznosi sredstava i obaveza sadržani u finansijskim izvještajima imati u narednoj finansijskoj godini. Procjene i prosuđivanja se kontinuirano vrednuju i zasnivaju na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se vjeruje da će u datim okolnostima biti razumna.

Gubici zbog ispravki vrijednosti finansijskih sredstava

Banka vrši pregled kreditnog portfolia i ostalih kategorija finansijskih sredstava mjesečno u cilju procjene ispravki vrijednosti. Metodologija i pretpostavke koje se koriste za procjenu iznosa ispravki vrednosti objelodanjeni su u Napomeni 3.15.

Banka prati i provjerava kvalitet kreditnog portfolia na nivou pojedinca i portfolija kako bi kontinuirano procjenjivala potrebne ispravke vrijednosti. Banka kreira pojedinačne ispravke vrednosti za pojedinačno značajnu finansijsku imovinu koja se pripisuje Fazii 3. Ovakva raspodjela se zasniva na informacijama u vezi sa ispunjenjem ugovornih obaveza ili drugim finansijskim poteškoćama dužnika i drugim važnim činjenicama. Pojedinačne procjene su zasnovane na očekivanim diskontovanim novčanim tokovima iz poslovanja i/ili procijenjenom očekivanom plaćanju iz kolaterala.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.24. Ključne računovodstvene procjene i prosuđivanja (nastavak)****Gubici zbog ispravki vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)**

Kreditni bonitet ukazuje na nivo kreditnog kreditnog kvaliteta, odnosno koji rizik se preuzima. Kreditnom bonitetu se dodjeljuje odgovarajući parametar kreditnog rizika PD. Parametar PD prikazuje onu vjerovatnoću sa kojom će klijent doći u status neizmirenja obaveza u vremenskom horizontu od 12 mjeseci. Kreditni rejting odnosno bonitet odražava kombinaciju svih faktora koji utiču na rizik klijenta; posljedično, on odražava i rizik sektora i promjene u makro okruženju i sl. Kombinovanjem svih informacija, kreditni rejting odražava sve kvalitativne i kvantitativne informacije koje Banka može da pribavi o klijentu i predstavlja najadekvatniji pokazatelj nivoa rizičnosti.

MSFI 9 zahtijeva procjenu da li postoji značajan porast kreditnog rizika (SICR) kod izloženosti na svaki datum izvještavanja. Ovo je sveobuhvatan pristup koji bi trebalo da obuhvati promjene rizika od neizmirenja obaveza tokom čitavog očekivanog vijeka trajanja instrumenta. Banka prati značajne promjene kreditnog rizika od početnog priznavanja, a zavise od rizika od neizmirenja obaveza prilikom početnog priznavanja. Dalje, Banka koristi promjene vjerovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD) kao sredstvo za identifikovanje promjena u riziku od neplaćanja. Nivo promjene PD-ja se može izraziti u omjeru (ili stopi fluktuacije) proporcionalnog PD pri početnom priznavanju (tj. promjena PD podijeljena sa PD pri početnom priznavanju). Parametar PD u sebi već sadrži komponentu makroekonomskog okruženja. Zaključuje se da indirektno na SICR kriterijum utiče i inkorporirana FLI komponenta.

Pristup koji se koristi za izradu SICR procjene treba da:

1. uporedi kreditni rizik na datum izvještavanja sa kreditnim rizikom pri početnom priznavanju, tj. procjena je relativna;
2. fokusirati se na promjene rizika od neizmirenja obaveza (a ne na rizik od gubitka) tokom očekivanog vijeka trajanja instrumenta; i
3. uključiti razumne i podržavajuće informacije, uključujući informacije koje se odnose na budućnost i koje su dostupne bez nepotrebnih troškova i napora.

Kreditni rizik finansijskog instrumenta treba biti procijenjen pri početnom priznavanju i na svaki sljedeći datum izvještavanja. Za više informacija u vezi sa glavnim prosudbama u određivanju SICR kriterijuma, pogledajte Napomenu 3.15.

Ispravke vrijednosti se procjenjuju kolektivno za finansijsku imovinu dodijeljenu Fazi 1 ili 2, ili za finansijska sredstva u Fazi 3 sa izloženosti ispod praga materijalnosti. ECL u ovoj grupi sredstava procjenjuje se na osnovu očekivane vrijednosti parametara rizika koji kombinuju istorijska kretanja sa budućim makroekonomskim predviđanjima za tri odvojena scenarija. Modeli koji se koriste za procjenu budućih parametara rizika se provjeravaju i testiraju na redovnoj osnovi kako bi procjene gubitaka bile što realnije.

Otpremnine i jubilarne nagrade

Rezervacije za buduće obaveze i troškove za otpremnine kod odlaska zaposlenih u penziju, jubilarne nagrade i slično formiraju se na bazi aktuarskog izračuna. Knjiže se kao trošak rezervisanja u bilansu uspjeha i oblikovane rezervacije u bilansu stanja osim aktuarskih dobitaka i gubitaka koji se priznaju u okviru ostalog finansijskog rezultata.

Ove rezervacije se upotrebljavaju isključivo za pokrivanje troškova za koje su i oblikovane. Na kraju svake poslovne godine potrebno je provjeriti realnu vrijednost ovih rezervacija. Ukoliko se procijeni da su rezervacije previsoke potrebno je izvršiti njihovo ukidanje i svođenje na realnu vrijednost u korist prihoda od ukidanja rezervisanja. Ukoliko se procijeni da su rezervacije manje od realno procijenjenih potrebno je formirati dodatne na teret rashoda rezervisanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.24. Ključne računovodstvene procjene i prosuđivanja (nastavak)

Otpremnine i jubilarne nagrade (nastavak)

Aktuarski obračun je izvršen za 512 zaposlenih.

Podjela aktuarskih dobitaka i gubitaka u poslovnom periodu prema uzroku (‘000 KM)	Jubilarnе nagrade	Otpremnine za odlazak u penziju	Ukupno
Aktuarski dobitci i gubici uzrokovani promjenom finansijskih pretpostavki	10	10	20
Aktuarski dobitci i gubici uzrokovani promjenom iskustva	16	(15)	1
Ukupno	26	(5)	21

Ponderisano prosječno trajanje obaveza

Godina

Vrsta beneficije

Jubilarnе nagrade

6,2

Otpremnine za odlazak u penziju

11,4

Ukupno

10,3

Za ovaj obračun Banka angažuje ovlaštenog aktuara koji vrši obračun na bazi podataka iz kadrovske evidencije Banke prema predviđenom vremenu penzionisanja zaposlenih i staža u banci. Sadašnja vrijednost buduće obaveze izračunava se primjenom diskontne kamatne stope.

Značajne aktuarske pretpostavke

2023.

2022.

Diskontna stopa

8%

8,3%

Rast plate na bazi inflacije, napredovanja i godina radnog staža

6,3%

10,5%

Diskonta stopa je određena na osnovu krive prinosa HOV vlade Srbije korigovane za 100 bazičnih poena na osnovu utvrđenog odnosa kreditnog rejtinga vlada i ostalih informacija o finansijskim tržištima, obzirom na nedovoljno informacija sa lokalnog tržišta.

U skladu sa MRS 19 izvršena je analiza osjetljivosti aktuarskih pretpostavki, odnosno profitabilnosti, rasta plata u Republici Srpskoj i Banci i fluktuacija iznosa sadašnje vrijednosti jubilarnih naknada i otpremnina za odlazak u penziju. Pojedinačna analiza je pripremljena samo za promjenu jedne pretpostavke u visini procentnih poena prikazanih u tabeli dok sve ostale pretpostavke ostaju nepromijenjene.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.24. Ključne računovodstvene procjene i prosuđivanja (nastavak)

Otpremnine i jubilarne nagrade (nastavak)

Aktuarska pretpostavka	Izmjene pretpostavki (u %)	Promjena sadašnje vrijednosti obaveza ('000 KM)			
		Jubilarne nagrade na dan		Otpremnine za odlazak u penziju	
		30.9.2023.	30.9.2022.	30.9.2023.	30.9.2022.
prinos	+0,5	(4)	(6)	(15)	(27)
	-0,5	4	6	16	29
rast plata	+0,5	4	6	17	30
	-0,5	(4)	(6)	(16)	(28)
Fluktuacija	+0,5	(4)	(6)	(17)	(30)
	- 0,5	4	7	11	20

Procjena kratkoročnih rezervisanja za neiskorištene godišnje odmore vrši se prema broju dana neiskorištenih godišnjih odmora na dan bilansiranja i prosječnoj mjesečnoj bruto plati po zaposlenom.

Sudski sporovi

Rukovodstvo Banke vrši procjenu iznosa rezervisanja za odliv sredstava po osnovu sudskih sporova na bazi procjene vjerovatnoće da će do odliva sredstava zaista doći prema ugovorenoj ili zakonskoj obavezi iz prošlih perioda.

Fer vrijednost

Poslovna politika Banke je da objelodani informacije o fer vrijednosti aktive ili pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se fer vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti.

Ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje kredita i ostale finansijske imovine ili obaveza pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Po mišljenju rukovodstva, iznosi u finansijskim izvještajima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

3.25. Izvještavanje po segmentima

Poslovni segment predstavlja dio imovine, potraživanja, obaveza i poslovnih aktivnosti Banke usmjerenih na određenu grupu klijenata i područja poslovanja. U skladu sa usvojenom metodologijom za mjerenje profitabilnosti segmenata, Banka prati profitabilnost prema sljedećim segmentima: poslovanje sa stanovništvom, poslovanje sa pravnim licima i finansijska tržišta. Usklađujući iznosi prezentuju se u okviru segmenta ostalo.

Poslovanje sa pravnim licima obuhvata poslovanje sa preduzećima, preduzetnicima, finansijskim institucijama (osim banaka) i javnim sektorom.

Segment poslovanje sa stanovništvom obuhvata poslovanje sa fizičkim licima.

Segment finansijska tržišta obuhvata upravljanje bilansom banke, trgovanje, ALM.

Segment ostalo obuhvata kategorije koje nije moguće alocirati na neki od segmenata.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

4.1. Uvod

Upravljanje rizicima u bankarskom poslovanju obuhvata kontinuirane aktivnosti identifikovanja, mjerenja i procjene rizika s ciljem minimiziranja njihovih negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke.

Upravljanje rizicima u Banci odvija se u svim organizacionim jedinicama i svaki pojedinac u Banci je u svom domenu odgovoran za izloženost riziku.

Rizici kojima je Banka naročito izložena u svom poslovanju su: rizik likvidnosti, kreditni rizik, tržišni rizici (kamatni rizik, devizni rizik i rizik od promjene tržišne cijene hartija od vrijednosti, finansijskih derivata i robe), rizici ulaganja Banke, rizici koji se odnose na zemlju porijekla lica prema kome je Banka izložena, operativni rizik, pravni rizik, reputacioni rizik i strateški rizik.

Banka posvećuje veliku pažnju upravljanju rizicima i kontinuirano njeguje kulturu rizika, tj. svijest o rizicima unutar cijele organizacije. Kao članica NLB Grupe, Banka radi u skladu sa usmerenjima/standardima NLB Grupe (NLB Group Risk Management Standards). Navedena usmjerenja se prilagođavaju lokalnoj regulativi i uslovima poslovanja na tržištu, nakon čega Banka definiše svoj Risk apetit, tj. Risk profil koji reflektuje poslovni model Banke. Konceptualni okvir za upravljanje rizicima u Banci je definisan sljedećom strukturom:

Risk apetitom se definiše profil rizika Banke. U Risk apetitu se određuje apetit i tolerancija Banke na prihvatanje rizika, daju se smjernice o tome koje su rizične izloženosti prihvatljive ili neprihvatljive. Ovakav okvir olakšava donošenje odluka na strateškom ili operativnom nivou.

Risk apetit predstavlja važan element strateškog procesa donošenja odluka. U tom smislu, usko je povezan sa ostalim dokumentima kao što su Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima, ICAAP proces, ILAAP proces, Strategija i politika upravljanja kapitalom.

Risk apetit je predmet godišnje revizije kao dio redovnog pregleda okvira za upravljanje rizikom.

Osnovna svrha **Strategije preuzimanja i upravljanja rizicima** (u daljem tekstu Strategija) je detaljnije definisanje smjernica o tipovima rizika koje je Banka spremna preuzeti i onih koji nisu prihvatljivi.

Strategija određuje način na koji Banka može preuzimati rizike tokom obavljanja svojih redovnih poslovnih aktivnosti. Kao takva, Strategija se ugrađuje u Strategiju poslovanja Banke. Glavni cilj Strategije preuzimanja rizika je određivanje orijentacija preuzimanja rizika ključnih sadržaja s ciljem ostvarivanja srednjoročnih strateških ciljeva Banke.

Glavni principi Strategije su:

- uzimanje u obzir ključnih pojmova i kriterija sklonosti riziku, sažetih u Risk apetitu,
- uključivanje analize rizika u proces donošenja odluka na strateškom i operativnom nivou,
- fokusiranje na diverzifikaciju kako bi se izbjegla velika koncentracija na nivou portfolija,
- optimalno korištenje kapitala i njegova raspodjela među segmentima poslovanja / organizacionim jedinicama,
- vođenje odgovarajuće cjenovne politike prilagođene riziku,
- osiguranje cjelokupne usklađenosti s internim politikama/pravilima i važećim propisima.

ICAAP priručnikom se definiše interni proces adekvatnosti kapitala u Banci. Ovim procesom se identifikuju i procjenjuju rizici i vrši se ocjena, analiza i razmatranje kapitalnih zahtjeva po pitanju utvrđenih rizika. Dokumentom se vrši sveobuhvatno planiranje kapitala na nivou koji, pored održavanja minimalnog propisanog iznosa regulatornog kapitala, obezbjeđuje i održavanje kapitala potrebnog za pokriće svih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, odnosno postupke za kontinuiranu procjenu i održavanje kapitala.

Proces identifikacije i procjene rizika se izvodi na godišnjem nivou. Ako se bilo kakve značajne promjene jave u profilu rizika ili strategiji Banke u toku godine, procjena rizika se revidira i razmatra.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.1. Uvod (nastavak)

Svrha ILAAP-a sastoji se u odražavanju profila rizika likvidnosti Banke korišćenjem različitih pristupa za praćenje ovih rizika i upravljanje njima i u obavještanju tijela Banke o tekućim procjenama postojećih ili potencijalnih rizika kojima je Banka izložena ili to može biti. Suštinski doprinosi kontinuitetu poslovanja Banke kroz obezbjeđenje adekvatnosti njene likvidnosti iz normativnog i ekonomskog ugla.

Normativni ugao posmatranja jeste višegodišnja procjena sposobnosti Banke da neprekidno ispunjava sve regulatorne zahtjeve u pogledu likvidnosti. Normativni pogled uključuje i praćenje regulatornih pokazatelja, kao što su LCR, NSFR, ALM, opterećenje imovine.

Ekonomski ugao posmatranja dodatno bilježi sve materijalne rizike koje je utvrdila Banka iz svoje interne perspektive. To obuhvata sve interne modele korišćene u procesu ocjene likvidnosti: model bodovanja, stabilnost depozita po viđenju, praćenje koeficijenta kredita i depozita (LtD), EWS, ispitivanje obima kapaciteta za uravnoteženje, testiranje otpornosti na stres unutar dana, redovno testiranje otpornosti na stres i obrnuto testiranje otpornosti na stres, uključujući simulacije ključnih koeficijenata likvidnosti pod različitim scenarijima stresa.

ILAAP priručnikom se definiše proces interne procjene adekvatnosti likvidnosti. Svrha ovog procesa je uspostavljanje snažnog sistema upravljanja likvidnosnim rizikom Banke i u njemu je opisan proces upravljanja likvidnošću na operativnom nivou.

Organizacija funkcije upravljanja rizicima

Rizicima, kao veoma značajnom aspektu poslovanja Banke, posvećuje se velika pažnja na svim upravljačkim i organizacionim nivoima Banke.

Kao važan element pristupa upravljanju rizicima, Banka koristi okvir "**tri linije odbrane**". U tom okviru, poslovna linija s jedne strane i upravljanje rizicima s druge strane, imaju punu odgovornost za preuzimanje i upravljanje rizicima. Služba za internu reviziju ima odgovornost za redovan i temeljit nadzor i kontrolu okvira i pravila za preuzimanje rizika, kao i sistema internih kontrola.

Poslovna linija ugovara rizične transakcije, tj. preuzima i ugovara poslove kojima izlaže Banku rizicima. Poslovna linija predstavlja prvu liniju odbrane, tj. odbija ili ne prihvata transakcije i poslove koji nisu u skladu sa poslovnim modelom i rizičnim profilom Banke. Poslovna linija koja kod ugovaranja poslovnih transakcija procjenjuje rizik, upravlja njim, a sve u skladu sa zakonodavstvom i internim aktima Banke, i sve u okviru definisanih procesa upravljanja rizicima i definisanih standarda i normativa u Banci.

Funkcija upravljanja rizicima koja čini drugu liniju odbrane i definiše pravila za Risk apetit i upravljanje rizicima, vrši analizu i zajedničko odlučivanje o rizicima na osnovu prijedloga poslovne strane, analizira rizike prisutnih kod novih proizvoda ili tržišta, te na taj način preuzima odgovornost za preuzete rizike. Sektor za strateško upravljanje rizicima preduzima i dodatne nezavisne kontrole na području upravljanja rizicima sa ciljem sprečavanja sukoba interesa. Sektor za strateško upravljanje rizicima kao nosioc kontrolne funkcije rizika ima i direktnu liniju izvještavanja Nadzornog odbora.

Djelokrug rada kontrolne funkcije upravljanja rizicima je kontinuirano praćenje svih značajnih rizika Banke, provjeru primjene i efikasnosti metoda i postupaka za upravljanje rizicima Banke, uključujući i rizike iz makroekonomskog okruženja. Takođe, funkcija upravljanja rizicima vrši ispitivanje i ocjenu adekvatnosti i efikasnosti unutrašnjih kontrola u procesu upravljanja rizicima. Ovoj liniji odbrane pripada i kontrolna funkcija praćenje usklađenosti poslovanja koja je odgovorna za utvrđivanje usklađenosti poslovanja sa regulatornim i internim odredbama. Ove dvije kontrolne funkcije sprovođenjem implementiranih kontrola, savjetodavnim i nadzornim aktivnostima doprinose ograničavanju rizika koji nastaju u prvoj liniji odbrane.

Treću liniju odbrane čini kontrolna funkcija interne revizije koja obezbjeđuje nezavisan pregled i objektivnu potvrdu kvaliteta i efikasnosti sistema unutrašnjih kontrola u Banci. Vršiti nezavisnu procjenu usklađenosti sistema upravljanja rizicima sa internim i eksternim zahtjevima i obavještava Nadzorni odbor i Upravu Banke o svim identifikovanim nedostacima u sistemu upravljanja rizicima.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.1. Uvod (nastavak)

Sektor za strateško upravljanje rizicima

Kontrola i praćenje rizika u Banci se odvija u Sektoru za strateško upravljanje rizicima, koja je organizovana kao kontrolna funkcija. Banka je razdvojila funkcije kontrole i praćenja od funkcije upravljanja rizicima. Upravljanje rizicima se odvija po poslovnim Sektorima, i to: Sektor poslovne mreže, Sektor za poslovanje sa srednjim i velikim preduzećima, Sektor za razvoj proizvoda, podršku prodaji i zastupanje u osiguranju, Sektor za upravljanje sredstvima, Sektor za platne sisteme i podršku poslovanju i Sektor za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom.

Sektor za strateško upravljanje rizicima, kao kontrolna funkcija Banke, zadužena je za integrisani poslovni proces koji uključuje sve procese za upravljanje rizicima, aktivnosti, metodologije i usvojene politike i podrazumijeva postavljanje parametara za sveobuhvatno upravljanje rizicima. Nadležnosti Sektora obuhvataju razvoj strategija, politika, procedura, metodologija i smjernica, te nadzor nad njihovom primjenom.

4.2. Politike upravljanja rizicima

4.2.1. Kreditni rizici

Kreditni rizik predstavlja mogućnost da dužnik ne izmiri svoje ugovorene obaveze po odobrenim kreditima, drugim plasmanima, izvršenim ulaganjima i potencijalnim vanbilansnim obavezama. U cilju maksimiziranja stope prinosa, Banka upravlja kreditnim rizikom i održava ga u prihvatljivim okvirima. Upravljanje kreditnim rizikom odvija se kako na nivou cjelokupnog kreditnog portfelja tako i na nivou pojedinačnog kredita ili transakcije, imajući na umu međuzavisnost kreditnog i ostalih poslovnih rizika.

Banka je usvojila Program i politiku upravljanja kreditnim rizikom, Politike, program i procedure za upravljanje problematičnim plasmanima i specijalnim kreditnim rizikom, Metodologiju za formiranje grupnih ispravki vrijednosti i rezervisanja, Metodologiju za formiranje individualnih ispravki vrijednosti i rezervisanja, metodologije bonitetnog razvrstavanja klijenata (Metodologija bonitetnog razvrstavanje pravnih lica – opšta metodologija, Metodologija bonitetnog razvrstavanja za specifične grupe klijenata, Metodologija bonitetnog razvrstavanja grupe povezanih lica, Metodologija portfeljskog razvrstavanja, Metodologija objektivnog razvrstavanja), Metodologiju sistema ranog upozorenja (EWS) i lista za praćenje (WL i ICL) za fizička lica u NLB Banci a.d. Banja Luka, Metodologija sistema ranog upozorenja (EWS) i lista za praćenje (WL i ICL) za pravna lica u NLB Banci a.d. Banja Luka, Usmjerenja u kreditiranju nefinansijskih pravnih lica i Usmjerenja kreditiranja za fizička lica.

Banka upravlja kreditnim rizikom na dva nivoa:

- na nivou pojedinačnog klijenta / grupe klijenata i
- na nivou portfolija, kako bilansnih, tako i vanbilansnih izloženosti

Rizične bilansne stavke Banke obuhvataju sve dospjele i nedospjele kratkoročne i dugoročne kredite, investicije u hartije od vrijednosti i dugoročne investicije u kapital, potraživanja iz finansijskih zakupa, obračunate kamate, naknade i provizije, kao i potraživanja za plaćene garancije, avale i druge preuzete obaveze, uloge kod banaka i druge stavke, koje je moguće rasporediti na pojedinačnog dužnika i koje su mjerene po metodu amortizovane vrijednosti, nabavnoj vrijednosti ili po fer vrijednosti.

Rizične vanbilansne stavke Banke obuhvataju izdate finansijske garancije, avale, nepokrivene akreditive, kao i poslove sa sličnim rizikom, na osnovu kojih za Banku može nastati obaveza plaćanja.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

4.2.1. Kreditni rizici (nastavak)

Banka vrši redovne formalne preglede aktive i to individualno za svakog komitenta, a procjena kreditnog rizika se vrši na osnovu sljedećih kriterija:

1. Urednost klijenta u izmirenju obaveza,
2. Ocjena klijentove poslovne, finansijske i kapitalne snage,
3. Procjena poslovne pozicije klijenta u okviru privredne grane,
4. Ocjena menadžmenta,
5. Kvalitet poslovnog odnosa s klijentom,
6. Acjena kvaliteta i utrživosti instrumenata osiguranja naplate potraživanja.

U Banci se klijenti pravna lica klasifikuju u jednu od pet bonitetnih grupa, i to od A (najbolje) do E (najlošije) a u skladu sa propisanim bonitetnim razredima: AAA, AA, A, BBB, BB, B, CCC, CC, C, DF, D i E, dok se klijenti fizička lica klasifikuju u jednu od pet bonitetnih grupa, i to od A (najbolje) do E (najlošije).

Rejting klasa	Kvalitet klijenta	veličina klijenta	Kašnjenje (broj dana)	Prosječan PD
AAA	Vrhunski	Velika i srednja preduzeća	≤ 5	0,05%
AA	Odličan	Velika i srednja preduzeća	≤ 5	0,5%
A	Vrlo dobar	Svi	≤ 5	0,30%
BBB	Dobar	Svi	≤ 5	0,60%
BB	Dobar	Svi	≤ 15	1,20%
B	Manje dobar	Svi	≤ 30	2,40%
CCC	Loš	Svi	≤ 45	4,80%
CC	WL	Svi	≤ 60	9,60%
C	ICL	Svi	≤ 90	19,20%
D	Visok PD	Svi	> 90	100,00%
DF	Status neizmirenja	Svi	≥ 91 ≤ 360	100,00%
E	obaveza	Svi	≥ 361	100,00%

Sektor za kreditne analize jednom godišnje priprema prijedloge o bonitetnom razvrstavanju za svakog pojedinačnog komitenta ili grupu povezanih pravnih lica. Takođe priprema i mišljenje o plasmanima:

- za pravna lica pripreme zahtjeva za plasman, čija izloženost, uključujući grupu povezanih lica i novi zahtjev prelazi KM 200 hiljada (dok učestvuje u odlučivanju za sve izloženosti grupe povezanih lica iznad 100 hiljada KM)
- Za fizička lica kod pripreme zahtjeva za plasman čija izloženost, uključujući grupu povezanih lica i novi zahtjev prelazi KM 40 hiljada.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

Maksimalna izloženost kreditnom riziku

Sljedeća tabela prikazuje maksimalnu izloženost kreditnom riziku pozicija Bilansa stanja. Maksimalna izloženost je prikazana na bruto principu i umanjena za ispravku vrijednosti, odnosno neto principu.

MAKSIMALNA IZLOŽENOST RIZIKU	Bruto max	Neto max	Kolaterali*	Bruto max	Neto max	Kolaterali*
	izloženost	izloženost		izloženost	izloženost	
	31.12.23.	31.12.23.		31.12.22.	31.12.22.	
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne Banke	128.856	128.622	-	152.349	152.087	-
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	179.116	179.116	-	169.204	169.204	-
Kreditni i plasmani bankama	172.811	172.635	-	116.166	116.070	-
Kreditni i plasmani komitentima	1.126.023	1.090.364	1.084.339	1.056.583	1.023.803	998.638
Kreditni stanovništva	638.392	619.112	601.944	563.174	549.388	545.248
- odobrena prekoračenja na racunu	12.431	12.135	-	11.978	11.698	-
- stambeni krediti	319.814	311.935	532.800	275.902	270.725	477.133
- potrošački krediti	299.251	288.463	69.099	249.417	242.679	67.772
- ostali krediti	6.896	6.579	45	25.877	24.286	343
Kreditni preduzećima	372.907	359.571	472.692	373.840	359.035	419.702
Kreditni velikim preduzećima	202.080	196.303	227.397	226.823	217.713	205.826
Kreditni malim i srednjim preduzećima	170.827	163.268	245.295	147.017	141.322	213.876
Kreditni finansijskim organizacijama	24.200	23.812	7.300	15.263	15.099	13.285
Kreditni državi	90.524	87.869	2.403	104.306	100.281	20.403
HOV po amortizovanom trošku	63.946	63.869	-	7.091	7.084	-
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	352.535	352.535	-	439.262	439.262	-
Ostala aktiva	8.088	7.071	-	8.246	7.200	-
Ukupna bilansna izloženost	2.031.375	1.994.212	1.084.339	1.948.901	1.914.710	998.638
Pozicije vanbilansa izložene kreditnom riziku						
Plative garancije	15.286	14.969	1.551	13.851	13.660	1.416
Činidbene garancije	53.384	52.764	11.676	51.917	51.310	13.047
Odobreni neiskorišteni krediti	133.117	130.893	78.415	110.010	107.767	48.954
Nostro akreditivi	23	23	-	-	-	-
Ukupna vanbilansna izloženost	201.810	198.649	91.642	175.778	172.737	63.417
UKUPNO	2.233.185	2.192.861	1.175.981	2.124.679	2.087.447	1.062.055

*vrijednosti kolaterala predstavljaj ukupnu vrijednost svih kolaterala, te vrijednost kolaterala po pojedinačnom kreditu nije limitirana na bruto vrijednost tog kredita, te stoga određeni krediti mogu da imaju vrijednost kolaterala koja je ispod vrijednosti kredita.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku prikazuje izloženosti kreditnom riziku odvojeno po pojedinim vrstama finansijskih sredstava i uslovnih obaveza. Izloženosti navedene u tabeli prikazane su za bilansne stavke u bruto i neto knjigovodstvenoj vrijednosti, a za vanbilansne stavke u iznosu njihove nominalne vrijednosti umanjene za rezervisanja. U tabeli je takođe navedena ukupna vrijednost kolaterala koji služe za obezbjeđenje pojedinih plasmana po pozicijama bilansa stanja.

Analiza finansijskih sredstava banke po industrijskim sektorima na bruto i neto principu (umanjeno za ispravku vrijednosti) prikazano je u sljedećoj tabeli, ne uključujući novčana sredstva i ostalu aktivu i uključujući ukupnu vanbilansnu izloženost:

	Bruto izloženost	Neto izloženost	Bruto izloženost	Neto izloženost
	31.12.2023.	31.12.2023.	31.12.2022.	31.12.2022.
Stanovništvo	678.225	658.586	597.620	584.949
Administracija, druge javne usluge	509.949	507.294	554.379	550.069
Finansije	197.025	196.461	131.753	131.490
Trgovina	180.311	176.131	160.610	156.388
Rudarstvo i industrija	128.643	124.959	104.174	101.612
Transport, PTT, komunikacije	68.439	65.369	52.722	51.337
Gradjevinarstvo	65.865	63.973	62.743	60.487
Usluge, turizam, ugostiteljstvo	54.306	52.757	99.125	92.994
Poljoprivreda, lov, ribolov	29.838	29.142	26.894	26.136
Ostalo	4.524	3.380	4.860	3.494
Ukupno	1.917.125	1.878.052	1.794.880	1.758.956

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)
4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

U tabeli je sadržana sektorska struktura bilansnih pozicija krediti bankama i komitentima po amortizovanom trošku, finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat kao i vanbilansne pozicije.

Sljedeća tabela prikazuje maksimalnu kreditnu izloženost na bruto principu po geografskim područjima bez uzimanja u obzir sredstava obezbjeđenja. U tabelu nisu uključena novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke i ostala aktiva.

Pozicija bilansa stanja izložene riziku 31. decembar 2023.	Republika Srpska/BiH	Srbija	Crna Gora	Slovenija	Evropska Unija osim Slovenije	Ostali	Ukupno
Kreditni plasirani bankama	11.692	566	-	-	121.270	39.283	172.811
Kreditni plasirani komitentima	1.121.540	-	4.483	-	-	-	1.126.023
<i>Kreditni državni</i>	90.524	-	-	-	-	-	90.524
<i>Kreditni finansijskim organizacijama</i>	24.200	-	-	-	-	-	24.200
<i>Kreditni preduzećima</i>	368.424	-	4.483	-	-	-	372.907
<i>Kreditni stanovništvu</i>	638.392	-	-	-	-	-	638.392
HOV po amortizovanom trošku	63.946	-	-	-	-	-	63.946
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	135.437	-	-	19.262	184.106	13.730	352.535
UKUPNO	1.332.615	566	4.483	19.262	305.376	53.013	1.715.315
Pozicije vanbilansne izloženosti riziku							
Garancije	68.670	-	-	-	-	-	68.670
Preuzete neopozove obaveze po osnovu kredita	133.117	-	-	-	-	-	133.117
Nostro akreditivi	23	-	-	-	-	-	23
UKUPNO	201.810	-	-	-	-	-	201.810
Ukupna maksimalna izloženost	1.534.425	566	4.483	19.262	305.376	53.013	1.917.125

Prema geografskoj koncentraciji Banka je plasirala preko 79% imovine za koju se računa kreditni rizik na području Bosne i Hercegovine, gotovo u cjelini na području Republike Srpske i Brčko Distrikta.

31. decembar 2022.	Republika Srpska/BiH	Srbija	Crna Gora	Slovenija	Evropska Unija osim Slovenije	Ostali	Ukupno
Pozicije bilansa stanja izložene riziku							
Kreditni plasirani bankama	324	985	155	45.961	68.741	-	116.166
Kreditni plasirani komitentima	1.051.723	-	4.860	-	-	-	1.056.583
<i>Kreditni državni</i>	104.306	-	-	-	-	-	104.306
<i>Kreditni finansijskim organizacijama</i>	15.263	-	-	-	-	-	15.263
<i>Kreditni preduzećima</i>	368.980	-	4.860	-	-	-	373.840
<i>Kreditni stanovništvu</i>	563.174	-	-	-	-	-	563.174
HOV po amortizovanom trošku	7.091	-	-	-	-	-	7.091
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	225.967	-	-	-	200.650	12.645	439.226
UKUPNO	1.285.105	985	5.015	45.961	269.391	12.645	1.619.102
Pozicije vanbilansa izložene riziku							
Garancije	65.769	-	-	-	-	-	65.769
Preuzete neopozive obaveze po osnovu kredita	110.009	-	-	-	-	-	110.009
UKUPNO	175.778	-	-	-	-	-	175.778
Ukupna maksimalna izloženost	1.460.883	985	5.015	45.961	269.391	12.645	1.794.880

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

Kvalitet plasmana po bonitetima

Sljedeće tabele pokazuju strukturu finansijske imovine po bonitetima i Fazama kreditnog rizika na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine:

Kreditni i plasmani komitentima po amortizovanom trošku na dan 31. decembra 2023. godine

Bonitet	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	UKUPNO
A	624.855	14.416	-	-	639.271
B	416.104	27.775	-	-	443.879
C	173	32.278	-	-	32.451
D	-	-	6.190	-	6.190
E	-	-	4.216	16	4.232
Ukupno bruto izloženost	1.041.132	74.469	10.406	16	1.126.023
A	(4.613)	(934)	-	-	(5.547)
B	(9.494)	(3.431)	-	-	(12.925)
C	(12)	(8.215)	-	-	(8.227)
D	-	-	(5.020)	-	(5.020)
E	-	-	(3.924)	(16)	(3.940)
Ispravke vrijednosti	(14.119)	(12.580)	(8.944)	(16)	(35.659)
Neto	1.027.013	61.889	1.462	-	1.090.364

Kreditni i plasmani komitentima po amortizovanom trošku na dan 31. decembra 2022. godine

Bonitet	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	UKUPNO
A	616.163	8.306	-	-	624.469
B	368.396	31.676	-	-	400.072
C	1.507	21.952	-	-	23.459
D	-	-	11.729	-	11.729
E	-	-	3.908	37	3.945
Ukupno bruto izloženost	986.066	61.934	15.637	37	1.063.674
A	(4.269)	(422)	-	-	(4.691)
B	(10.359)	(4.027)	-	-	(14.386)
C	(116)	(4.277)	-	-	(4.393)
D	-	-	(6.024)	-	(6.024)
E	-	-	(3.256)	(37)	(3.293)
Ispravke vrijednosti	(14.744)	(8.726)	(9.280)	(37)	(32.787)
Neto	971.322	53.208	6.357	-	1.030.887

Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku na dan 31. decembra 2023. godine

Bonitet	Faza 1	Ukupno
A	63.946	63.946
Ukupno bruto izloženost	63.946	63.946
Ispravke vrijednosti	(77)	(77)
Neto	63.869	63.869

Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku na dan 31. decembra 2022. godine

Bonitet	Faza 1	Ukupno
A	7.091	7.091
Ukupno bruto izloženost	7.091	7.091
Ispravke vrijednosti	(7)	(7)
Neto	7.084	7.084

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

Kretanje bruto kredita i plasmana po amortizovanom trošku po fazama

Bruto krediti i plasmani komitentima	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Stanje 31.12.2022.	978.975	61.934	15.674	1.056.583
Otpis	-	(11)	(109)	(120)
Naplata	(331.970)	(21.843)	(3.158)	(356.971)
Povećanje izloženosti	413.410	12.247	858	(426.515)
Neto transfer između faze	(19.340)	22.220	(2.880)	-
Stanje 31.12.2023.	1.041.075	74.547	10.385	1.126.007
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Stanje 31.12.2021.	856.089	80.375	18.387	954.851
Otpis	(2)	-	(78)	(80)
Naplata	(292.561)	(28.239)	(6.863)	(327.663)
Povećanje izloženosti	429.475	-	-	429.475
Neto transfer između faze	(14.026)	9.798	4.228	-
Stanje 31.12.2022.	978.975	61.934	15.674	1.056.583

Kretanje hartija od vrijednosti po amortizovanom trošku po fazama

	Faza 1	Ukupno
Stanje 31.12.2022.	7.091	7.091
Povećanje izloženosti	56.855	56.855
Stanje 31.12.2023.	63.946	63.946
	Faza 1	Ukupno
Stanje 31.12.2021.	-	-
Povećanje izloženosti	7.091	7.091
Stanje 31.12.2022.	7.091	7.091

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

Kretanje ispravki vrijednosti kredita i plasmana po amortizovanom trošku po fazama na dan 31. decembra 2023. godine

	Stanje 31.12.2022	Povećanje izloženosti (Nap.13)	Naplata (Nap.13)	Promjena faze rizika (Nap. 13)	Promjena boniteta (Nap.13)	Promjena u parametrima (Nap.13)	Otpis	Neto transfer između faze	Stanje 31.12.2023.
Faza 1									
Novčana sredstva i sredstva kod CBBiH	263	-	-	-	2	(31)	-	-	234
Kreditni bankama	96	1.040	(960)	-	-	-	-	-	176
Kreditni komitentima	14.670	6.961	(1.966)	(5)	(3.132)	(1.473)	-	(57)	14.998
Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku	7	67	-	-	(1)	4	-	-	77
Ostala aktiva	94	19	(27)	(3)	55	31	(47)	(36)	86
Faza 2									
Kreditni komitentima	8.932	421	(922)	1.702	964	679	(50)	57	11.783
Ostala aktiva	6	1	(4)	0	1	6	(7)	3	6
Faza 3									
Kreditni komitentima	9.178	(3)	(747)	596	(891)	941	(196)	-	8.878
Ostala aktiva	944	19	(24)	25	(46)	90	(116)	33	925
Novčana sredstva i sredstva kod CBBiH (Napomena 16)	263	-	-	-	2	(31)	-	-	234
Kreditni bankama (Napomena 17)	96	1.040	(960)	-	-	-	-	-	176
Kreditni komitentima (Napomena 18)	32.780	7.379	(3.635)	2.293	(3.059)	147	(246)	-	35.659
Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku (Nap. 19)	7	67	-	-	-	4	-	-	77
Ostala aktiva (Napomena 21)	1.045	39	(55)	22	10	127	(170)	-	1.017
UKUPNO	34.190	8.525	(4.650)	2.315	(3.047)	247	(416)	-	37.163

* Promjena faze se odnosi na oslobađanje ispravke vrijednosti ili dodatno formiranje ispravke vrijednosti koje nastaje kada se promijeni faza izloženosti.

** Neto transfer između faza odnosi se na ispravke vrijednosti koje se prenosi iz jedne faze u drugu kada se faza izloženosti promijeni.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

Kretanje ispravki vrijednosti kredita i plasmana po amortizovanom trošku po fazama na dan 31. decembra 2022. godine

	Stanje 31.12.2021.	Povećanje izloženosti (Nap.13)	Naplata (Nap.13)	Promjena faza rizika (Nap.13)	Promjena boniteta (Nap.13)	Promjena u parametrim a (Nap.13)	Otpis	Neto transfer između faze	Stanje 31.12.2022.
Faza 1									
Novčana sredstva i sredstva kod CBBiH	260	1	(1)	-	-	3	-	-	263
Kreditni bankama	152	503	(550)	-	(20)	12	(1)	-	96
Kreditni komitentima	14.474	5.904	(847)	(490)	(3.668)	(690)	30	(43)	14.670
Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku	-	7	-	-	-	-	-	-	7
Ostala aktiva	70	9	(13)	(7)	95	8	-	(68)	94
Faza 2									
Kreditni komitentima	8.171	476	(2.687)	1.298	1.805	(134)	-	3	8.932
Ostala aktiva	9	1	(1)	(10)	7	-	-	-	6
Faza 3									
Kreditni komitentima	10.194	213	(2.734)	2.612	(631)	(99)	(417)	40	9.178
Ostala aktiva	435	20	(33)	529	10	-	(85)	68	944
UKUPNO	33.765	7.134	(6.866)	3.932	(2.402)	(900)	(473)	-	34.190
Novčana sredstva i sredstva kod CBBiH (Napomena 16)	260	1	(1)	-	-	3	-	-	263
Kreditni bankama (Napomena 17)	152	503	(550)	-	(20)	12	(1)	-	96
Kreditni komitentima (Napomena 18)	32.839	6.593	(6.268)	3.420	(2.494)	(923)	(387)	-	32.780
Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku (Nap. 19)	-	7	-	-	-	-	-	-	7
Ostala aktiva (Napomena 21)	514	30	(47)	512	112	8	(85)	-	1.044

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

Dužnički finansijski instrumenti po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat na dan 31. decembra 2023. godine (ne uključuje vlasničke instrumente)

Bonitet	Faza 1	Faza 2	Faza 3	UKUPNO
A	168.174	-	-	168.174
B	184.250	-	-	184.250
C	-	111	-	111
D	-	-	-	-
E	-	-	-	-
Ukupno	352.424	111	-	352.535
A	(171)	-	-	(171)
B	(820)	(107)	-	(927)
C	-	-	-	-
D	-	-	-	-
E	-	-	-	-
Ispravke vrijednosti	(991)	(107)	-	(1.098)
Neto	351.433	4	-	351.437

Dužnički finansijski instrumenti po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat na dan 31. decembra 2022. godine (ne uključuje vlasničke instrumente)

Bonitet	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
A	213.295	-	-	213.295
B	225.643	-	-	225.643
C	-	324	-	324
D	-	-	-	-
E	-	-	-	-
Ukupno	438.938	324	-	439.262
A	(230)	-	-	(230)
B	(1.278)	(137)	-	(1.415)
C	-	-	-	-
D	-	-	-	-
E	-	-	-	-
Ispravke vrijednosti	(1.508)	(137)	-	(1.645)
Neto	437.430	187	-	437.617

Kretanje dužničkih finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat

	31.12.2023.	31.12.2022.
Početno stanje 01. januar	439.526	313.770
Povećanje	512.517	634.811
Dospjeće	(593.778)	(503.845)
Obračunata kamata	(9)	515
Promjena fer vrijednosti	(5.451)	(5.725)
Stanje 31. decembra	352.805	439.526
Ispravka vrijednosti	(1.098)	(1.645)

Kretanje ispravki vrijednosti dužničkih finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ostali ukupan na dan 31. decembar 2023.

Faza	Stanje 31.12.2022.	Povećanje izloženosti (Nap. 13)	Naplata (Nap.13)	Promjena boniteta (Nap. 13)	Promjena u parametrima (Nap. 13)	Promjena faze (Nap. 13)	Neto transfer između faze (Nap. 13)	Stanje 31.12.2023.
Faza 1	1.509	590	(588)	(320)	(201)	-	-	990
Faza 2	136	-	-	(28)	-	-	-	108
Faza 3	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	1.645	590	(588)	(348)	(201)	-	-	1.098

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

Kretanje ispravki vrijednosti dužničkih finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ostali ukupan na dan 31. decembar 2022.

Faza	Stanje 31.12.2021.	Povećanje izloženosti (Nap. 13)	Naplata (Nap. 13)	Promjena boniteta (Nap. 13)	Promjena u parametrima (Nap. 13)	Promjena faze (Nap. 13)	Neto transfer između faze (Nap. 13)	Stanje 31.12.2022.
Faza 1	1.670	713	(370)	(433)	(71)	-	-	1.509
Faza 2	137	-	-	(23)	22	-	-	136
Faza 3	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	1.807	713	(370)	(456)	(49)	-	-	1.645

Odobreni neiskorišteni krediti i garancije na dan 31. decembra 2023. godine

Bonitet/ Faza	Faza 1	Faza 2	Faza 3	UKUPNO
A	93.017	562	-	93.579
B	103.800	2.525	-	106.325
C	53	1.733	-	1.786
D	-	-	120	120
E	-	-	-	-
Ukupno	196.870	4.820	120	201.810
A	(788)	(28)	-	(816)
B	(1.996)	(127)	-	(2.123)
C	(5)	(126)	-	(131)
D	-	-	(91)	(91)
E	-	-	-	-
Ispravke vrijednosti	(2.789)	(281)	(91)	(3.161)
Neto	194.081	4.539	29	198.649

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

Odobreni neiskorišteni krediti i garancije na dan 31. decembra 2022. godine

Bonitet/ Faza	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
A	77.752	789	-	78.541
B	94.289	2.296	-	96.585
C	96	1.087	-	1.183
D	-	-	103	103
E	-	-	-	-
Ukupno	172.137	4.172	103	176.412
A	(594)	(39)	-	(633)
B	(2.129)	(124)	-	(2.253)
C	(9)	(86)	-	(95)
D	-	-	(60)	(60)
E	-	-	-	-
Rezervisanja	(2.732)	(249)	(60)	(3.041)
Neto	(169.405)	3.923	43	173.371

Kretanje vanbilansa po fazama na dan 31. decembra 2023. godine

Stanje vanbilansa	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Stanje 31.12.2022.	172.137	4.172	103	176.412
Smanjenje izloženosti	-	(551)	(34)	(585)
Povećanje izloženosti	26.248	-	-	26.248
Neto transfer između faza	(1.250)	1.199	51	-
Stanje 31.12.2023.	197.135	4.820	120	202.075

Kretanje vanbilansa po fazama na dan 31. decembra 2022. godine

Stanje vanbilansa	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Stanje 31.12.2021.	131.565	6.513	133	138.211
Smanjenje izloženosti	(295)	(3.567)	(63)	(3.925)
Povećanje izloženosti	42.126	-	-	42.126
Neto transfer između faza	(1.259)	1.226	33	-
Stanje 31.12.2022.	172.137	4.172	103	176.412

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

Kretanje rezervisanja za vanbilansne pozicije po fazama na dan 31. decembra 2023. godine

Faza	Stanje 31.12.2022.	Povećanje izloženosti (Nap. 13)	Smanjenje izloženosti (Nap. 13)	Promjena faze (Nap. 13)	Promjena boniteta (Nap. 13)	Promjena u parametrima (Nap. 13)	Neto transfer između faza	Stanje 31.12.2023.
Faza 1	2.731	5.285	(775)	(24)	(3.509)	(920)	-	2.788
Faza 2	250	148	(258)	(35)	(18)	195	-	282
Faza 3	60	3	(38)	45	(2)	23	-	91
Ukupno	3.041	5.436	(1.071)	(14)	(3.529)	(702)	-	3.161

Kretanje rezervisanja za vanbilansne pozicije po fazama na dan 31. decembra 2022. godine

Faza	Stanje 31.12.2021.	Povećanje izloženosti (Nap. 13)	Smanjenje izloženosti (Nap. 13)	Promjena faze (Nap. 13)	Promjena boniteta (Nap. 13)	Promjena u parametrima (Nap. 13)	Neto transfer između faze	Stanje 31.12.2022.
Faza 1	2.289	5.535	(668)	(12)	(4.215)	(198)	-	2.731
Faza 2	355	1.532	(348)	(34)	(968)	(64)	(223)	250
Faza 3	60	5	(73)	6	(135)	(26)	223	60
Ukupno	2.704	7.072	(1.089)	(40)	(5.318)	(288)	-	3.041

Politika kreditne zaštite

Banka prihvata kolaterale s ciljem poboljšanja upravljanja kreditnim rizikom i ekonomskog trošenja kapitala. Kolateral se može sastojati od založenih depozita, državnih garancija, bankarskih garancija, dužničkih hartija od vrijednosti centralnih vlada i centralnih banaka, bankarskih dužničkih hartija od vrijednosti i hipoteka na nepokretnostima.

Kreditni preduzećima i samostalnim preduzetnicima mogu biti osigurani i drugim vidovima kolaterala (npr. založno pravo na pokretnoj imovini, zaloga učešća u kapitalu, kolateral po založenim / dodjeljenim potraživanjima, itd.)

Upravljanje kolateralom

Krovni dokument koji uređuje područje upravljanja kolateralima jeste Politika obezbjeđenja plasmana u NLB banci a.d. Banja Luka. Dodatno, područje procjene i praćenja vrijednosti i uspostavljanje kolaterala propisano je Metodologijom za procjenu vrijednosti nekretnina i pokretne imovine u NLB Banci a.d. Banja Luka i Priručnikom za obezbjeđenje plasmana u NLB Banci a.d. Banja Luka. Svrha navedenih dokumenata je da propišu vrste kolaterala koje Banka prihvata, osnovne standarde vrednovanja i praćenja vrijednosti kolaterala, izvještavanje, a sve sa ciljem minimiziranja kreditnog rizika.

Banka vrijednost prihvaćenog kolaterala bazira na tržišnoj vrijednosti instrumenata obezbjeđenja.

Tržišnu vrijednost pokretne i nepokretne imovine koja se uzima kao kolateral Banka pribavlja iz procjena ovlaštenih procjenitelja ili iz kupoprodajnih ugovora ne starijih od godinu dana. Tržišna vrijednost finansijskih instrumenata dobija se sa tržišta finansijskih instrumenata ili na osnovu interne metodologije za procjenu vrijednosti finansijskih instrumenata.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

Banka je uspostavila listu ovlaštenih procjenitelja koji mogu vršiti procjenu imovine u svrhu kolateralizovanog kreditiranja. Sve procjene vrijednosti kolaterala moraju biti izrađene u skladu sa Međunarodnim standardima vrednovanja. Pored toga, Banka zapošljava interne procjenitelje zadužene za provjeru procjena izrađenih od strane ovlaštenih eksternih procjenitelja.

Prilikom pribavljanja kolaterala, Banka slijedi interno propisane smjernice u pogledu potrebne visine vrijednosti obezbjeđenja, težeći da vrijednost kolaterala bude viša od izloženosti prema klijentu (a u zavisnosti od kvaliteta klijenta, roka dospjeća plasmana, itd.), sa ciljem minimiziranja negativnih posljedica mogućih negativnih kretanja tržišnih cijena založenog kolaterala.

Pri uspostavljanju zaloga, Banka teži da njeno potraživanje bude obezbijeđeno zalogom prvog reda prioriteta. Izuzetno, u slučaju dovoljno visoke vrijednost nekretnine, može se prihvatati zalog narednog reda.

Vrijednost kolaterala prati se u toku perioda otplate plasmana, definisanom periodikom i na način propisanim internim pravilima.

Banka prihvata različite oblike materijalnih i ličnih instrumenata obezbjeđenja plasmana. Kolateral u materijalnom obliku omogućava Banci da u slučaju da zajmoprimac ne vrati zajam na ugovoreni način zadrži ili proda založenu imovinu i na taj način naplati potraživanje ili smanji izloženost prema klijentu.

Lični ili nematereijalni instrumenti obezbjeđenja su način za smanjenje kreditnog rizika tako što treća strana prihvata da vrati dug ukoliko to ne učini glavni dužnik.

a) Kolaterali za obezbjeđenje finansijskih sredstava koja su umanjena po osnovu kreditnog rizika (MSFI 9)

Sljedeća tabela prikazuje iznose kolaterala za finansijsku imovinu mjerenu po amortizovanom trošku koja je u Fazi 3:

31. decembar 2023.	Potpuno obezbjeđeno kolateralom		Djelimično obezbjeđeno kolateralom		Nije obezbjeđeno kolateralom
	Neto vrijednost potraživanja	Kolateral	Neto vrijednost potraživanja	Kolateral	Neto vrijednost potraživanja
Kredit i plasmani bankama	-	-	-	-	-
Kredit i plasmani komitentima	1.275	16.841	4	30	183
Kredit stanovništvu	984	10.762	4	30	180
- <i>odobrena prekoračenja na računu</i>	-	-	-	-	-
- <i>stambeni krediti</i>	672	10.762	4	30	180
- <i>potrošački krediti</i>	312	-	-	-	-
- <i>ostali krediti</i>	-	-	-	-	-
Kredit preduzećima	291	6.079	-	-	3
- <i>kredit velikim preduzećima</i>	-	-	-	-	-
- <i>kredit malim i srednjim preduzećima</i>	291	6.079	-	-	3
Kredit finansijskim institucijama	-	-	-	-	-
Kredit državi	-	-	-	-	-
Ostala aktiva	-	-	-	-	13
Ukupno	1.275	16.841	4	30	196

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

31. decembar 2022.	Potpuno obezbjeđeno kolateralom		Djelimično obezbjeđeno kolateralom		Nije obezbjeđeno kolateralom
	Neto vrijednost potraživanja	Kolateral	Neto vrijednost potraživanja	Kolateral	Neto vrijednost potraživanja
Kredit i plasmani bankama	-	-	-	-	-
Kredit i plasmani komitentima	5.878	30.389	106	454	373
Kredit stanovništvu	1.903	12.937	33	95	370
- odobrena prekoračenja na računu	-	-	-	-	-
- stambeni krediti	1.201	8.175	33	95	370
- potrošački krediti	702	4.762	-	-	-
- ostali krediti	-	-	-	-	-
Kredit preduzećima	3.975	17.452	73	359	3
- krediti velikim preduzećima	3.380	17.302	-	-	-
- krediti malim i srednjim preduzećima	595	150	73	359	3
Kredit finansijskim institucijama	-	-	-	-	-
Kredit državi	-	-	-	-	-
Ostala aktiva	2	147	3	14	106
Ukupno	5.880	30.536	109	468	479

Objelodanjena fer vrijednost kolaterala predstavlja vrijednost koja se može ostvariti (realizovati) od strane zakonskih vlasnika sredstava. Rukovodstvo smatra da su krediti pokriveni kolateralom obezvredeni s obzirom na to da iskustvo pokazuje da se značajan dio kolaterala ne može izvršiti uslijed administrativnih i zakonskih ograničenja. Rezervisanje po osnovu ispravki vrijednosti odražava vjerovatnoću da rukovodstvo neće biti u mogućnosti da izvrši svoja prava i povrați kolaterale u slučaju nenaplate kredita.

Problematicni plasmani

Upravljanje problematičnim plasmanima se vrši zavisno od vrste problematičnog plasmana u Sektoru za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom i Sektoru poslovanja sa stanovništvom.

U nadležnosti Sektora za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom su :

- problematični plasmani pravnih lica i preduzetnika D i E boniteta i to:
- pravna lica i preduzetnici ili grupa povezanih lica D boniteta čija je izloženost preko 1.000 EUR ,
- pravna lica i preduzetnici ili grupa povezanih lica E boniteta bez obzira na izloženost i
- problematični plasmani fizičkim licima klasifikovani u D ili E kategoriju čija je izloženost preko 30 hiljada KM, uključujući i potraživanja u vanbilansu (računovodstvenom otpisu).

Nezavisno od starateljstva, postupak naplate utuženih potraživanja vode pravnici iz Sektor za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom.

Reprogrami i restrukturiranja

Ponovo ugovoreni plasman predstavlja plasman koji je reprogramiran ili na neki drugi način konvertovan, odnosno plasman kod kojeg su, zbog korisnikovih promijenjenih uslova i otplatnih sposobnosti odnosno zbog njegove nemogućnosti otplate prema inicijalno ugovorenom planu ili zbog izmijenjene (na niže) tekuće tržišne stope, ranije ugovoreni rokovi (rok ili otplatni plan) i/ili drugi uslovi naknadno promijenjeni da bi banka dužniku omogućila lakše (a za sebe sigurnije) servisiranje duga.

Restrukturirani problematični plasmani su plasmani kada Banka dužniku koji ima finansijske teškoće odobri jednu ili više olakšica ili ustupaka. Pod olakšicama i ustupcima se smatraju:

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)
4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

- a) uzimanje druge aktive, odnosno imovine korisnika kao potpunu ili djelimičnu naplatu potraživanja Banke;
- b) produžavanje rokova otplate za glavnice potraživanja i/ili kamatu;
- c) smanjenje kamatne stope na potraživanje;
- d) smanjenje iznosa duga, dospjele glavnice i/ili kamate; i
- e) drugi slični ustupci dužniku.

U sljedećim tabelama prikazana je ukupna izloženost reprogramiranih i restrukturiranih kredita komitentima, ispravke vrijednosti kao i iznos kolaterala za svaku vrstu kredita na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine kao i izloženost prema periodu restrukturiranja.

Restrukturirani i reprogramirani

31.12.2023.	Ukupna izloženost			Ispravke vrijednosti		
	Ukupno	Neobezvrijeđeni	Obezvrijeđeni	Neobezvrijeđeni	Obezvrijeđeni	Kolaterali
Kreditni po amortizovanom trošku	7.792	5.913	1.879	(1.407)	(1.708)	7.016
Kreditni državi	402	-	402	-	(402)	-
Kreditni preduzećima	6.729	5.741	988	(1.369)	(839)	6.493
<i>Kreditni velikim preduzećima</i>	<i>4.484</i>	<i>4.484</i>	-	<i>(1.104)</i>	-	<i>4.485</i>
<i>Kreditni malim i srednjim preduzećima</i>	<i>2.245</i>	<i>1.257</i>	<i>988</i>	<i>(265)</i>	<i>(839)</i>	<i>2.008</i>
Kreditni stanovništvu	661	172	489	(38)	(467)	523
Stambeni krediti	633	149	484	(32)	(462)	-
Potrošački krediti	28	23	5	(6)	(5)	-
Ukupna izloženost	7.792	5.913	1.879	(1.407)	(1.708)	7.016

31.12.2022.	Ukupna izloženost			Ispravke vrijednosti		
	Ukupno	Neobezvrijeđeni	Obezvrijeđeni	Neobezvrijeđeni	Obezvrijeđeni	Kolaterali
Kreditni po amortizovanom trošku	9.400	2.240	7.160	(386)	(3.345)	8.233
Kreditni državi	462	-	462	-	(457)	-
Kreditni preduzećima	7.913	1.951	5.961	(364)	(2.330)	7.395
<i>Kreditni velikim preduzećima</i>	<i>4.860</i>	-	<i>4.860</i>	-	<i>(1.479)</i>	<i>4.860</i>
<i>Kreditni malim i srednjim preduzećima</i>	<i>3.053</i>	<i>1.951</i>	<i>1.101</i>	<i>(364)</i>	<i>(851)</i>	<i>2.536</i>
Kreditni stanovništvu	1.026	289	737	(22)	(558)	838
Stambeni krediti	892	191	701	(17)	(547)	838
Potrošački krediti	134	98	36	(5)	(11)	-
Ukupna izloženost	9.400	2.240	7.160	(386)	(3.345)	8.233

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

Izloženost prema periodu restrukturiranja

31.12.2023.	Do 3 mjeseca	3 do 6 mjeseci	6 do 12 mjeseci	Preko 12 mjeseci
Izloženost neobezvrijeđenih	-	-	-	5.913
Izloženost obezvrijeđenih	-	-	-	1.879
Ukupna izloženost	-	-	-	7.792

31.12.2022.	Do 3 mjeseca	3 do 6 mjeseci	6 do 12 mjeseci	Preko 12 mjeseci
Izloženost neobezvrijeđenih	-	-	-	2.240
Izloženost obezvrijeđenih	-	-	-	7.160
Ukupna izloženost	-	-	-	9.400

Naplata potraživanja u kašnjenju i obezvređenih potraživanja

Banka može da vrši naplatu svojih potraživanja i putem preuzimanja sredstava obezbjeđenja. Ova sredstva se uglavnom ne koriste u poslovne svrhe nego se prodaju i na taj način Banka namiruje dio ili ukupan iznos svojih potraživanja.

Stanje stečene materijalne aktive na dan 31. decembra 2023. godine iznosi KM 17 (2022: KM 26 hiljada). Fer vrijednost materijalne stečene imovine iznosi 2.154 hiljade KM (2022: KM 633 hiljada)

Primjena Odluke Agencije za bankarstvo o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa

Odlukom Agencije o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa („Odluka“) koja je u primjeni od od 6. oktobra 2022. („referentni datum“) utvrđuju se privremene mjere sa ciljem ublažavanja rizika koji može proisteći iz značajnog rasta aktivnih kamatnih stopa za kreditne izloženosti.

Značajni rast kamatne stope u smislu Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa Agencije za bankarstvo Republike Srpske je rast nominalne ili efektivne kamatne stope za:

1. postojeću pojedinačnu kreditnu izloženost od 200 i više baznih poena u periodu primjene ove Odluke u odnosu na važeću pripadajuću kamatnu stopu za datu izloženost na referentni datum;
2. novu pojedinačnu kreditnu izloženost od 200 i više baznih poena u periodu primjene ove Odluke u odnosu na kamatne stope Banke za korisnike kredita sa istim ili sličnim karakteristikama i odlikama rizika na referentni datum. Referentni datum u smislu ove Odluke je 30. jun 2022. godine.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

Banka navedene izloženosti prati od 30. novembra 2022. godine, a na osnovu posljednje važeće Odluke Agencije primjena iste je do 30. juna 2024. godine ili do opoziva od strane Agencije.

Banka jednom mjesečno vrši analizu izloženosti kreditnom riziku, a koja podrazumijeva:

1. Poređenje postojećeg nivoa kamatnih stopa u odnosu na nivo kamatnih stopa na referentni datum,
2. Projekcije povećanja kamatnih stopa i uticaj tog povećanja na kreditni rizik,
3. Propisivanje i sprovođenje mjera u cilju upravljanja kreditno-kamatnim rizikom,
4. Praćenje uticaja realizovanih mjera na pojedinačnog klijenta i na portfolio Banke.

Mjesečna analiza uticaja kamatnih stopa na portfolio fizičkih lica se radi na sljedeći način:

- Identifikuju se klijenti sa značajnim povećanjem kamatnih stopa;
- Na bazi raspoloživih podataka vrši se izračun kreditne sposobnosti klijenta uzimajući u obzir povećanu kamatnu stopu;
- Klijenti kod kojih je ugrožena kreditna sposobnost zbog rasta kamatne stope odnosno kod kojih zbog rasta kamatne stope kreditna sposobnost padne ispod dozvoljenog minimuma (nedostajuća kreditna sposobnost) automatski se uvrštavaju na:
 - WL1 ukoliko bi nova prihvatljiva kreditna sposobnost zahtjevala rast DSTI (opterećenost primanja dugom) do 5% u odnosu na postojeći,
 - WL2 ukoliko bi nova prihvatljiva kreditna sposobnost zahtjevala rast DSTI više od 5% u odnosu na postojeći

Kriteriji za WL1: za klijente sa kreditnom izloženošću iznad 100.000 KM osim posljednja 2 (*) gdje izloženost nije ograničena:

R.Br.	Kriterijum	Granica za WL1	Automatska / ručna obrada podataka		
			Podatak	Izvor	Frekvencija
1	Bonitet klijenta istekao	>3 mjeseca	A	Baza podataka Banke	Mjesečno
2	Klijent kasni sa plaćanjem poreza	Da	R	Anketa, finansijski izvještaj i slično	Po saznanju
3	Klijent kasni sa isplatom plate radnicima	Duže od mjesec dana	R	Anketa, finansijski izvještaj i slično	Po saznanju
4	Klasifikacija nekog drugog klijenta iz iste grupe povezanih klijenata na WL1 (nosilac Grupe)	Svrstavanje na WL1	R	Baza podataka Banke	Mjesečno
5	Klijent raspoređen u viši nivo kreditnog rizika u drugoj banci	-	R	CRK	Minimalno godišnje, odnosno po saznanju
6	Kršenje ugovornih odredbi (kovenanti)*	Bez izuzetka	R	Baza podataka Banke	Po događaju
7	Problemi u poslovanju*	Negativan uticaj na poslovanje klijenta	R	Baza podataka Banke	Po događaju

Kriteriji za WL2: za klijente sa kreditnom izloženošću iznad 100.000 KM:

R.Br.	Kriterijum	Granica za WL2	Automatska / ručna obrada podataka		
			Podatak	Izvor	Frekvencija
1	Odnos finansijskog duga prema EBITDA	>=5,5	A	Finansijski izvještaji	Godišnje
2	Kapital (isključujući revalorizaciju)	<=20%	A	Finansijski izvještaji	Godišnje
3	Neto gubitak u odnosu na kapital	<=33%	A	Finansijski izvještaji	Godišnje
4	Klasifikacija nekog drugog klijenta iz iste grupe povezanih klijenata na WL2 (nosilac Grupe)	Svrstavanje na WL2	R	Baza podataka Banke	Mjesečno
5	Klijent ima više od 2.000,00 KM ukupnih dospjelih obaveza*	>= 15 dana	A	Baza podataka Banke	Mjesečno
6	Eksterne blokade računa u posljednjih 30 dana*	>=5 dana	A	Baza podataka Banke	Mjesečno

* za klijente sa kreditnom izloženošću iznad 60.000 KM.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

Mjesečna analiza uticaja kamatnih stopa na portfolio pravnih lica se radi na sljedeći način:

- Identifikuju se klijenti sa značajnim povećanjem kamatnih stopa;
- Na bazi raspoloživih podataka vrši se analiza uticaja povećanja kamatne stope na kreditnu sposobnost i poslovanje za svakog pojedinačnog klijenta.

Za klijente kod kojih rast kamatne stope ima uticaj na poslovanje preduzimaju se mjere za ublažavanje ovog rizika, a koje mogu biti različite u zavisnosti od stepena uticaja na određene segmente poslovanja.

U slučaju da Banka procjeni da bi povećanje kamatne stope značajno uticalo na kreditnu sposobnost klijenta odnosno da bi nastupio status neizmirenja obaveza, Banka će klijentu ponuditi mogućnost modifikacije kreditne izloženosti.

Za postojeće kreditne izloženosti prethodno raspoređene u Fazu 1, kod kojih je u procesu praćenja rizičnosti izloženosti identifikovan značajan rast kamatne stope, Banka ne može utvrditi očekivane kreditne gubitke u iznosu manjem od 2% izloženosti.

Za postojeće kreditne izloženosti prethodno raspoređene u Fazu 1, kod kojih je u procesu praćenja rizičnosti izloženosti identifikovan značajan rast kamatne stope i povećanje kreditnog rizika, Banka će navedene izloženosti nakon analize rasporediti u Fazu 2 i na takve izloženosti Banka ne može utvrditi očekivane kreditne gubitke u iznosu manjem od 5% izloženosti.

Za postojeće kreditne izloženosti prethodno raspoređene u Fazu 2, kod kojih je u procesu praćenja rizičnosti izloženosti identifikovan značajan rast kamatne stope, Banka ne može utvrditi očekivane kreditne gubitke u iznosu manjem od 12% izloženosti.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)**

Za novoodobrene kreditne izloženosti sa promjenljivom ili fiksnom nominalnom kamatnom stopom koje se raspoređuju u Fazu 1, Banka ne može utvrditi očekivane kreditne gubitke u iznosu manjem od 2% izloženosti, ukoliko je razlika novougovorene efektivne kamatne stope i efektivne kamatne stope koju je Banka primjenjivala na referentni datum za postojećeg korisnika kredita sa kojim se ugovara nova kreditna izloženost, sličnih karakteristika i ročnosti, ili modifikacija postojeće kreditne izloženosti, odnosno, ukoliko je razlika ugovorene efektivne kamatne stope za novog korisnika i efektivne kamatne stope Banke za korisnike kredita sa istim ili sličnim karakteristikama i odlikama rizika na referentni datum, veća od značajnog rasta kamatne stope.

Sljedeća tabela prikazuje izloženosti primjene kreditno-kamatnog rizika po segmentima na dan 31. decembra 2023. godine kao i iznose ECL-a:

	Kreditna izloženost	ECL
Portfolio 31.12.2023. (izloženost bilans)	1.122.265	35.476
Pravna lica	60.001	1.643
% učešća primjene kreditno-kamatnog rizika	5,35%	4,63%
Fizička lica	61.304	2.627
% učešća primjene kreditno-kamatnog rizika	5,46%	7,41%
Ukupna primjena kreditno-kamatnog rizika	121.305	4.271
% učešća primjene kreditno-kamatnog rizika	10,81%	12,04%

4.2.2. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima

Rizik likvidnosti je rizik nastanka gubitka, kada Banka nije sposobna da izmiri sve dospjele obaveze, odnosno kada je Banka zbog nemogućnosti obezbjeđivanja dovoljnih sredstava za izmirenje obaveza na dan dospjeća primorana da obezbjedi potrebna sredstva uz mnogo više troškova od uobičajenih.

Rizik likvidnosti proizilazi iz neusklađenosti novčanih priliva i odliva (rizik strukturne likvidnosti), odnosno nemogućnosti prodaje/konvertovanja finansijskih instrumenata/aktive u novčani oblik, u prihvatljivom roku i po adekvatnoj cijeni (rizik likvidnosti finansijskih instrumenata). Banka na dnevnoj osnovi mora da, bez ograničenja, obezbjedi dostupnost novčanih sredstava po osnovu tekućih računa i dospjelih depozita klijenata kao i povlačenja kredita.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)****4.2.2. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

Banka svakodnevno analizira stanje u okruženju kako bi se blagovremeno pripremila na potencijalne rizike. Posebno se prate privredna dešavanja i mjere koje provode državne institucije na eliminaciji uticaja krize u svim sferama života a koje se odnose na povećanje plata, minimalne plate i socijalnih davanja, ograničavanja rasta cijena proizvoda, itd.

Osnovni rizici u poslovanju Banke u 2023. godini, odnose se na likvidnosne i kreditne rizike, kao i rizik kamatne stope. Zbog činjenice da preko 80% izvora sredstava Banke (depoziti i uzeti krediti) predstavljaju domaći izvori, depoziti nebankarskog sektora, likvidnosni rizici predstavljaju posebno osjetljive rizike.

Banka obezbjeđuje dovoljno likvidnih sredstava za izmirenje svih dospjelih obaveza Banke, procjenjuje manje predvidive buduće bilansne i vanbilansne obaveze Banke, održava optimalno stanje rezervi likvidnosti.

Banka takođe sprovodi stres testove likvidnosti. Scenariji stres testova podrazumijevaju pogoršanje makroekonomskih pokazatelja, kao i pogoršanje pokazatelja poslovanja Banke koji mogu dovesti do velikih odliva izvora sredstava usljed povlačenja od strane deponenata. Testovi su pokazali da Banka ima dovoljno likvidnih rezervi da izdrži snažni stresni scenarij odliva sredstava u trajanju od tri mjeseca, što predstavlja dovoljan period da Banka pribavi alternativne izvore likvidnosti.

Putem dnevnog praćenja likvidnosti evidentiraju se i analiziraju najveći odlivi po valutama po danu i tako dobijeni iznosi se dodatno testiraju na stres kako bi Banka obezbijedila dovoljno likvidnih sredstava za dnevne potrebe u cilju izbjegavanja dnevnog likvidnosnog rizika.

Banka izbjegava situacije koje mogu dovesti do potrebe da obezbeđuje potrebna likvidna sredstva po cijenama koje su značajno više od tržišnih, oslanja se na stabilne izvore, ugovorene rokove dospijeća i maksimalno moguću diverzifikaciju izvora po dospijeću, vrsti, broju komitenata i tržištu.

Likvidnost se obezbeđuje preko velikog iznosa likvidnih rezervi koje se sastoje od gotovine i rezervi kod Centralne banke Bosne i Hercegovine, plasmana sredstava kod domaćih i ino banaka, i portfolija visokolikvidnih i lako utrživih hartija od vrijednosti (HOV). Portfolio HOV se sastoji od uglavnom dužničkih instrumenata i to obveznica i trezorskih zapisa Republike Srpske i stranih HOV.

Banka prati pokazatelje strukturne likvidnosti koji uključuju i pokazatelje LCR i NSFR.

U skladu sa Politikom i procedurama za upravljanje rizikom likvidnosti, propisani su način, dinamika i odgovornosti mjerenja rizika likvidnosti, određivanje limita, kao i izvještavanje o izloženosti riziku likvidnosti u cilju njegovog smanjenja na najmanju moguću mjeru.

Jedan od ključnih prioriteta Banke je da osigura da se sve dospjele obaveze izmiruju na vrijeme i da u isto vrijeme u potpunosti ispunjava regulativu koju propisuju Centralna banka BiH i Agencija za bankarstvo Republike Srpske. S tim u vezi Banka je obezbjedila adekvatan sistem za praćenje i planiranje likvidnosti koji omogućava efikasno upravljanje imovinom i obavezama sa gledišta novčanih tokova, finansijskih efekata i koncentracije, a s ciljem usklađivanja novčanih priliva i odliva. Planiranje likvidnosti podrazumjeva procjenu budućih potreba za likvidnim sredstvima imajući u vidu moguće promjene u ekonomskim, političkim i zakonskim uslovima poslovanja. Takvo planiranje podrazumijeva izradu različitih strategija upravljanja imovinom i obavezama kako bi se osigurale potrebe Banke za novčanim prilivima.

Banka je pored Politike i procedura za upravljanje rizikom likvidnosti izradila i Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve koji mogu ugroziti likvidnost Banke.

Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve sadrži jasno definisanje i razdvajanje ovlašćenja i odgovornosti vezanih za upravljanje likvidnošću Banke u uslovima vanredne situacije, tačnost i pravovremenost protoka informacija vezanih za likvidnost i upravljanje likvidnošću u Banci, jasno definisane mjere koje Banka treba da sprovede u nepredviđenim situacijama likvidnosti sa redoslijedom sprovođenja mjera, način i vrste komunikacije sa akcionarima Banke, regulatornim tijelima, najvažnijim povjericima, poslovnim partnerima, drugim klijentima i javnošću u slučaju vanrednih okolnosti, specifikaciju finansijskih izvora koji mogu i koji će biti dostupni u hitnim slučajevima sa utvrđivanjem stepena pouzdanosti, moguće

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)
4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

scenarije vanrednih situacija i postupke za testiranje mjera za nepredviđene slučajeve i druge elemente za koje Banka procijeni da su adekvatni njenom profilu poslovanja i rizika likvidnosti.

Na dan 31. decembra 2023. godine Banka je u potpunosti ispoštovala zakonsku regulativu Centralne banke BiH i Agencije za bankarstvo RS koja se odnosi na likvidnost, kao i standarde i usmjerenja za upravljanje rizikom likvidnosti definisane za potrebe konsolidacije NLB Grupe. Obavezna rezerva je održavana prema propisima utvrđenim od strane Centralne banke BiH.

Naredna tabela prikazuje sredstva i obaveze prema odgovarajućoj dospelosti na osnovu preostalog perioda od datuma bilansa stanja do ugovorenog datuma dospijeća. Tabela je pripremljena na osnovu nediskontovanih novčanih tokova finansijske imovine i obaveza i uključuje novčane tokove glavnice i kamate, uključujući i buduću kamatu.

Na dan 31. decembra 2023.	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Preko 1 godine	Ukupno
FINANSIJSKA AKTIVA					
Novcana sredstva i sredstva kod Centralne banke	128.622	-	-	-	128.622
Obavezna rezerva kod Centralne banke	179.116				179.116
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	363.891	-	-	-	363.891
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	63.869	-	-	-	63.869
Kredit plasirani bankama	145.314	27.447			172.761
Kredit plasirani komitentima	80.016	76.532	231.071	814.456	1.202.075
Finansijska aktiva	5.652	-	-	-	5.652
Ukupna finansijska aktiva	966.480	103.979	231.071	814.456	2.115.986
FINANSIJSKA PASIVA					
Depoziti	1.295.079	81.714	162.492	113.255	1.652.540
Obaveze po kreditima	1.568	2.623	11.550	127.106	142.847
Subordinisane obaveze	187	-	953	24.257	25.397
Finansijske obaveze zakup	30	90	337	1.490	1.947
Druge finansijske obaveze	6.194	-	-	-	6.194
Odobreni neiskorišteni krediti	133.117	-	-	-	133.117
Garancije i akreditivi	68.693	-	-	-	68.693
Ukupna finansijska pasiva	1.504.868	84.427	175.332	266.108	2.030.735
Ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2023. godine	(538.388)	19.552	55.619	548.348	85.251
Na dan 31. decembar 2022. godine					
Ukupna aktiva	910.484	132.999	227.483	761.028	2.031.994
Ukupna pasiva	1.505.606	76.068	128.769	221.290	1.931.733
Ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2022. godine	(595.122)	56.931	98.714	539.738	100.261

Stabilni depoziti na dan 31. decembra 2023. čine 87,46% ukupnih nebankarskih depozita po viđenju. Oba segmenta (privreda i stanovništvo) su podijeljena po proizvodima na transakcione račune pravnih lica, tekuće račune fizičkih lica, štednju i ostalo. Posebno se izračunava stabilnost u KM, EUR i ostalim valutama.

Na izračun stabilnog dijela depozita po viđenju utiču oscilacije u kretanju depozita po viđenju privrede i stanovništva. Ukupni depoziti po viđenju posmatranih kategorija većim dijelom 2023. rastu, čemu prvenstveno doprinosi porast depozita po viđenju stanovništva.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)****4.2.3. Tržišni rizik**

Tržišni rizik je rizik da će fer vrijednost ili očekivani budući gotovinski tokovi finansijskih instrumenata fluktuirati, usled promjena tržišnih varijabli kao što su kamatne stope i devizni kursevi. Tržišni rizik se sastoji od rizika promjene kamatnih stopa i rizika promjene deviznih kurseva.

Rizik promjene kamatnih stopa

Kamatni rizik predstavlja nepovoljnu promjenu nivoa aktivnih kamatnih stopa u odnosu na nivo pasivnih kamatnih stopa što može dovesti do smanjenja dobiti ili do povećanja zahtjeva za dodatnim kapitalom.

Kamatna osjetljivost, koja se javlja kao posljedica promjena tržišnih kamatnih stopa, utiče na visinu neto kamatnih prihoda i tržišnu vrijednost pojedinačnih finansijskih instrumenata.

Banka je izradila Politiku za upravljanje kamatnim rizicima čiji je cilj upravljanje i ograničavanje potencijalnog gubitka Banke zbog promjena stranih i domaćih kamatnih stopa koje utiču na ekonomsku i tržišnu vrijednost Banke.

Za postizanje cilja Politike za upravljanje kamatnim rizikom Banka identifikuje pozicije koje su osjetljive na promjenu kamatnih stopa, priprema podatke za obračun kamatno osjetljivih pozicija, utvrđuje metode mjerenja rizika, utvrđuje kontrolne mehanizme i utvrđuje limite, utvrđuje ovlaštenja i odgovornosti i izvještava ALCO odbor i Nadzorni odbor.

Svrha upravljanja rizikom kamatne stope, kao segmentom upravljanja aktivom i pasivom, je da odredi optimalnu kamatnu stopu, a samim tim i prihod Banke, uzimajući u obzir uslove na tržištu i konkurentno okruženje, a da istovremeno kamatnu stopu usklađuje sa bančinom aktivom i pasivom. S obzirom na ovaj cilj, veoma je bitno da se procjeni osjetljivost prihoda prema naglim promjenama kamatne stope na tržištu.

U cilju zaštite izloženosti riziku kamatne stope, Banka ugovora varijabilnu i fiksnu kamatnu stopu, usklađuje strukturu kamatonosne aktive i obaveza na koje se plaća kamata i koristi druga sredstva upravljanja rizikom kamatnih stopa.

Banka upravlja kamatnim rizikom tako što:

- adekvatno utvrđuje nivo kamatne marže, odnosno usklađuje visinu kamatnih stopa na pozicijama kamatno osjetljive aktive i pasive, uz istu ročnost i vremenski interval u okviru koga se ponovo utvrđuje visina kamatne stope; i/ili
- obezbeđuje ročnu usklađenost kamatno osjetljive aktive i pasive (kada je utvrđena fiksna kamatna stopa) odnosno usklađuje rok (vremenski interval za ponovno utvrđivanje kamatnih stopa u slučaju kada se primjenjuje promjenljiva kamatna stopa).
- Izrađuje simulacije kretanja pokazatelja ekonomske vrijednosti kapitala (EVE) u slučaju značajnih transakcija prije njihovog izvođenja

U upravljanju kamatnim rizikom Banka sprovodi stres testove koji simuliraju promjenu kamatnih stopa, njihov uticaj na kamatno osjetljive pozicije Banke i uticaj na neto kamatni prihod (NII) i zahtjev za dodatnim kapitalom Banke.

Banka je izložena rizicima koji kroz efekte promjena visine kamatnih stopa na tržištu djeluju na njen finansijski položaj i tokove gotovine.

Naredna tabela prikazuje izloženost Banke rizicima od promjene kamatnih stopa. Pozicije aktive i pasive u tabeli su prikazane po knjigovodstvenoj vrijednosti na neto principu, po ugovorenim ili preostalim rokovima dospijeća sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)
4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

Na dan 31. decembra 2023.	Do mjesec dana	Od 1 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Preko 12 mjeseci	Nekamatonosno	Ukupno
AKTIVA						
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	53.372	-	-	-	75.250	128.622
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	-	179.116	179.116
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	-	-	4.766	59.180	(77)	63.869
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	15.179	165.276	53.446	123.979	(5.075)	352.805
Kreditni plasirani bankama	145.253	27.382	-	-	-	172.635
Kreditni plasirani komitentima	61.381	226.501	218.609	622.349	(38.476)	1.090.364
Druga finansijska aktiva	5.652	-	-	-	-	5.652
Ukupna aktiva	280.837	419.159	276.821	805.508	210.738	1.993.063
PASIVA						
Depoziti	1.387.940	59.916	75.070	118.488	6.394	1.647.808
Obaveze po kreditima	1.286	2.330	10.295	122.020	136	136.067
Subordinirani dugovi	-	7.823	-	11.736	457	20.016
Finansijske obaveze zakup	30	91	336	1.490	-	1.947
Finansijske druge obaveze	6.194	-	-	-	-	6.194
Ukupna pasiva	1.395.450	70.160	85.701	253.734	6.987	1.812.032
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa	(1.114.613)	348.999	191.120	551.774	203.751	181.031
Na dan 31. decembra 2022.						
Ukupna aktiva	460.884	460.090	197.568	714.964	81.224	1.914.730
Na dan 31. decembra 2022.						
Ukupna pasiva	1.325.272	136.730	81.562	200.885	5.991	1.750.440
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31. decembar 2022	(864.388)	323.360	116.006	514.079	75.233	164.290

Kamatni rizik predstavlja nepovoljnu promjenu cijena aktivnih kamatnih stopa u odnosu na nivo pasivnih kamatnih stopa.

U upravljanju kamatnim rizikom Banka koristi simulaciju očekivanih i ekstremnih promjena kamatnih stopa i uticaj tih promjena na bilans uspjeha.

U sledećoj tabeli je prikazan uticaj očekivanih promjena kamatnih stopa na profit Banke, a da su pri tome sve ostale varijable ostale nepromjenjene:

Osjetljivost bilansa uspjeha na promjenu kamatnih stopa za 31. decembra 2023.

Uvećanje kamatnih stopa	Uticaj na bilans uspjeha u 000 KM	Smanjenje kamatnih stopa	Uticaj na bilans uspjeha u 000 KM
+100 bp	1.629	(100 bp)	(1.629)

Osjetljivost bilansa uspjeha na promjenu kamatnih stopa za 31. decembra 2022.

Uvećanje kamatnih stopa	Uticaj na bilans uspjeha u 000 KM	Smanjenje kamatnih stopa	Uticaj na bilans uspjeha u 000 KM
+100 bp	1.478	(100 bp)	(1.478)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

Osjetljivost ostale sveobuhvatne dobiti na promjenu kamatnih stopa za 31. decembra 2023.

Uvećanje kamatnih stopa	Uticao na ostalu sveobuhvatnu dobit u 000 KM		Smanjenje kamatnih stopa	Uticao na ostalu sveobuhvatnu dobit u 000 KM	
+100 bp	1.369		(100 bp)		(1.369)

Osjetljivost ostale sveobuhvatne dobiti na promjenu kamatnih stopa za 31. decembra 2022.

Uvećanje kamatnih stopa	Uticao na ostalu sveobuhvatnu dobit u 000 KM		Smanjenje kamatnih stopa	Uticao na ostalu sveobuhvatnu dobit u 000 KM	
+100 bp	2.224		(100 bp)		(2.224)

4.2.4. Devizni rizik

Devizni rizik predstavlja izloženost Banke mogućem uticaju promjena deviznih kurseva i opasnosti da nepovoljne promjene imaju za rezultat gubitak Banke.

Devizni rizik nastaje kada Banka ima otvorenu deviznu poziciju koja može dovesti do nastanka gubitka zbog promjene međuvalutnih odnosa, odnosno promjene cijene KM u odnosu na druge valute.

Izlaganje riziku dovodi do porasta pozitivnih i negativnih kursnih razlika koje se evidentiraju u bilansu uspjeha. Banka upravlja deviznim rizikom kroz usklađivanje valutne strukture aktive i pasive, a u skladu sa očekivanim promjenama deviznog kursa.

U skladu sa Odlukom Agencije za bankarstvo Republike Srpske o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom, Banka je izradila Program, politike i procedure za upravljanje deviznim rizikom kojom su definisani: pojmovi vezani za devizni rizik, ciljevi i principi Banke u obavljanju deviznih aktivnosti, opis deviznih aktivnosti, minimalni standardi za upravljanje deviznim rizikom, ovlašćenja za obavljanje deviznih aktivnosti, procedure za upravljanje i kontrolu deviznih aktivnosti i deviznog rizika i izvještavanje.

Odlukom Agencije za bankarstvo o izračunavanju kapitala, Banka je u obavezi da za otvorenu deviznu poziciju iznad 2% regulatornog kapitala, obračunava dodatni kapitalski zahtjev za devizni rizik.

Ciljevi Banke u obavljanju deviznih aktivnosti usmjereni su na:

- obavljanje poslovnih aktivnosti u skladu sa minimalnim standardima poslovanja prema Zakonu o bankama, Odlukama Agencije za bankarstvo i poslovnim politikama Banke;
- održavanje otvorene devizne pozicije u skladu sa planiranim iznosom rizične aktive za devizni rizik;
- upravljanje deviznim rizicima i izvještavanje u skladu sa standardima NLB Grupe;
- kontinuiranim praćanjem i izvještavanjem o deviznim rizicima Banke organa Banke i eksternih institucija.

Devizne aktivnosti koje Banka obavlja i koje planira obavljati u budućnosti su: uspostavljanje i održavanje odnosa sa optimalnim brojem korespondentnih banaka i držanje optimalnog broja računa kod inostranih banaka, investiranje u portfelj hartija od vrijednosti u EUR ili KM sa EUR klauzulom, poslovi deviznog tržišta i platnog prometa sa inostranstvom, prikupljanje deviznih depozita, kreditni poslovi sa inostranstvom, dokumentarni poslovi, transakcije u zemlji sa stanim valutama koje se odnose na poslovanje sa deviznom efektivom, devizama u aktivi Banke (depoziti, krediti, avansi). Poslovanje sa devizama se odnosi na poslove deviznih depozita i štednje, konverzije, mjenjački poslovi i drugi poslovi u devizama.

Na dan 31. decembra 2023. Banka je ispunjavala sve propise i smjernice za upravljanje tržišnim rizikom, propisane od strane lokalnog regulatora i utvrđene politikama Banke.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)
4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

Naredna tabela prikazuje izloženost Banke deviznom riziku na dan 31. decembra 2023. godine.

	EUR	USD	Ostale valute	Ukupno devizni podbilans	KM podbilans	UKUPNO
Na dan 31. decembar 2023.						
AKTIVA						
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	7.482	1.250	2.186	10.918	296.820	307.738
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	-	179.116	179.116
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	203.440	13.731	-	217.171	85.793	302.964
Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku	-	-	-	-	63.869	63.869
Kredit plasirani bankama	156.568	5.187	10.880	172.635	-	172.635
Kredit plasirani komitentima	4.192	3.439	-	7.630	486.038	493.669
Ostala aktiva	515	19	7	541	9.939	10.480
HOV sa deviznom klauzulom	49.841	-	-	49.841	-	49.841
Kredit s deviznom klauzulom	596.695	-	-	596.695	-	596.695
Ukupna aktiva	1.018.733	23.626	13.073	1.055.431	1.121.576	2.177.007
PASIVA						
Depoziti	476.709	23.633	13.120	513.462	753.322	1.266.784
Subordinirani dugovi	20.016	-	-	20.016	-	20.016
Rezervisanja	-	-	-	-	7.457	7.457
Ostala pasiva	2.437	75	22	2.534	4.304	6.838
Obaveze po kreditima sa deviznom klauzulom	-	-	-	-	136.067	136.067
Depoziti sa deviznom klauzulom	381.023	-	-	381.023	-	381.023
Finansijske obaveze zakup	-	-	-	-	1.947	1.947
Finansijske druge obaveze	-	-	-	-	6.194	6.194
Ukupna pasiva	880.185	23.708	13.142	917.035	909.291	1.826.326
Neto devizna pozicija	138.548	(82)	(69)	138.396	212.285	350.681
Na dan 31. decembra 2022.						
Ukupna aktiva	945.763	15.023	12.441	973.227	944.552	1.917.779
Ukupna pasiva	998.900	18.141	12.136	1.029.177	739.580	1.768.757
Neto devizna pozicija	(53.137)	(3.118)	305	(55.950)	204.972	149.022

Banka nije računala simulaciju očekivanih ekstremnih promjena deviznih kurseva i njihov uticaj na bilans uspjeha s obzirom da je kurs domaće valute KM u odnosu na EUR fiksiran (1 EUR = 1,95583 KM), a izloženost Banke u drugim valutama nije materijalno značajna.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)****4.2.5. Fer vrijednost finansijske imovine i obaveza**

Fer vrijednost predstavlja iznos za koji se neka imovina može razmijeniti ili obaveza izmiriti između obaviještenih i voljnih strana u uobičajenim tržišnim uslovima. Ako su informacije dostupne, fer vrijednost se zasniva na tržišnim cijenama. Međutim, za značajan dio finansijskih instrumenata Banke ne postoje lako dostupne tržišne cijene. U uslovima kada tržišne cijene nisu lako dostupne, fer vrijednost se procjenjuje korištenjem modela diskontovanih novčanih tokova ili drugim tehnikama procjene. Promjene određenih pretpostavki, uključujući diskontne stope i procijenjene buduće novčane tokove, značajno utiču na procjenu. Zbog navedenog se izračunata fer tržišna procjena možda ne mogu realizovati pri prodaji finansijskih instrumenata u tekućem periodu.

Plasmani bankama

Plasmani bankama uključuju međubankarske plasmane. Fer vrijednost plasmana sa promjenljivom kamatom i sa fiksnom kamatom predstavlja njihovu knjigovodstvenu vrijednost. Banka u svom portfelju ima plasmane sa vrlo kratkim dospeljem.

Kredit i potraživanja od komitenata

Kredit i potraživanja od komitenata umanjeni su za ispravku vrijednosti. Procijenjena fer vrijednost predstavlja diskontovani iznos očekivanih procijenjenih budućih novčanih tokova od glavnice i kamate. Očekivani budućni novčani tokovi diskontuju se trenutno važećim tržišnim stopama s ciljem određivanja njihove fer vrijednosti.

Depoziti banaka i komitenata

Za depozite po viđenju i depozite koji nemaju definisano dospelje, fer vrijednost je iznos plativ po viđenju na dan bilansa. Procijenjena fer vrijednost depozita s fiksnim dospeljem zasniva se na diskontovanim novčanim tokovima prema trenutno važećim kamatnim stopama na depozite sličnog preostalog dospelja. Fer vrijednost oročenih depozita sa promjenljivom kamatnom stopom približno je jednaka njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti.

Uzeti krediti

Fer vrijednost uzetih kredita izračunava se diskontovanjem budućih novčanih tokova na sadašnju vrijednost preostalog duga i budućih kamata.

Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat

Hartije od vrijednosti u portfoliju Banke razvrstane su u grupu po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat ili po amortizovanom trošku. Za hartije od vrijednosti koje su klasifikovane po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat izračun fer vrijednost vrši se na kraju svakog mjeseca, a razlika fer vrijednosti u odnosu na vrijednost utvrđenu u prethodnom obračunskom periodu, knjiži se u korist / na teret ostalog ukupnog rezultata, tj. kapitala. Na dan 31. decembra 2023. ukupna vrijednost hartija od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat iznosi KM 352.805 hiljada.

U Metodologiji za vrednovanje finansijskih instrumenata Banka je definisala da se za potrebe vrednovanja koristi jedan od sljedećih pristupa:

1. Tržišni pristup (ukoliko za dati finansijski instrument postoji cijena, onda Banka treba da koristi cijenu koja najbolje reflektuje FV u datim okolnostima).
2. Prihodni pristup (bazira se na konvertovanju budućih iznosa u vidu novčanih tokova, prihoda, dividendi i sl. na sadašnju vrijednost na dan vrednovanja putem metoda diskontovanja (engl. „DCF – Discounted Cash Flow“ metod). Fer vrednost dobijena na ovaj način predstavlja sadašnju vrijednost budućih priliva. Osnovna ekonomska logika koja stoji u pozadini prihodnog pristupa jeste da bilo koja aktiva danas vrijedi onoliko koliko se očekuje da će ona zaraditi u budućnosti diskontovano na sadašnju vrijednost (engl. „present value“), primjenom respektivnih diskontnih faktora).

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

U skladu sa Odlukom ABRS, smatra se da za određenu HOV postoji **aktivno tržište** ako su ispunjeni uslovi u nastavku:

1. U slučaju da period od emitovanja HOV nije kraći od 12 mjeseci, uslov aktivnog tržišta je ispunjen ako su u proteklih 12 mjeseci izvršene minimalno 24 transakcije, ako su u tom periodu na kvartalnom nivou ostvarene najmanje četiri transakcije, te ako je u posljednjem kvartalu ostvaren promet od minimalno 25.000 KM.
2. U slučaju da je period od emitovanja HOV duži od tri, a kraći od 12 mjeseci, uslov aktivnog tržišta je ispunjen ako su u tom periodu realizovane u prosjeku dvije transakcije mjesečno, te ako je u posljednjem kvartalu ostvaren promet od minimalno 25.000 KM.
3. U slučaju da je period od emitovanja HOV kraći od tri mjeseca, smatra se da za datu HOV postoji aktivno tržište.

Finansijski instrumenti koji se mjere po fer vrijednosti razvrstani su u tri grupe ovisno od dostupnosti pokazatelja fer vrijednosti.

Nivo 1: Fer vrijednost se utvrđuje na osnovu tržišne cijene (bez prilagođavanja i modifikacija). Ovaj nivo uključuje dužničke HOV koje kotiraju na berzama.

Nivo 2: Vrijednost finansijskih instrumenata procjenjuje se modelom vrednovanja koji se direktno ili indirektno zasniva na tržišnim podacima.

Nivo 3: Ovaj nivo uključuje sredstva i obaveze mjerene korištenjem modela vrednovanja na osnovu netržišnih podataka. Netržišni ulazni podaci se koriste kada odgovarajući tržišni podaci nisu dostupni. Ovi podaci odražavaju pretpostavke koje bi drugi učesnici na tržištu mogli koristiti prilikom određivanja fer vrijednosti.

Pregled hartija od vrijednosti koje se drže radi naplate i prodaje, odnosno koje su klasifikovane po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat, prema nivoima fer vrijednosti dat je u sljedećoj tabeli:

31. decembar 2023. godine	1. nivo	2. nivo	3. nivo	Ukupno
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (FVOSD) - dužničke	149.331	203.204	-	352.535
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (FVOSD) - vlasničke	-	-	270	270
31. decembar 2022. godine	1. nivo	2. nivo	3. nivo	Ukupno
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (FVOSD) - dužničke	213.294	225.968	-	439.262
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (FVOSD) - vlasničke	-	-	264	264

U sljedećoj tabeli prikazana je fer vrijednost finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat prema nivoima razvrstavanja. Efekti vrednovanja iskazani su u Izvještaju o promjenama na kapitalu i u okviru pozicije Ostali finansijski rezultat. Ispravka vrijednosti nije prikazana u bilansu stanja obzirom da su knjigovodstvene vrijednosti ove finansijske imovine jednake fer vrijednostima. Međutim, ispravke vrijednosti su objelodanjene i priznate u okviru kapitala.

Navedene hartije služe kao sekundarne rezerve likvidnosti.

NLB BANKA A.D. BANJA LUKA
NAPOMENE UZ FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023.
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (FVOSD)

	Nivo 1		Nivo 2		Nivo 3		Tehnike vrednovanja i ulazni podaci
	kotiraju se na berzi		nema aktivnog trgovanja				
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	
Dužničke hartije od vrijednosti							Tržišna cijena na dan bilansa
Austrija	10.733	28.254	-	-	-	-	
Belgija	23.271	28.781	-	-	-	-	
Finska	30.609	38.789	-	-	-	-	
Francuska	21.357	23.362	-	-	-	-	
Holandija	16.484	25.373	-	-	-	-	
Irska	4.010	4.042	-	-	-	-	
Njemačka	29.136	38.885	-	-	-	-	
Sjedinjene Američke Države	13.731	12.645	-	-	-	-	
Slovenija		9.595	19.262	-	-	-	
Švajcarska	-	3.568	-	-	-	-	
Grad Banja Luka	-	-	880	1.495	-	-	Diskontovanje novčanih tokova modelom
Investiciono razvojna banka RS	-	-	8.392	11.067	-	-	
Opštine Modriča	-	-	1.254	1.590	-	-	
Korporativne obveznice ERS MP	-	-	4.853	5.061	-	-	
Opština Kozarska Dubica	-	-	111	324	-	-	
Ministarstvo finansija Republike Srpske	-	-	166.299	203.775	-	-	
Opštine Kotor Varoš	-	-	2.153	2.656	-	-	
Vlasničke hartije od vrijednosti							
SWIFT	-	-	-	-	106	100	
Centralni registar HOV Republike Srpske	-	-	-	-	164	164	
Ukupno	149.331	213.294	203.204	225.968	270	264	

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

Kretanje finansijskih sredstava mjerenih po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Početno stanje 01. januar	439.526	313.770
Povećanje	512.517	634.811
Dospjeće i prodaja	(593.778)	(503.845)
Obračunata kamata	(10)	515
Promjena fer vrijednosti	(5.451)	(5.725)
Stanje 31. decembra	352.804	439.526
Ispravka vrijednosti	(3.452)	(1.645)

Sljedeća tabela prikazuje knjigovodstvene iznose i fer vrijednost finansijske imovine i obaveza koji se u bilansu Banke ne vode po fer vrijednosti:

	Knjigovodstvena vrijednost		Fer vrijednost		Hijerarhija fer vrijednosti
	31.12.2023.	31.12.2022.	31.12.2023.	31.12.2022.	
Finansijska imovina po amortizovanom trošku					
Kredit bankama	172.635	116.070	172.811	116.166	nivo 3
Krediti komitentima	1.090.363	1.023.803	1.107.933	1.036.918	nivo 3
Hartije od vrijednosti	63.869	7.086	63.946	7.091	nivo 3
Ukupno	1.326.867	1.146.959	1.344.690	1.160.175	
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku					
Depoziti banaka	3.274	55.880	3.274	56.005	nivo 3
Depoziti komitenata	1.644.534	1.558.146	1.644.042	1.560.965	nivo 3
Obaveze po uzetim kreditima	136.067	118.860	139.288	118.180	nivo 3
Subordinirani dug	20.016	8.036	21.775	8.491	nivo 3
Ukupno	1.803.891	1.740.922	1.808.379	1.743.641	

Novčana sredstva i sredstva kod CBBIH imaju istu knjigovodstvenu vrijednost i fer vrijednost.

Operativni rizik

Operativni rizik je rizik koji nastaje zbog nedostataka ili grešaka kod djelovanja unutrašnjih procesa, sistema i ljudi ili zbog vanjskih događaja. Definicija uključuje pravni rizik, ali ne uključuje strateški rizik i rizik gubitka goodwill-a, ali se zbog značaja rizik goodwill-a uzima u obzir kod upravljanja operativnim rizikom.

Izloženost Banke operativnom riziku određuju unutrašnji i vanjski faktori.

Unutrašnji faktori koji određuju izloženost Banke operativnom riziku su: stručnost kadrova, kvalitet procesa i sistema, korporativna kultura, fluktuacija radne snage, promjene u organizacionoj strukturi Banke i slično.

Vanjski faktori koji određuju izloženost Banke operativnom riziku su: promjene u finansijskom sektoru, tehnološki napredak, promjene u političkom okruženju, ekonomske promjene i slično.

Upravljanje operativnim rizicima se sastoji od sljedećih aktivnosti:

- praćenje, evidentiranje i izvještavanje o nastalim štetnim događajima,
- identifikacija operativnih rizika,
- ocjenjivanje operativnih rizika,
- savladavanje operativnih rizika,
- izvještavanje o operativnim rizicima,
- formiranje iznosa minimalnog adekvatnog kapitala za zaštitu od nastanka gubitka po osnovu operativnih rizika.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

Praćenje nastalih štetnih događaja iz djelokruga operativnih rizika daje istorijski pregled o veličini i vrsti realizovanih operativnih rizika i odvija se u skladu sa Uputstvom za evidentiranje štetnih događaja.

Identifikacija i ocjenjivanje operativnih rizika se izvodi na svim procesima u okviru Sektora i samostalnih službi i predstavlja predušlov za savladavanje operativnih rizika.

Geografska koncentracija plasiranih kredita komitentima od strane Banke obuhvata uglavnom komitente sa sjedištem na području Republike Srpske i Brčko distrikta.

Praćenje nastalih štetnih događaja iz djelokruga operativnih rizika daje istorijski pregled o veličini i vrsti realizovanih operativnih rizika i odvija se u skladu sa Uputstvom za evidentiranje štetnih događaja.

Identifikacija i ocjenjivanje operativnih rizika se izvodi na svim procesima u okviru Sektora i samostalnih službi i predstavlja predušlov za savladavanje operativnih rizika.

4.3. Upravljanje kapitalom

U 2017. godini donesen je Zakon o bankama (Sl. glasnik 4/17), i Odluka o izračunavanju kapitala (Sl. glasnik 74/17) kao i počev od 2019. godine Izmjene i dopune Odluke o izračunavanju kapitala banaka, kao i privremene mjere koja se odnosi na izračunavanje regulatornog kapitala banke koja je korišćena u dijelu 2023 i 2022. godine.

Banka je u 2023. i 2022. godini primjenjivala navedenu regulativu za izračunavanje kapitala

Osnivački kapital NLB Banke a.d. Banja Luka iznosi KM 62.003 hiljade. Minimalni iznos uplaćenog osnivačkog kapitala u skladu sa Zakonom o bankama iznosi KM 15.000 hiljada.

U skladu sa Odlukom Agencije kapital čine:

1. Redovni osnovni kapital (CET 1)
2. Dodatni osnovni kapital
3. Osnovni kapital (1+2)
4. Dopunski kapital (T2)
5. Regulatorni kapital (3+4).

Regulatorni kapital banke predstavlja zbir osnovnog i dopunskog kapitala nakon regulatornih usklađivanja.

Osnovni kapital banke, jeste zbir stavki redovnog osnovnog kapitala nakon regulatornih usklađivanja i stavki dodatnog osnovnog kapitala nakon regulatornih usklađivanja.

Odbitne stavke osnovnog kapitala Banke su iznos nematerijalne imovine i odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti, dok Banka nema ostale odbitne stavke od osnovnog kapitala u skladu sa Odlukom.

Dopunski kapital je zbir instrumenata kapitala, subordiniranih dugova i drugih stavki dopunskog kapitala nakon regulatornih usklađivanja, koji ne može biti veći od jedne trećine osnovnog kapitala.

Na dan 31. decembar 2023. godine Redovni osnovni kapital Banke čine:

- akcionarski kapital,
 - emisiona premija,
 - rezerve kapitala formirane iz dobiti,
 - zadržana dobit,
 - ostale rezerve (efekti prve primjene MRS 39 i MSFI 9)
 - ostali ukupan rezultat,
- umanjeno za regulatorna usklađivanja:
- nematerijalna ulaganja (softwer, licence)
 - odložena poreska sredstva.

Banka nema pozicije u dodatnom kapitalu. Osnovni kapital jednak je redovnom osnovnom kapitalu.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.3. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Dopunski kapital čini Subordinirani dug.

Efekat prve primjene MSFI 9 iznosi KM 6.317 hiljada i evidentiran je u okviru Ostalih rezervi u kapitalu shodno Odluci ABRS.

U skladu sa Zakonom i Odlukom Agencije, banka mora u svakom trenutku ispunjavati minimum kapitalnih zahtjeva:

- 1) stopu redovnog osnovnog kapitala od 6,75%,
- 2) stopu osnovnog kapitala od 9%,
- 3) stopu regulatornog kapitala od 12%.

Stope kapitala izračunavaju se na sljedeći način:

- 1) stopa redovnog osnovnog kapitala kao odnos redovnog osnovnog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti riziku,
- 2) stopa osnovnog kapitala kao odnos osnovnog kapitala banke i ukupnog iznosa izloženosti riziku,
- 3) stopa adekvatnosti regulatornog kapitala kao odnos regulatornog kapitala banke i ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Ukupni iznos izloženosti riziku izračunava se kao zbir :

- kreditnog rizika,
- tržišnog rizika (devizni rizik, rizik namirenja, robni rizik),
- operativnog rizika.

Rizikom ponderisana aktiva (kreditni rizik) je bilansna i vanbilansna rizična aktiva umanjena za rezervisanja po regulatornom zahtjevu i ponderisana propisanim ponderom u svrhu utvrđivanja kapitalnog zahtjeva. Kod utvrđivanja kreditnog rizika primjenjuju se propisane tehnike smanjenja kreditnog rizika (kolaterali i sl.).

Kapitalni zahtjev za operativni rizik izračunava se kao 15% trogodišnjeg prosjeka pokazatelja iz bilansa uspjeha, odnosno prihoda i rashoda koji se prema Odluci Agencije uključuju u obračun.

Banka izračunava kapitalni zahtjev za devizni rizik ako zbir njene ukupne neto otvorene devizne pozicije prelazi 2% njenog regulatornog kapitala. Metodologija izračunavanja neto otvorene devizne pozicije propisana je Odlukom Agencije.

Pored minimalnih zahtjeva za održavanje stope adekvatnosti redovnog osnovnog, osnovnog i regulatornog kapitala, banke imaju obavezu da održavaju i zaštitne slojeve kapitala.

U skladu sa Odlukom Agencije zaštitni sloj za očuvanje kapitala jeste regulatorni kapital koji banka mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Zaštitni sloj za očuvanje kapitala predstavlja dio redovnog osnovnog kapitala iznad propisanog minimuma od 6,75% ukupnog iznosa izloženosti riziku. Ovaj zahtjev dovodi do povećanja i ostale dvije stope adekvatnosti kapitala.

Pored navedenih zaštitnih slojeva, Agencija će odrediti listu sistemski značajnih banaka.

Agencija može odrediti stopu zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajne banke u visini od 0% do 2% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Na osnovu poslovnog modela Banke, prilikom SREP pregleda iz 2021. i 2022. godine, Banci je naložen i dodatni kapitalni zahtjev of 0,75% koji banka mora ispunjavati od 31. decembra 2021. godine nadalje.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.3. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Osim propisanih stopa adekvatnosti kapitala banka je dužna da održava stopu finansijske poluge (leverage ratio) najmanje u iznosu od 6%. Stopa finansijske poluge predstavlja odnos osnovnog kapitala i iznosa ukupne izloženosti banke. Na dan 31. decembar 2023. godine stopa finansijske poluge iznosi 7,4% (2022: 7,6%).

Ciljevi Banke u pogledu upravljanja kapitalom su:

- obezbijediti usaglašenost sa zahtevima Agencije za bankarstvo Republike Srpske (ABRS),
- obezbijediti usaglašenost sa standardima NLB grupe,
- obezbijediti jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Banke,
- obezbijediti mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbjeđenje prinosa akcionarima.

Banka je u obavezi da u svakom trenutku ispunjava minimalne zahtjeve za kapitalom i prihvatljivim obavezama (MREL), a u skladu sa članom 250. stav 1. Zakona o bankama Republike Srpske.

Na osnovu Izvještaja za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe, utvrđeno je da Banka raspolaže dovoljnim nivoom regulatornog kapitala i prihvatljivih obaveza, odnosno ispunjava potreban nivo MREL zahtjeva.

U Banci se na mjesečnom nivou vrši izračun MREL pokazatelja, koji je kao indikator koji se prati uključen u indikatore Plana oporavka. Pokazatelj se prati da bi Banka mogla pravovremeno da preuzme sve potrebne mjere, da ne dođe u situaciju da mora da pokrene sprovođenje postupka restrukturiranja.

Izračunati MREL pokazatelj za 31. decembar 2023. godine je iznosio 105,37%.

Rukovodstvo Banke redovno prati pokazatelje adekvatnosti Banke i druge pokazatelje poslovanja, a izvještaji u propisanoj formi o ostvarenim vrijednostima pokazatelja kvartalno se dostavljaju ABRS i Nadzornom odboru Banke, a Upravi Banke i ALCO odboru mjesečno.

Banka upravlja kapitalom i vrši usklađivanja u skladu sa svojim ciljevima, tržišnim promjenama i rizicima karakterističnim za aktivnosti Banke. U zavisnosti od primarnog cilja, Banka prilagođava strukturu kapitala odnosno povećava kapital na sljedeće načine:

- korekcijom iznosa dividende koja se isplaćuje akcionarima, tj. povećanjem akcionarskog kapitala iz ostvarene dobiti,
- povećanjem rezervi kapitala iz ostvarene dobiti,
- izdvajanjem dijela dobiti u zadržanu dobit,
- novom emisijom akcija koja može biti privatna i javna,
- povećanjem dopunskih stavki kapitala.

U toku 2023. godine, Banka je izvršila isplatu dividende akcionarima u iznos od KM 26.236 hiljada iz neraspoređene dobiti 2022. godine (2022: KM 26.377 hiljada iz neraspoređene dobiti 2021. godine).

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.3. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Tokom 2023. godine, kao i na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembar 2022. godine svi pokazatelji kapitala Banke su usaglašeni sa svim važećim propisima.

	31.12.2023. <i>nerevidirano</i>	31.12.2022.
Redovni osnovni kapital		
Akcionarski kapital i emisiona premija	62.160	62.160
Rezerve iz dobiti	54.734	54.734
Zadržana dobit	42.248	31.004
Ostali ukupan rezultat	(6.831)	251
Ostale rezerve	8.268	8.268
Odbitne stavke	(6.023)	(5.130)
Ukupno	154.556	151.287
Dodatni kapital	-	-
Osnovni kapital	154.556	151.287
Dopunski kapital		
Opšte ispravke vrijednosti	-	-
Subordinirani dug	18.736	7.823
Ukupno	18.736	7.823
Regulatorni kapital	173.292	159.110
Ponderisana rizična aktiva:		
Ukupna ponderisana rizična aktiva kreditni rizik	983.885	909.024
Devizni rizik	4.601	-
Ponderisani operativni rizik	101.322	85.038
Ukupna ponderisana rizična aktiva i vanbilans	1.089.808	994.062
Stopa osnovnog kapitala na dan 31. decembar	14,18%	15,22%
Stopa regulatornog kapitala na dan 31. decembar	15,90%	16,01%

Podaci prikazani na 31. decembar 2023. godine u trenutku pripreme ovih izvještaja još nisu revidirani s obzirom da je regulatorni rok za reviziju istih 30. april 2024. godine.

5. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA

a. Prihodi od kamata

	Godina završena 31. decembra	
	2023.	2022.
Prihodi od kamata obračunati primjenom efektivne kamatne stope		
Kreditni po amortizovanom trošku	49.073	40.594
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	14.512	7.894
Naknade po kreditima	2.938	2.559
Novčana sredstva i sredstva kod drugih banaka	3.173	252
Prihod kamata modifikovanih kredita	539	96
Prihod kamata CBBIH	489	-
Zatezna kamata	271	311
	70.995	51.706

Prihodi od kamata po komitentima

	Godina završena 31. decembra	
	2023.	2022.
Prihodi od kamata obračunati primjenom efektivne kamatne stope		
Stanovništvo	30.673	26.061
Javni sektor	18.419	11.583
Preduzeća	16.281	12.259
Banke	3.663	252
Preduzetnici	1.512	1.081
Strana lica	176	159
	70.724	51.395

Prihodi od kamata koji se ne obračunavaju primjenom efektivne kamatane stope

Stanovništvo	83	83
Javni sektor	8	6
Preduzeća	173	217
Preduzetnici	7	5
	271	311
	70.995	51.706

U ukupnom neto iznosu kamatnih prihoda od ulaganja u hartije od vrijednosti u iznosu od KM 14.512 hiljade (2022: KM 7.894 hiljada) najznačajniji prihod odnosi se na iznos od KM 8.557 hiljada po osnovu ulaganja u obveznice Vlade Republike Srpske (Ministarstvo finansija), (2022: KM 7.457 hiljada). Prihodi po osnovu ulaganja u obveznice zemalja Evropske unije iznosi KM 4.686 hiljada (2022: KM rashodi po osnovu ulaganja u HOV zemalja Evropske unije iznose KM 397 hiljada)

5. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA (nastavak)
b. Rashodi od kamata

	Godina završena 31. decembra	
	2023.	2022.
Depoziti građana	2.252	2.050
Obaveze po kreditima	1.686	1.600
Subordinirani dug	1.572	429
Depoziti banaka i komitenata	253	221
Negativna kamata	91	1.203
Rashodi kamata po osnovu lizinga (napomena 21.b)	51	30
Obračunata kamata po aktuarskom obračunu	47	23
Ostali rashodi	894	-
	6.846	5.556

Rashodi od kamata obračunati su primjenom efektivne kamatne stope, osim rashoda kamata po osnovu lizinga u iznosu od KM 51 hiljada (2022: KM 30 hiljada) kao i obračunata kamata po aktuarskom obračunu koja u 2023. godini iznosi KM 47 hiljada (2022: KM 23 hiljade).

Rashodi od kamata po komitentima

	Godina završena 31. decembra	
	2023.	2022.
Banke	2.608	1.674
Stanovništvo	2.261	2.050
Preduzeća	1.867	1.680
Javni sektor	110	152
	6.846	5.556

6. PRIHODI I RASHODI PO OSNOVU NAKNADA I PROVIZIJA
a. Prihodi po osnovu naknada i provizija

	Godina završena 31. decembra	
	2023.	2022.
Naknade za bankarske usluge unutrašnjeg platnog prometa	22.097	20.002
Naknade po kartičarskom poslovanju	14.008	11.680
Naknade za bankarske usluge deviznog platnog prometa	4.654	4.482
Zastupanje u osiguranju	136	53
Naknade po izdatim sefovima	66	46
Ostale naknade	32	338
Ukupne naknade	40.993	36.601
Provizije po izdatim garancijama i drugim jemstvima	1.089	923
Ukupne naknade i provizije	42.082	37.524

b. Rashodi po osnovu naknada i provizija

	Godina završena 31. decembra	
	2023.	2022.
Naknade za rad sa platnim karticama i procesiranje kartica	9.626	6.873
Naknada za osiguranje depozita	3.711	3.392
Naknade za usluge platnog prometa u zemlji	1.018	990
Naknade za usluge kupoprodaje deviza	269	330
Naknade za usluge platnog prometa u inostranstvu	193	214
Naknada za prekoračenje limita	8	126
Naknade povezanim bankama	15	69
Ostale naknade i provizije	406	423
	15.246	12.417

7. NETO PRIHOD OD KURSNIH RAZLIKA

	Godina završena 31. decembra	
	2023.	2022.
Pozitivne kursne razlike i pozitivni efekti valutne klauzule	10.052	10.962
Negativne kursne razlike i negativni efekti valutne klauzule	(7.996)	(8.840)
Prihod kupoprodaja deviza	1.550	1.307
Neto prihodi od kursnih razlika	3.606	3.429

8. NETO GUBICI OD PROMJENE VRIJEDNOSTI IMOVINE

	Godina završena 31. decembra	
	2023.	2022.
Gubici od promjene vrijednosti nekretnina u upotrebi (Napomena 21.a)	(91)	(18)
	(91)	(18)

9. OSTALI PRIHODI IZ POSLOVANJA

	Godina završena 31. decembra	
	2023.	2022.
Prihod od prodaje stečene materijalne aktive	445	709
Neto prihod od prodaje materijalne imovine	(28)	91
Prihodi od zakupnina	27	22
Prihod od dividende	4	4
Ostali prihodi	621	94
	1.069	920

10. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	Godina završena 31. decembra	
	2023.	2022.
Neto lična primanja	11.494	9.915
Porezi i doprinosi na neto lična primanja	8.378	7.465
Ostale naknade zaposlenima (neto)	2.473	2.805
	22.345	20.185

11. ADMINISTRATIVNI I OPŠTI TROŠKOVI POSLOVANJA

	Godina završena 31. decembra	
	2023.	2022.
Troškovi materijala i usluga	3.224	2.885
Troškovi naknada za superviziju Agenciji za bankarstvo	1.346	1.260
Troškovi održavanja IT opreme, bankomata i POS terminala	863	750
Troškovi reklame i promocije	637	631
Troškovi licenci	450	395
Troškovi kratkoročnih zakupa i zakupa male vrijednosti (Napomena 21.b)	272	278
Premije osiguranja	421	300
Troškovi reprezentacije	227	169
Ostali administrativni troškovi	3.334	2.636
	10.774	9.304

12. OSTALI RASHODI IZ POSLOVANJA

	Godina završena 31. decembra	
	2023.	2022.
Rashodi dodatnih poreza, kazni i penala	2.332	-
Indirektni porezi	782	674
Ostali rashodi	688	546
	3.802	1.220

13.a NETO (GUBICI)/DOBICI OD ISPRAVKI VRIJEDNOSTI I REZERVISANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA

	Godina završena 31. decembra	
	2023.	2022.
Novčana sredstva i sredstva kod CBBiH	29	(3)
Kreditni bankama	(80)	55
Kreditni stanovništvu	(6.939)	(3.345)
Kreditni državi	1.315	1.526
Kreditni preduzetnicima	(72)	(108)
Kreditni privredi	2.571	1.599
Ostala aktiva	(143)	(615)
Naplata iz računovodstvenog otpisa	2.729	307
Finansijska imovina po amortizovanom trošku (Napomena 4.2.)	(70)	162
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (Napomena 4.2)	547	(7)
Ukupni neto dobiti/gubici od umanjena vrijednosti	(113)	(429)
Neto prihod/ (rashod) rezervisanja po vanbilansnim obavezama (Napomena 29.c)	(119)	(337)
Ukupni neto dobiti/gubici od umanjena vrijednosti i rezervisanja	(232)	(766)

13.b NETO (GUBICI)/DOBICI OD OSTALIH REZERVISANJA

	Godina završena 31. decembra	
	2023.	2022.
Prihod rezervisanja po sudskim sporovima (Napomena 29b)	112	526
Neto trošak ostalih rezervisanja	-	(366)
Ukupni neto dobiti/gubici od umanjena vrijednosti i rezervisanja	112	160

14. POREZ NA DOBIT

	Godina završena 31. decembra	
	2023.	2022.
Porez na dobit za godinu		
Tekući porez na dobit	4.892	3.568
Odloženi porez na dobit	(65)	(116)
Ukupno porez na dobit	4.827	3.452

	Godina završena 31. decembra	
	2023.	2022.
Dobit za godinu prije oporezivanja	54.012	40.899
Tekući porez na dobit obračunat po stopi od 10%	5.401	4.090
Poreski efekti:		
Nepriznati iznos troška amortizacije	39	55
Nepriznati rashod kamate	55	-
Nepriznati iznos troška reprezentacije	19	14
Nepriznati iznos neto rashoda ispravki vrijednosti i rezervisanja	118	65
Rashod po osnovu procjene nekretnina	9	2
Novčane kazne i nepriznati porezi, ostalo	174	103
Dodatno osiguranje	10	6
Neto rashod rezervisanja po MRS 19 (otpremne, jubilarne nagrade)	21	-
Neto rashod rezervisanja za buduće isplate	-	161
Prihod od kamata od HOV	(889)	(812)
Neto prihod ukidanja rezervisanja po sudskim sporovima	(6)	(53)
Neto prihod rezervisanja po MRS 19 (otpremne, jubilarne nagrade)	(13)	(28)
Priznate finansijske obaveze po osnovu zakupa	(50)	(38)
Razlika obračunatog poreza za organizacionu jedinicu u Brčko Distriktu	4	3
Ukupno obračunati porez na dobit	4.892	3.568
Efektivna poreska stopa %	9,06%	8,72%

Ostvarena dobit prije oporezivanja prema bilansu uspjeha za 2023. godinu iznosi KM 54.012 hiljada. U poreskom bilansu ostvarena dobit je uvećana za neto rashode koji se ne priznaju u ukupnom iznosu od KM 4.449 hiljada i umanjena za prihode koji se ne uključuju u obračun poreske osnovice u ukupnom iznosu od KM 9.583 hiljada. Oporeziva dobit Banke na dan 31. decembar 2023. godine iznosi KM 48.878 hiljada, a obračunati porez na dobit KM 4.892 hiljade.

14. POREZ NA DOBIT (nastavak)

Banka obračunava porez na dobit za organizacionu jedinicu u Brčko Distriktu po Zakonu o porezu na dobit Brčko Distrikta. Ukoliko je porez obračunat na navedeni način veći od poreza na dobit za organizacionu jedinicu Brčko obračunat po Zakonu o porezu na dobit Republike Srpske, razlika obračunatog poreza uvećava ukupnu poresku obavezu. Ova razlika u 2023. godini iznosi KM 4 hiljade.

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Odložena poreska sredstva		
Vrednovanje finansijskih instrumenata	939	415
Ispravke vrijednosti finansijske imovine	1.536	1.378
Amortizacija i vrednovanje ne finansijske imovine	746	753
Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade	62	53
Ukupno Odložena poreska sredstva	3.283	2.599
Odložene poreske obaveze		
Vrednovanje finansijskih instrumenata	(62)	(84)
Amortizacija i vrednovanje ne finansijske imovine	(733)	(697)
Ukupno Odložene poreske obaveze	(795)	(781)
Neto odložena poreska sredstvaok	2.488	1.818

Odložena poreska sredstva u iznosu KM 1.536 hiljada odnose se na ispravke vrijednosti kreditnih plasmana u fazi 1 (2022: KM 1.378 hiljada).

Na dan 31. decembra 2023. godine odložena poreska sredstva u iznosu KM 746 hiljada odnose se na privremene razlike između poreske osnovice sredstava kod obračuna troška amortizacije priznatog u poreskom bilansu i u finansijskom izvještaju Banke (2022: KM 753 hiljada).

Odložena poreska sredstva nastala po osnovu vrednovanja HOV po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat obračunata su direktno u kapitalu i na dan 31. decembar 2023. godine iznose KM 939 hiljada (2022: KM 415 hiljada).

Na dan 31. decembar 2023. godine odložena poreska sredstva obračunata na obaveze za buduće isplate po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada iznose KM 62 hiljade (2022: KM 53 hiljade).

Promjene na odloženim porezima kroz bilans uspjeha	Godina završena 31. decembra	
	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Dobit/(gubitak) po osnovu promjene odloženih poreza za amortizaciju na osnovnim sredstvima	(46)	(36)
Dobit/(gubitak) po osnovu promjene odloženih poreza za otpremnine i jubilarne nagrade	9	(72)
Dobit/(gubitak) po osnovu promjena odloženih poreskih sredstava/obaveza za HOV vrednovanje po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	(55)	(16)
Dobit/(gubitak) po osnovu promjena odloženih poreskih sredstava/obaveza za kredite	159	240
	67	116

Promjene na odloženim porezima koje su knjižene u okviru ostalog rezultata

	Godina završena 31. decembra	
	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Prihod po osnovu usklađivanja fer vrijednosti finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	600	589
Dobitak po osnovu povećanja odloženih poreskih sredstava po osnovu revalorizacije osnovnih sredstava	3	3
	603	592

15. ZARADA PO AKCIJI

Banka izračunava i objavljuje zarade po akciji u skladu sa MRS 33. Osnovne zarade po akciji izračunavaju se dijeljenjem dobiti koja pripada akcionarima Banke i ponderisanim prosječnim brojem redovnih akcija za period.

	Godina završena 31. decembra	
	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Dobit Banke	49.185	37.447
Ponderisani broj akcija	62.003	62.003
Osnovna zarada po akciji	<u>0,79</u>	<u>0,60</u>

16. NOVČANA SREDSTVA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE BIH

	31.12.2023.	31.12.2022.
Novčana sredstva – efektivna		
u KM	63.141	49.209
u stranoj valuti	10.917	9.470
Sredstva kod Centralne banke iznad obavezne rezerve	54.798	93.671
Ukupno	<u>128.856</u>	<u>152.350</u>
Ispravka vrijednosti (Napomena 4.2)	(234)	(263)
Ukupno neto	<u>128.622</u>	<u>152.086</u>

U skladu sa Odlukom Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH), od 1. januara 2023. godine za sredstva obavezne rezerve po osnovu osnovice u domaćoj valuti KM – komercijalnim bankama se obračunava i isplaćuje naknada po stopi od 0,25% godišnje, a na sredstva obavezne rezerve po osnovu osnovice u stranim valutama i u domaćoj valuti s valutnom klauzulom – obračunava se i isplaćuje naknada po stopi od 0,10% godišnje, dok se za sredstva iznad obavezne rezerve naknada ne obračunava.

Odlukom CBBiH, od 1. jula 2023. godine povećane su naknade koje se plaćaju bankama, i to za sredstva obavezne rezerve po osnovu osnovice u domaćoj valuti KM obračunava se i isplaćuje naknada po stopi od 0,50% godišnje, a na sredstva obavezne rezerve po osnovu osnovice u stranim valutama i u domaćoj valuti s valutnom klauzulom – obračunava se i isplaćuje naknada po stopi od 0,30% godišnje, dok se za sredstva iznad obavezne rezerve naknada i dalje ne obračunava.

17. KREDITI I PLASMANI BANKAMA – EKVIVALENTI GOTOVINE

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Nostro računi kod domaćih banaka		
Unicredit Banka a.d. Banja Luka	-	212
Nostro računi kod inostranih banaka		
Raifeisen Bank International AG Wien	4.216	489
Nova Ljubljanska Banka d.d. Ljubljana (Napomena 31)	11.415	20.534
Unicredit Bank Austria AG Wien	422	7.755
Commerzbank AG Frankfurt am Main	17.130	8.798
Deutsche Bank AG Frankfurt am Main	2.022	6.567
NLB Komercijalna Banka a.d. Beograd (Napomena 31)	567	985
NLB Banka a.d. Podgorica (Napomena 31)	155	155
Deutsche Bank Trust Company Americas New York	1.003	991
Unicredit Bank AG Munich	574	10.873
Ispravka vrijednosti (Napomena 4.2)	(41)	(63)
Ukupno nostro računi	<u>37.463</u>	<u>57.296</u>
Plasmani kod inostranih banaka		
SMBC Bank International LTD London	39.284	33.268
Deutsche Bank AG Frankfurt am Main	27.428	-
Bayerische Landesbank Meunchen	29.343	-
Unicredit Bank Austria AG Wien	39.131	-
Reverse repo poslovi (Nova Ljubljanska Banka d.d. Ljubljana)	-	25.427
Ostala potraživanja	122	112
Ispravka vrijednosti (Napomena 4.2)	(135)	(33)
Ukupno plasmani kod banaka	<u>135.173</u>	<u>58.774</u>
	<u>172.636</u>	<u>116.070</u>

U navedenoj tabeli iznosi plasmana bankama uvećani su za iznos obračunate kamate.

Na dan 31. decembar 2023. godine kod domaćih banaka nije bilo izloženosti po osnovu oročenja.

Na dan 31. decembar 2023. godine, iznos od KM 135.173 hiljada predstavlja neto plasmane kod banaka.

Plasmani koji su zaključen sa ino-bankama po osnovu Money Market transakcija:

- Plasman prema SMBC Bank International LTD u iznosu od EUR 18.000 hiljada na period od 5 dana (29. decembar 2023.-03. januar 2024.) po kamatnoj stopi od 3,85% p.a. i USD 2.300 hiljada na period od 6 dana (29. decembar 2023.-04. januar 2024.) po kamatnoj stopi od 5,20% p.a.
- Plasman prema Deutsche Bank AG Frankfurt am Main u iznosu od EUR 14.000 hiljada na period od 2 mjeseca (15. decembar 2023.-15.02.2024.) po kamatnoj stopi od 3,75% p.a.
- Plasman prema Bayerische Landesbank Muenchen u iznosu od EUR 5.000 hiljada na period od 5 dana (29. decembar 2023.-03. januar 2024.) po kamatnoj stopi od 2,50% p.a. i EUR 10.000 hiljada na period od 6 dana (28. decembar 2023.-03. januar 2024.) po kamatnoj stopi od 3,0%
- Plasman prema Unicredit Bank Austria AG Wien u iznosu od EUR 20.000 hiljada na period od 7 dana (27. decembar 2023.-03. januar 2024.) po kamatnoj stopi od 3,30% p.a.

18. KREDITI I PLASMANI KOMITENTIMA

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Kreditni do jedne godine:		
u KM	135.556	144.075
u stranoj valuti	3.494	2.713
	<u>139.050</u>	<u>146.788</u>
Kreditni preko jedne godine:		
u KM	774.271	705.934
u stranoj valuti	4.137	4.483
	<u>778.408</u>	<u>710.417</u>
Tekuća dospjeća dugoročnih kredita:		
u KM	208.218	199.022
u stranoj valuti	347	376
	<u>208.565</u>	<u>199.398</u>
Ukupno	<u>1.126.023</u>	<u>1.056.620</u>
Ispravka vrijednosti (napomena 4.2)	(35.659)	(32.800)
Ukupno neto	<u>1.090.364</u>	<u>1.023.803</u>

Pravna lica

Kreditni do jedne godine u toku 2023. godine su odobravani preduzećima sa sjedištem u zemlji, u svrhu finansiranja obrtnog kapitala u oblasti trgovine, industrije, građevinarstva i poljoprivrede. Ovi kreditni su obično po kamatnoj stopi koja se kretala od 2,05% do 6,80% godišnje, zavisno od tržišnog segmenta klijenta i ponuđenog obezbjeđenja.

Kreditni preko jedne godine u KM odobravani su domaćim pravnim licima za investicije i trajna obrtna sredstva na period do 10 godina, kao i državi i zajednicama lokalne samouprave za refinansiranje duga i kapitalne projekte. Kamatna stopa se kretala u rasponu od 3,0% do 6,80% godišnje, fiksna kamatna stopa. Sa klijentima je ugovarana promjenljiva kamatna stopa vezana za 6 M Euribor.

Preduzetnici

Kreditni preduzetnicima odobravani su najvećim dijelom iz sredstava Banke. Kratkoročni kreditni odobravani su za obrtna sredstva sa kamatnom stopom od 3,59% do 7,00% godišnje.

Dugoročni kreditni su odobravani sa maksimalnim rokom do 10 godina dok se kamata obračunavala po kamatnoj stopi od 3,30% do 7,00% godišnje. Sa klijentima je ugovarana fiksna kamatna stopa.

Stanovništvo

U toku 2023. godine Banka je odobravala kredite stanovništvu i to:

- Gotovinski kreditni (zaposleni, penzioneri, studenti),
- Stambeni kreditni,
- Kreditni za razvoj poljoprivrede,
- Kreditni za investiciona ulaganja,
- Dozvoljeno prekoračenje,
- Kreditne kartice.

18. KREDITI I PLASMANI KOMITENTIMA (nastavak)

U 2023. godini, najviše su se odobrivali gotovinski krediti. Krediti su se odobrivali po kamatnoj stopi koja se kretala od 2,50% (kreditni obezbjeđeni depozitom) do 7,50% godišnje.

Stambeni krediti iz sredstava Banke su odobravani sa rokom otplate do 25 godina. Značajno učešće u portfoliju imaju krediti iz sredstava Investiciono razvojne Banke Republike Srpske koji se odobravaju po fiksnoj kamatnoj stopi.

Stambeni krediti iz sredstava Banke ugovarani su po fiksnoj kamatnoj stopi i kamatnoj stopi koji je za određeni period fiksna, a nakon toga promjenljiva. Zbog značajne promjene vrijednosti 12 m Euribora, promjenljiva kamatna stopa nije ugovarana u 2023. godini i ako je Banka ima u ponudi.

Fiksna kamatna stopa je odobravana u rasponu od 3,00% do 5,49% godišnje. Krediti sa kombinacijom fiksne i promjenljive kamatne stope odobravani su po kamatnim stopama od 3,85% do 4,70% za fiksni period, odnosno od 2,80% do 3,60% (marža) za period važenja promjenljive kamatne stope.

Stambeni krediti iz sredstava Investiciono Razvojne Banke Republike Srpske su odobravani sa rokom otplate do 25 godina uz fiksnu kamatnu stopu od 2,65% do 3,85% godišnje.

Manje učešće u kreditnom portfoliju stanovništva imaju krediti za ostale namjene: krediti za investiciona ulaganja i krediti za poljoprivredu.

Nešto veća kamatna stopa je kod dozvoljenog prekoračenja (11,90% godišnje) i kreditnih kartica (13,90% godišnje).

Koncentracija ukupno plasiranih kredita komitentima od strane Banke značajna je kod sljedećih djelatnosti:

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Stanovništvo	638.392	563.174
Trgovina	130.083	125.820
Industrija	95.137	91.850
Vlada i vladine institucije	90.524	104.306
Uslužne djelatnosti	79.331	76.123
Građevinarstvo	47.488	39.015
Poljoprivreda i prehrambena industrija	23.063	27.768
Saobraćaj	17.522	23.667
Ostalo	4.483	4.860
Ukupno	<u>1.126.023</u>	<u>1.056.583</u>
Ispravka vrijednosti	<u>(35.659)</u>	<u>(32.780)</u>
Ukupno neto	<u>1.090.364</u>	<u>1.023.803</u>

Geografska koncentracija plasiranih kredita komitentima od strane Banke obuhvata uglavnom komitente sa sjedištem na području Republike Srpske i Brčko distrikta.

19.a HARTIJE OD VRIJEDNOSTI PO AMORTIZOVANOM TROŠKU

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku		
Obveznice Ministarstva finansija Republike Srpske	63.947	7.091
Ispravke vrijednosti (napomena 4.2)	<u>(77)</u>	<u>(7)</u>
	<u>63.869</u>	<u>7.084</u>

19.b HARTIJE OD VRIJEDNOSTI PO AMORTIZOVANOM TROŠKU (nastavak)

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat		
Obveznice i trezorski zapisi Ministarstva finansija Republike Srpske	166.299	203.773
Obveznice Republike Slovenije	19.262	9.595
Obveznice Opštine Modriča	1.254	1.590
Obveznice Opštine Kozarska Dubica	111	324
Obveznice Opštine Kotor Varoš	2.153	2.656
Obveznice Grada Banja Luka	880	1.495
Obveznice Investiciono Razvojne banke Republike Srpske	8.392	11.068
Obveznice i trezorski zapisi Francuska*	21.358	23.362
Obveznice i trezorski zapisi Irska*	4.010	4.042
Obveznice i trezorski zapisi Finska*	30.609	38.789
Trezorski zapisi Sjedinjene Američke Države*	13.731	12.645
Obveznice MH ERS ZP Elektrodistribucija a.d. Pale	4.852	5.061
Trezorski zapisi Švajcarska*	-	3.568
Trezorski zapisi Njemačka*	29.136	38.885
Trezorski zapisi Belgija*	23.271	28.781
Trezorski zapisi Holandija*	16.484	25.373
Trezorski zapisi Austrija*	10.733	28.255
Akcije SWIFT Telecommunication	106	100
Akcije Centralni registar hartija od vrijednosti Republike Srpske	164	164
	<u>352.805</u>	<u>439.526</u>

*Dio HOV je kupljen na sekundarnom tržištu sa rokom dospijeca do godinu dana, Inicijalno, mogu biti emitovane kao dugoročne HOV.

U navedenoj tabeli dužničke hartije od vrijednosti su prikazane zajedno sa obračunatom kamatom.

20. KRETANJE REZERVI PO OSNOVU FER VREDNOVANJA I ISPRAVKI VRIJEDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPAN REZULTAT

Efekat vrednovanja hartija od vrijednosti koje se vrednuju kroz ostali ukupan rezultat knjižen je u ukupnom neto iznosu KM 4.906 hiljada (2022: KM 5.152 hiljade).

Efekat ukidanja ispravke vrijednosti u 2023. godini knjižen je u bilansu uspjeha u ukupnom iznosu od KM 547 hiljada i u kapitalu umanjeno za odloženi porez u iznosu od KM 55 hiljada (2022: KM 162 hiljada formiranje ispravke vrijednosti umanjeno za odloženi porez KM 16 hiljada).

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Početno stanje 01. januar	(1.503)	3.795
Efeki vrednovanja	(5.451)	(5.725)
Promjene na odloženim porezima	545	573
Efeki ispravki vrijednosti	(547)	(162)
Promjene na odloženim porezima	55	16
Stanje 31. decembar	<u>(6.901)</u>	<u>(1.503)</u>

Od ukupne vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat od KM 352.805 hiljada iznos od KM 352.694 hiljada odnosi se na fazu da, a iznos od KM 111 hiljada odnosi se na Fazu 2.

NLB BANKA A.D. BANJA LUKA
NAPOMENE UZ FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023.
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)

21.a NEKRETNINE I OPREMA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE, NETO

Knjigovodstvena vrijednost	Zemljište po fer vrijednosti	Građevinski objekti po fer vrijednosti	Oprema	Investicije u toku	Ukupno nekretnine i oprema	Investicione nekretnine po fer vrijednosti	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Nematerijalna ulaganja
Stanje na dan 01.01.2022.	75	39.233	15.463	-	54.771	322	26	11.185
Povećanje po osnovu nabavki	-	-	-	5.014	5.014	-	933	-
Prenosi sa investicija u toku	-	2.153	2.645	(4.798)	-	-	(138)	138
Prenosi sa/u - investicione nekretnine	-	(60)	-	-	(60)	25	-	-
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(2.069)	-	(2.069)	-	-	(12)
Reklafikacija na AVR*	-	-	-	-	-	-	-	(1.003)
Stanje na dan 31.12.2022.	75	41.326	16.039	216	57.656	347	821	10.308
Stanje na dan 01.01.2023.	75	41.326	16.039	216	57.656	347	821	10.308
Povećanje po osnovu nabavki	-	-	-	6.390	6.390	-	933	-
Prenosi sa investicija u toku	-	2.867	3.097	(5.964)	-	-	(1.558)	1.558
Otuđenja i rashodovanja	-	(364)	(2.168)	-	(2.532)	-	-	(3.072)
Stanje na dan 31.12.2023.	75	43.829	16.968	642	61.514	347	196	8.794
Ispravke vrijednosti i obezvrijeđenje								
Stanje na dan 01.01.2022.	-	13.409	11.325	-	24.734	-	-	7.919
Amortizacija	-	848	1.191	-	2.039	-	-	803
Prenosi - investicione nekretnine	-	(35)	-	-	(35)	-	-	-
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(1.994)	-	(1.994)	-	-	(13)
Reklasifikacija na AVR*	-	-	-	-	-	-	-	(111)
Efekat procjene	-	18	-	-	18	-	-	-
Stanje na dan 31.12.2022.	-	14.240	10.522	-	24.762	-	-	8.598
Stanje na dan 01.01.2023.	-	14.240	10.522	-	24.762	-	-	8.598
Amortizacija	-	876	1.504	-	2.380	-	-	724
Otuđenja i rashodovanja	-	(301)	(2.080)	-	(2.381)	-	-	(3.072)
Efekat procjene	-	91	-	-	91	-	-	-
Stanje na dan 31.12.2023.	-	14.906	9.946	-	24.852	-	-	6.250
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2022.*	75	27.086	5.517	216	32.894	347	821	1.710
Neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2023.	75	28.923	7.022	642	36.662	347	196	2.544

21.a NEKRETNINE I OPREMA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE, NETO (nastavak)

Reklasifikacija – Banka je u toku 2022. godine reklasifikovala unapred plaćeni zakup ulaganja u licence sa nematerijalne imovine na unaprijed plaćene troškove u iznosu od KM 1.003 hiljada KM i reklasifikovala troškove amortizacije u iznos od 111 hiljada KM u skladu sa računovodstvenim politikama.

Kretanje sredstava uzetih u zakup je predstavljeno ispod u Napomeni 21.b.

Dati avansi za osnovna sredstva na dan 31. decembra 2023. godine iznose KM 8 hiljada (31. decembar 2022. godine: KM 261 hiljada).

Povećanje investicija i nematerijalnih ulaganja u 2023. godini ukupne vrijednosti od KM 7.324 hiljada predstavlja ulaganja u opremu KM 3.559 hiljada (automobili KM 790 hiljada, sistemi tehničke zaštite KM 171 hiljada, računari KM 144 hiljada, bankomati KM 91 hiljada, switch, ruteri i serveri KM 453 hiljada, oprema za deponovanje i brojanje novca KM 1.484 hiljada, namještaj KM 426 hiljada) i ulaganja u nematerijalna sredstva KM 934 hiljada.

Pored ulaganja u opremu izvršena su i ulaganja u adaptaciju poslovnih prostora u iznosu KM 2.830 hiljada (Centrala, Brčko, Bijeljina, Doboj, Prijedor, Pale, Foča, Modriča, Trebinje, Gradiška i Zvornik).

Ukupna vrijednost osnovnih sredstava koja su u potpunosti amortizovana, a koja su još u upotrebi iznosi KM 6.805 hiljada (31. decembar 2022: KM 8.163 hiljada), a nematerijalna ulaganja KM 4.410 hiljada (31. decembar 2022: KM 6.764 hiljada).

Banka svakih 3 do 5 godina vrši vrednovanje osnovnih sredstava po fer vrijednosti. Banka je izvršila vrednovanje građevinskih objekata i investicionih nekretnina od strane nezavisnog procjenitelja sa stanjem na dan 30. novembar 2021. godine, a sa stanjem na dan 30. novembra 2023. godine iste testirala na obezvrjeđenje. Obezvrjeđenje osnovnih sredstava utvrđeno od strane komisije je proknjiženo u iznosu od KM 91 hiljada.

Investicione nekretnine čine više komercijalnih nekretnina koje se daju u najam trećim licima. Investicione nekretnine vode se po fer vrijednosti. Fer vrijednost je određena od strane ovlaštenih procjenitelja na dan 31. decembra 2023. Efekti procjene za 2023. godine nisu značajni, te su procijenjene vrijednosti približne knjigovodstvenim vrijednostima. Uprava smatra da su investicione nekretnine na datum izvještavanja iskazane po njihovoj nadoknadivoj vrijednosti.

21.b NEKRETNINE I OPREMA - PRAVO KORIŠTENJAZAKUPI

Banka ima obaveze koje proizilaze iz 42 ugovora o poslovnom zakupu. Ugovori koji se odnose na poslovni zakup za poslovnice Banke kao i za najam POS terminala priznati su u skladu sa MSFI 16. Dio zakupljenih poslovnih prostora, iznajmljeni prostori za ugradnju bankomata i zakup štampača ne ispunjavaju uslove da budu priznati po MSFI 16 i prikazani su u bilansu uspjeha kao trošak zakupa.

Na osnovu računovodstvene politike za priznavanje zakupa opisane u napomeni 3.11 Banka je priznala sredstva po osnovu zakupa.

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Pravo korištenja sredstava		
Nekretnine	1.152	529
Oprema	776	562
Ukupno	<u>1.928</u>	<u>1.091</u>

Povećanje prava korištenja u toku 2023. godine iznosilo je bruto KM 638 hiljada.

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Amortizacija prava korištenja sredstava		
Nekretnine	198	262
Oprema	191	293
Ukupno	<u>389</u>	<u>555</u>

Navedeni iznosi prikazani su u okviru pozicije Troškovi amortizacije.

21.b NEKRETNINE I OPREMA (PRAVO KORIŠTENJA\ZAKUPI) (nastavak)
Ostali rashodi po osnovu zakupa

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Rashodi kamata po osnovu MSFI 16 (Napomena 5b)	51	30
Rashodi za kratkoročne zakupe (Napomena 11)	15	6
Rashodi za zakupe malih vrijednosti koji nisu prikazani u kratkoročnim zakupima (Napomena 11)	257	272
Rashodi za PDV po osnovu zakupa koji su tretirani po MSFI 16	46	44
Ukupno	<u>369</u>	<u>352</u>

Ukupna plaćanja po osnovu zakupa u 2023. godini iznosila su KM 537 hiljada (2022: KM 659 hiljada). Rashodi za kratkoročne zakupe i zakupe malih vrijednosti uključeni su u bilansu uspjeha u poziciji Administrativni i opšti troškovi poslovanja, a rashodi za PDV po osnovu zakupa koji su tretirani po MSFI 16 u poziciji Ostali rashodi – Indirektni porezi.

Buduća minimalna plaćanja zakupnine na osnovu poslovnih zakupa koji ne ispunjavaju uslove da budu priznati priznatih u skladu sa MSFI 16 u 2023. i 2022. godini prikazana su u sljedećoj tabeli:

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Zakup nekretnina		
Do 1 godine	121	83
Od 1 do 5 godina	309	167
Zakup pokretne imovine		
Do 1 godine	197	207
Od 1 do 5 godina	792	830
Ukupno	<u>1.419</u>	<u>1.287</u>

Banka takođe ima potraživanja koja proizilaze iz 12 ugovora o zakupu poslovnih prostora. Budući prihodi po osnovu zakupnina po navedenim ugovorima prikazani su u sljedećoj tabeli:

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Po osnovu nekretnina		
Do 1 godine	19	20
Od 1 do 2 godine	8	16
Od 2 do 3 godina	5	8
Od 3 do 4 godine	5	5
Od 4 do 5 godina	5	5
Preko 5 godina	5	5
Ukupno	<u>47</u>	<u>59</u>

Banka je u toku 2022. godine ostvarila prihod po osnovu zakupa u iznosu od KM 22 hiljada.

22. OSTALA AKTIVA

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Potraživanja od korisnika kartica	4.728	5.140
Aktivna vremenska razgraničenja-unaprijed plaćeni rashodi	1.069	921
Potraživanja za naknade i provizije	890	811
Zalihe materijala	167	174
Dati avansi	51	92
Materijalne vrijednosti primljene u procesu naplate potraživanja	-	26
Ostala potraživanja	1.183	1.080
	<u>8.088</u>	<u>8.244</u>
Ispravka vrijednosti	(1.017)	(1.044)
	<u>7.071</u>	<u>7.200</u>

22. OSTALA AKTIVA (nastavak)

Potraživanja od korisnika kartica obuhvataju potraživanja po osnovu kartičnih transakcija u zemlji i inostranstvu na dan 31. decembra 2022. godine od Visa i MasterCard.

Ostala potraživanja obuhvataju potraživanja po osnovu prodaje SMA, potraživanja za refundaciju bolovanja, potraživanja za sudske takse od klijenata po osnovu tužbi i drugo.

23. STALNA SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Stanje na dan 01. januara	206	206
Povećanja u toku godine	26	-
Prodaja u toku godine	(106)	(1)
Prenos iz vanbilansa	-	1
	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra	126	206
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Sredstva namjenjena prodaji obuhvataju dva poslovna prostora Banke koji se više ne koriste za obavljanje djelatnosti u ukupnom iznosu od KM 126 hiljada.

Banka je na kraju poslovne godine izvršila procjenu vrijednosti nepokretnosti i uskladila knjigovodstvenu vrijednost sa tržišnom.

24. DEPOZITI BANAKA

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Depoziti po viđenju u KM		
MF Banka a.d. Banja Luka	571	715
Banka Poštanska Štedionica a.d. Banja Luka	343	113
Nova Ljubljanska Banka d.d. Ljubljana	89	1.718
NLB banka d.d. Sarajevo	30	30
NLB Banka a.d. Banja Luka - biznis kartice za zaposlene	21	19
Depoziti po viđenju u stranoj valuti		
NLB banka a.d. Skopje	347	582
MF banka a.d. Banja Luka	301	189
NLB banka a.d. Podgorica	28	81
NLB banka d.d. Sarajevo	2	2
NLB Komercijalna banka a.d. Beograd	714	436
Unicredit bank a.d. Banja Luka	29	159
Kratkoročni depoziti u stranoj valuti		
Nova Ljubljanska Banka d.d. Ljubljana	-	51.007
Dugoročni depoziti u stranoj valuti		
MF Banka a.d. Banja Luka	354	367
NLB banka d.d. Sarajevo	445	462
	<hr/>	<hr/>
	3.274	55.880
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

25. DEPOZITI KOMITENATA

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Depoziti po viđenju u KM		
Preduzeća	315.475	287.386
Državne organizacije	90.559	115.118
Strana lica (stanovništvo)	4.611	4.580
Stanovništvo	614.126	561.607
Osiguravajuća društva	3.283	3.100
Druge finansijske institucije	10.244	7.189
Depoziti po viđenju u stranoj valuti		
Preduzeća	81.129	61.225
Državne organizacije	2.513	1.942
Strana lica (stanovništvo)	2.637	1.938
Stanovništvo	262.441	248.632
Druge finansijske institucije	4.073	263
Kratkoročni depoziti u KM		
Preduzeća	-	2.787
Druge finansijske institucije	-	500
Stanovništvo	1.450	2.641
Kratkoročni depoziti u stranoj valuti		
Stanovništvo	1.423	6.167
Preduzeća	-	2.162
Dugoročni depoziti u KM		
Preduzeća	15.675	17.376
Državne organizacije	833	1.333
Stanovništvo	75.573	65.748
Druge finansijske institucije	1.462	1.458
Dugoročni depoziti u stranoj valuti		
Preduzeća	8.435	7.162
Stanovništvo	147.260	155.432
Druge finansijske institucije	1.332	2.400
	<u>1.644.534</u>	<u>1.558.146</u>

U 2023. godini nastavljen je rast ukupnih depozita komitenata, fizičkih i pravnih lica, osim u segmentu Državne organizacije. Posebno je zabilježen rast depozita po viđenju u odnosu na oročene depozite. Tokom 2023. godine nastavljen je trend smanjenja ukupno oročenih depozita, značajnije na kratkoročnoj ročnosti dok su se dugoročni depoziti zadržali skoro na istom nivou.

Tržište Republike Srpske je tokom 2023. godine evidentiralo značajnije povećanje kamatnih stopa za oročena sredstva čemu je najviše doprinijelo rast referentne kamatne stope Evropske Centralne Banke, ali i potreba domaćih banaka za dodatnim izvorima finansiranja. U odnosu na prethodnu godinu, osjetan je pad depozita segmenta Državne organizacije, kako u NLB Banci tako i na cjelokupnom tržištup.

U 2023. godini Banka nije obračunavala kamatu na depozite po viđenju fizičkih i pravnih lica, niti je mijenjala redovne kamatne stope na depozite.

26. OBAVEZE PO UZETIM KREDITIMA

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Obaveze po dugoročnim kreditima u KM		
Investiciono Razvojna Banka RS	126.050	109.193
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS	10.017	9.667
Ukupne obaveze	<u>136.067</u>	<u>118.860</u>

Obaveze po uzetim kreditima prikazane u tabeli uključuju i obaveze za obračunate razgraničene kamate.

26. OBAVEZE PO UZETIM KREDITIMA (nastavak)

Najznačajnije obaveze po uzetim dugoročnim kreditima u domaćoj valuti na dan 31. decembar 2023. godine odnose se na:

- primljena sredstva od Investiciono-razvojne banke Republike Srpske u iznosu KM 126.050 hiljada, odobrena na osnovu Okvirnog ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji. U okviru navedenog Ugovora, odobreno je i plasirano šest kreditnih linija, po kamatnim stopama od 0,80% do 1,80% godišnje, sa rokom dospeljeća do maksimalno 25 godina.
- dugoročni krediti uzeti od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske - linije za poljoprivredu (0,00% - 0,75%) i šumarstvo (1,50%), koje na 31. decembar 2023. godine iznose KM 10.017 hiljada, sa rokom dospeljeća do 7 godina.

27. SUBORDINIRANI DUG

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Nova Ljubljanska Banka d.d. Ljubljana (napomena 31)	20.016	8.036
Ukupne obaveze	<u>20.016</u>	<u>8.036</u>

U 2018. godini Banka je realizovala subordinirani kredit od Nove Ljubljanske Banke d.d. Ljubljana u iznosu od 4 miliona EUR, po ugovorenoj kamatnoj stopi 6M EURIBOR + 5,25% na rok od 10 godina.

Banka je tokom 2023. godine realizovala dodatni subordinirani kredit od Nove Ljubljanske Banke d.d. Ljubljana u iznosu od 6 miliona EUR, po kamatnoj stopi 5Y IRS + 9,43% takođe na rok od 10 godina.

Stanje na dan 31. decembar 2023. godine po osnovu subordiniranih kredita iznosi KM 20.016 hiljada. zajedno sa obračunatim razgraničenim naknadama i kamatama.

28. OSTALE OBAVEZE

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Obaveze u KM		
Obaveza prema dobavljačima	476	285
Obaveze za dividende	26	25
Obaveze za deponovane osnivačke uloge i kupovinu akcija	772	155
Pasivna vremenska razgaraničenja – ostali rashodi	2.035	2.640
Pasivna vremenska razgraničenja (naknade po kreditima i garancijama)	193	591
Ugašeni i neaktivni računi	1.465	1.336
Finansijske obaveze zakup	1.947	1.510
Obaveze prema povezanim licima	51	1
Ostale obaveze	3.380	889
Obaveze u stranoj valuti		
Obaveze za blokiranje, ugašene i neaktivne račune	326	256
Obaveze prema dobavljačima	81	239
Obaveze prema povezanim licima	395	326
Ostale obaveze	1.732	1.788
	<u>12.879</u>	<u>10.041</u>

Obaveze za deponovane osnivačke uloge i kupovinu akcija se odnose na depozite položene od strane pravnih lica (klijenata Banke) u cilju kupovine hartija od vrednosti ili učešća u drugim pravnim licima. Ovi depoziti su položeni na račune Banke prije momenta plaćanja (sticanja učešća odnosno akcija) u skladu sa lokalnom regulativom. Ovi depoziti se klasifikuju kao ostale obaveze u skladu sa važećim kontnim okvirom.

28. OSTALE OBAVEZE (nastavak)

Pasivna vremenska razgraničenja (ostali rashodi uglavnom se odnose na razgraničene rashode tekućeg perioda kao i na razgraničene troškove po osnovu odgođenih varijabilnih zarada za zaposlene koje su knjižene na teret 2023. godine i za koje do datuma bilansa nije donešena Odluka nadležnih organa o dodjeli.

Finansijske obaveze za zakup predstavljaju sadašnju vrijednost budućih zakupnina obračunatih u skladu sa MSFI 16.

29. REZERVISANJA

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Rezervisanje za vanbilansne stavke (Napomena 4.2.)	3.161	3.042
Rezervisanje za beneficije zaposlenih	2.300	2.194
Rezervisanje za sudske sporove	1.730	1.790
Ostala rezervisanja	266	366
	<u>7.457</u>	<u>7.392</u>

Rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju formirana su na bazi izvještaja nezavisnog aktuara i ista su iskazana u iznosu sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata. Prilikom utvrđivanja sadašnje vrijednosti očekivanih odliva korišćena je diskontna stopa od 8% godišnje.

Rezervisanje je utvrđeno na osnovu važećeg Kolektivnog ugovora Banke i pretpostavke prosječnog rasta zarada po stopi od 6,3 % godišnje tokom cjelokupnog perioda za koji se rezervišu sredstva.

a) Kretanja na računima rezervisanja za beneficije zaposlenih
Otpremnine i jubilarne nagrade

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Početno stanje 1. januar	527	1.244
Rezervisanja u toku godine za otpremnine i jubilarne nagrade	90	(2)
Aktuarski (dobici) i gubici	171	(302)
Isplate u toku godine na rezervacijama za otpremnine i jubilarne nagrade	(183)	(436)
Trošak kamata (napomena 5.b)	47	23
Krajnje stanje 31. decembar	652	527

Godišnji odmori

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Početno stanje 1. januar	580	535
Promjene rezervisanja u toku godine	69	45
Krajnje stanje 31. decembar	649	580

Varijabilne naknade i stimulativne otpremnine

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Početno stanje 1. januar	1.087	923
Povećanje rezervacija za varijabilne naknade	822	1.144
Isplate u toku godine iz formiranih rezervisanja	(695)	(1.020)
Rezervacije za stimulativne otpremnine	12	99
Isplate stimulativnih otpremnina	(227)	(59)
Krajnje stanje 31. decembar	999	1.087

29. REZERVISANJA (nastavak)

b) Kretanja na računima rezervisanja po sudskim sporovima

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Početno stanje 01. januar	1.790	2.320
Isplate iz rezervisanja	52	(4)
Ukidanje rezervisanja za sudske sporove (Napomena 13b)	<u>(112)</u>	<u>(526)</u>
Krajnje stanje 31. decembar	<u>1.730</u>	<u>1.790</u>

c) Vanbilansna rezervisanja

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Početno stanje 01. januar	3.041	2.705
Neto (dobici)/gubici rezervisanja u toku godine (Napomena 13a)	<u>120</u>	<u>337</u>
Krajnje stanje 31. decembar	<u>3.161</u>	<u>3.042</u>

30. AKCIONARSKI KAPITAL

Akcionarski kapital Banke formiran je inicijalnim ulogom akcionara i narednim emisijama novih akcija, Akcionari imaju pravo upravljanja Bankom, kao i da učestvuju u raspodeli dobiti.

Sve izdate akcije (62.003) su u celosti naplaćene i u toku 2023. godine nije bilo promjena. Banka nije izdavala preferencijalne akcije.

Vlasnička struktura akcionarskog kapitala Banke na dan 31. decembra 2023. i na dan 31. decembra 2022. godine je sljedeća:

	<u>31.12.2023.</u>		<u>31.12.2022.</u>	
	<u>Iznos</u>	<u>Udio %</u>	<u>Iznos</u>	<u>Udio %</u>
Strana lica				
NLB d.d. Ljubljana	61.912	99.85	61.912	99.85
Strana fizička lica	4	0.01	4	0.01
Domaća lica				
Privatna preduzeća	16	0.03	16	0.03
Fizička lica	<u>71</u>	<u>0.11</u>	<u>71</u>	<u>0.11</u>
	<u>62.003</u>	<u>100</u>	<u>62.003</u>	<u>100</u>

31. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Većinski vlasnik Banke na dan 31. decembar 2023. godine je NLB d.d. Ljubljana koja je vlasnik 99,85% akcija sa pravom glasa.

Banka obavlja transakcije sa povezanim licima u toku svog redovnog poslovanja. Transakcije uključuju plasmane, depozite, obaveze po kreditima i subordinisanom dugu. Po tom osnovu Banka ostvaruje prihode i rashode koji se evidentiraju u bilansu uspjeha.

Sve transakcije sa povezanim licima tokom 2023. i 2022. godine izvršene su po principu "van dohvata ruke".

NLB BANKA A.D. BANJA LUKA
NAPOMENE UZ FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023.
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)

31. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Plasmani povezanim pravnim licima uključuju Sredstva kod drugih banaka, depozite, obaveze po osnovu subordinisanog duga i ostale obaveze,

Ukupan obim transakcija sa povezanim licima na dan 31. decembar 2023. godine i 31. decembar 2022. godine i ostvareni prihodi i rashodi prikazani su u sljedećoj tabeli:

Transakcije	Novčana sredstva, plasmani, HOV i ostala potraživanja		Depoziti i ostale obaveze		Suborinirani dug		Prihodi od kamata		Rashodi od kamata		Prihodi od naknada i ostalo		Rashodi naknada i ostalo		Potencijalne i ugovorene obaveze	
	31.12. 2023.	31.12. 2022.	31.12. 2023.	31.12. 2022.	31.12. 2023.	31.12. 2022.	31.12. 2023.	31.12. 2022.	31.12. 2023.	31.12. 2022.	31.12. 2023.	31.12. 2022.	31.12. 2023.	31.12. 2022.	31.12. 2023.	31.12. 2022.
NLB d.d. Ljubljana	11.415	45.961	300	52.880	20.016	8.036	908	85	1.665	658	3	4	174	292		
NLB Banka AD, Skoplje	-	-	369	604	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
NLB Banka AD, Podgorica	155	155	28	81	-	-	-	-	-	-	14	16	-	-	-	-
NLB Banka a.d. Beograd	567	985	714	436	-	-	-	-	-	-	46	41	7	8	-	-
NLB Banka dd Sarajevo	-	-	447	462	-	-	5	-	-	-	1	1	-	-	19.558	19.558
NLB DigIT d.o.o. Beograd	-	-	168	148	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
REAM d.o.o. Beograd	-	-	158	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno:	12.137	47.101	2.184	54.627	20.016	8.036	913	85	1.665	658	64	62	181	300	19.558	19.558

Tabela u nastavku prikazuje promjene u plasmanima povezanim licima tokom 2023. godine:

Plasmani	NLB dd Ljubljana	NLB Banka ad Beograd	NLB Banka ad Podgorica	Ukupno
01.01.2023.	45.961	985	155	47.101
Povrat plasmana	(34.546)	(418)	-	(34.965)
Stanje 31.12.2023.	11.415	567	155	12.136

31. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Tabela u nastavku prikazuje promjene u obavezama po osnovu depozita od povezanih lica tokom 2023. godine:

Depoziti i ostale obaveze	NLB dd Ljubljana	NLB Banka ad, Skopje	NLB Banka ad Podgorica	NLB Banka ad Beograd	NLB DigIT doo Beograd	REAM doo, Beograd	NLB Banka dd Sarajevo	Ukupno
01.01.2023.	52.880	604	81	436	148	16	462	54.627
Novi depozit	-	-	-	278	20	142	-	440
Povrat depozita	(52.580)	(235)	(53)	-	-	-	(15)	(52.883)
Stanje 31.12.2023.	300	369	28	714	168	158	447	2.184

Subordinirani dug

Krajem 2023. godine Banka ima obavezu prema NLB d.d. Ljubljana po osnovu subordinisanog duga u iznosu od KM 20.016 hiljada (31. decembar 2022.: KM 8.036 hiljada).

Obavezu čine osnovni dug u iznosu od KM 19.558 hiljada (EUR 10 miliona) (31. decembar 2022.: KM 7.823 hiljada) i obračunata kamata koja na 31. decembra 2022. godine iznosi KM 458 hiljada (31. decembra 2022.: KM 213 hiljada).

31. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Ukupna primanja članova Uprave i ključnog rukovodstva:

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Plate i ostale naknade	2.012	2.011
Porezi i doprinosi na plate i ostale naknade	1.286	1.213
Bonusi	401	429
Porezi i doprinosi na bonuse	256	275

U ukupna primanja članova Uprave i ključnog rukovodstva uključena su primanja Uprave i zaposlenih koji imaju mandatne ugovore (direktori sektora, šefovi samostalnih službi i direktori filijala).

Plate i ostale naknade obuhvataju ugovorenu platu i ostale naknade (topli obrok, regres, dopunsko osiguranje, otpremnine).

Kreditni i depoziti i prihodi i rashodi po kreditima i depozitima članova Uprave, ključnog rukovodstva i radnika Banke prikazani su u sljedećoj tabeli:

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Uprava i ključno rukovodstvo		
Kreditni (bruto)	465	512
Ispravke vrijednosti	(3)	(6)
Kamatni prihodi	21	24
Depoziti	475	505
Kamatni rashodi	2	3

32. POTENCIJALNE I UGOVORENE OBAVEZE

a. Plative i činidbene garancije i ugovorene obaveze

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Plative garancije:		
u KM	6.624	5.146
u stranoj valuti	8.662	8.706
Činidbene garancije:		
u KM	51.722	47.687
u stranoj valuti	1.662	4.230
Ugovorene obaveze po osnovu odobrenih neiskorišćenih kredita u KM	133.117	110.009
Akreditivi		
u KM	265	-
u stranoj valuti	-	-
Ostali vanbilans		
u KM	-	634
u stranoj valuti	23	-
	<u>202.075</u>	<u>176.412</u>

32. POTENCIJALNE I UGOVORENE OBAVEZE (nastavak)

a. Plative i činidbene garancije i ugovorene obaveze (nastavak)

Na dan 31. decembar 2023. godine rezervacije za potencijalne i ugovorene obaveze iznose KM 3.161 hiljada, a na dan 31. decembar 2022. godine rezervacije su iznosile KM 3.041 hiljada.

Na dan 31. decembra 2023. godine ugovorene obaveze po osnovu odobrenih, neiskorišćenih kredita obuhvataju iznos od KM 133.117 hiljada (2022: KM 110.009 hiljada), od čega se iznos od KM 42.563 hiljade (2022: KM 36.442 hiljade) odnosi na kredite odobrene stanovništvu i preduzetnicima (kreditni po tekućim računima u iznosu od KM 20.015 hiljade, krediti po kreditnim karticama u iznosu od KM 13.290 hiljada, kao i ostali krediti stanovništvu i preduzetnicima u iznosu KM 6,934 hiljade), a iznos od KM 90.554 hiljada (2022: KM 73.567 hiljada) obuhvata odobrene neiskorištene kredite privrede i javnog sektora.

Na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine nije bilo obaveza po terminskim deviznim poslovima.

b. Sudski procesi

Na dan 31. decembra 2023. godine ukupna vrijednost sudskih sporova koje Banka vodi u svojstvu tužioca iznosila je KM 14.944 hiljada (31. decembar 2022. godine: KM 22.596 hiljada) dok je vrijednost sudskih sporova koji se vode protiv Banke iznosila KM 2.292 hiljada (31. decembar 2022. godine: KM 2.529 hiljada).

Za sudske sporova koji se vode protiv banke, a za koje Banka smatra da bi mogli pasti na teret Banke, u skladu sa očekivanjima, izdvojila je rezerve po tom osnovu u iznosu od KM 1.730 hiljada (31. decembar 2022. godine: KM 1.790 hiljada).

33. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA

Izvještaji po segmentima pripremljeni su u skladu sa upravljačkim izvještajima,

Praćenje profitabilnosti pojedinih segmenata poslovanja vrši se u skladu sa Metodologijom mjerenja profitabilnosti segmenata poslovanja Banke (Napomena 3.25).

Pri mjerenju ostvarenja neto kamatnih prihoda segmenata poslovanja Banka koristi internu tansfernu cijenu baziranu na specifičnim cijenama proizvoda i usluga određene valute i ročnosti u skladu sa Metodologijom određivanja interne transferne cijene Banke koja je u skladu sa Metodologijom NLB Grupe.

Neto nekamatni prihodi segmenata predstavljaju prihode/rashode ostvarene prodajom proizvoda i usluga klijentima pojedinih segmenata, Administrativni i drugi troškovi predstavljaju direktne troškove ostvarene u pojedinom segmentu.

Neto prihodi, kao i administrativni i drugi troškovi koji ne pripadaju određenom segmentu poslovanja raspoređuju se na segmente prema ključevima za raspodjelu koji su definisani Metodologijom.

Neto rashod indirektnih otpisa kredita i rezervisanja pripada segmentu u kome je i nastao.

U narednim tabelama prikazani su bilans uspjeha i bilans stanja po segmentima na dan 31. decembar 2023. i 31. decembar 2022. godine:

Bilans uspjeha po segmentima 31. decembar 2022. godine

	Poslovanje sa pravnim licima	Poslovanje sa stanovništvom	Finansijska tržišta	Ostalo	Ukupno
Neto prihodi od kamata po internoj transfernoj cijeni	16.806	23.986	5.358	-	46.150
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija	13.462	11.866	(221)	-	25.107
Neto prihodi od kursnih razlika	1.652	1.430	347	-	3.429
Gubici od promjene vrijednosti imovine banke	-	-	-	(18)	(18)
Ostali prihodi iz poslovanja	365	479	76	-	920
Neto rashod efekata modifikacije	(10)	(79)	-	-	(89)
Rashodi/prihodi od ispravki vrijednosti i rezervisanja	70	(1.001)	166	159	(606)
Ukupni operativni rashodi	(14.511)	(15.564)	(3.919)	-	(33.994)
Porez na dobit	-	-	-	(3.452)	(3.452)
	17.834	21.117	1.807	(3.311)	37.447

33. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (nastavak)
Bilans stanja po segmentima na 31. decembar 2022. godine

Aktiva	Poslovanje sa pravnim licima	Poslovanje sa stanovništvom	Finansijska tržišta	Ostalo	Ukupno
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke BiH	-	-	152.087	-	152.087
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	169.204	-	169.204
<i>Finansijska imovina po amortizovanom trošku</i>					
Kreditima bankama	-	-	116.070	-	116.070
Kreditima komitentima	473.007	550.796	-	-	1.023.803
Dužnički finansijski instrumenti	-	-	7.084	-	7.084
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	439.526	-	439.526
Nekretnine i oprema, nematerijalna ulaganja, investicione nekretnine	-	-	-	37.124	37.124
Ostala aktiva	-	-	-	10.031	10.031
Ukupna aktiva	473.007	550.796	883.971	47.155	1.954.929
Pasiva					
<i>Finansijske obaveze po amortizovanom trošku</i>	511.402	1.046.744	182.776	18.317	1.759.239
Depoziti banaka	-	-	55.880	-	55.880
Depoziti komitenata	511.402	1.046.744	-	-	1.558.146
Obaveze po uzetim kreditima	-	-	118.860	-	118.860
Subordinirani dug	-	-	8.036	-	8.036
Rezervisanja i ostale obaveze	-	-	-	18.317	18.317
Ukupan kapital	-	-	-	195.690	195.690
Ukupna pasiva	511.402	1.046.744	182.776	214.007	1.954.929

Bilans uspjeha po segmentima 31. decembar 2023. godine

	Poslovanje sa pravnim licima	Poslovanje sa stanovništvom	Finansijska tržišta	Ostalo	Ukupno
Neto prihodi od kamata po internoj transfornoj cijeni	21.515	36.161	6.473	-	64.149
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija	11.809	15.110	(83)	-	26.836
Neto prihod od kursnih razlika	1.211	2.309	86	-	3.606
Gubici od promjene vrijednosti imovine banke	-	-	-	(91)	(91)
Ostali prihodi iz poslovanja	419	646	4	-	1.069
Neto rashod efekata modifikacije	(923)	(99)	-	-	(1.022)
Rashodi/prihodi od ispravki vrijednosti i rezervisanja	6.597	(6.733)	(95)	111	(120)
Ukupni operativni rashodi	(15.554)	(21.473)	(3.387)	-	(40.414)
Porez na dobit	-	-	-	(4.827)	(4.827)
	25.074	25.921	2.998	(4.807)	49.186

33. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (nastavak)
Bilans stanja po segmentima na 31. decembar 2023. godine

	Poslovanje sa pravnim licima	Poslovanje sa stanovništvom	Finansijska tržišta	Ostalo	Ukupno
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	-	-	128.622	-	128.622
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	179.116	-	179.116
<i>Finansijska imovina po amortizovanom trošku</i>					
-Kreditni bankama	-	-	172.635	-	172.635
- Krediti komitentima	471.252	619.112	-	-	1.090.364
- Dužnički finansijski instrumenti	-	-	63.869	-	63.869
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	352.805	-	352.805
Materijalna i nematerijalna ulaganja, nekretnine, oprema i investicione nekretnine	-	-	-	41.685	41.685
Ostala aktiva	-	-	-	10.480	10.480
	471.252	619.112	897.047	52.165	2.039.576
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	535.012	1.109.522	159.357	22.436	1.826.327
- Depoziti banaka	-	-	3.274	-	3.274
- Depoziti komitenata	535.012	1.109.522	-	-	1.644.534
- Obaveze po uzetim kreditima	-	-	136.067	-	136.067
- Subordinirani dug	-	-	20.016	-	20.016
Ostale obaveze i rezervisanja	-	-	-	22.436	22.436
Kapital	-	-	-	213.249	213.249
	535.012	1.109.522	159.357	235.685	2.039.576

34. USAGLAŠENOST OBAVEZA I POTRAŽIVANJA

Na dan 31. oktobar 2023. godine, 30. novembar 2023. godine i 31. decembar 2023. godine izvršeno je usaglašavanje potraživanja i obaveza sa komitentima Banke.

Na dan 31. decembar 2023. godine nije bilo neusaglašanih obaveza i potraživanja sa komitentima Banke.

35. DODATNA INFORMACIJA O TOKOVIMA GOTOVINE
Novčana sredstva sastoje se iz sljedećih pozicija:

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke (Napomena 16)	128.622	152.087
Sredstva kod drugih banaka (Napomena 17)	172.635	116.070
	<u>301.257</u>	<u>268.157</u>

36. DEVIZNI KURS

Zvanični kurs primenjen za preračun pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine za sledeće značajnije valute iznosi:

<i>Valuta</i>	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
USD	1,769982	1,833705
CHF	2,112127	1,986219
RSD	1,669171	1,667056
EUR	1,955830	1,955830

37. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon 31. decembra 2023. godine pa do dana izdavanja ovog izvještaja nije bilo događaja koji bi imali značajan uticaj na finansijske izvještaje za 2023. godinu niti su od takvog značaja za poslovanje Banke da bi zahtijevali objavu u napomenama uz finansijske izvještaje za 2023. godinu ili njihovu ispravku.

38. TROŠKOVI REVIZIJE

U skladu sa ugovorom o reviziji godišnjeg izvještaja, grupnog paketa i regulatornih izvještaja za Agenciju za bankarstvo Republike Srpske za 2023. godinu Banka je ugovorila sa KPMG B-H d.o.o. iznos od KM 95.836 bez uključenog PDV-a i troškova (2022: KM 84.100 bez uključenog PDV-a i troškova).

U skladu sa ugovorom o reviziji informacionih sistema za 2023. godinu (obavezno izvještavanje Agenciji za bankarstvo Republike Srpske) Banka je ugovorila sa KPMG B-H d.o.o. iznos od KM 7.823 bez uključenog PDV-a i troškova (2022: uključen u cijenu ugovora o reviziji godišnjeg izvještaja).

Ukupni iznos potrošen na reviziju i druge usluge povezane s davanjem mišljenja u 2023. godini je iznosio 103.659 KM bez PDV-a i troškova (2022: 84.100 KM bez uključenog PDV-a i troškova).

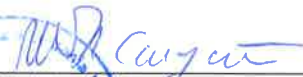

Banja Luka, 18. april 2024. godine

U ime NLB banke a.d. Banja Luka:



Predsjednik Uprave

Goran Babić

Direktor Šektora za finansijsko
računovodstvo i kontroling
Ivana Lazarević Soldat